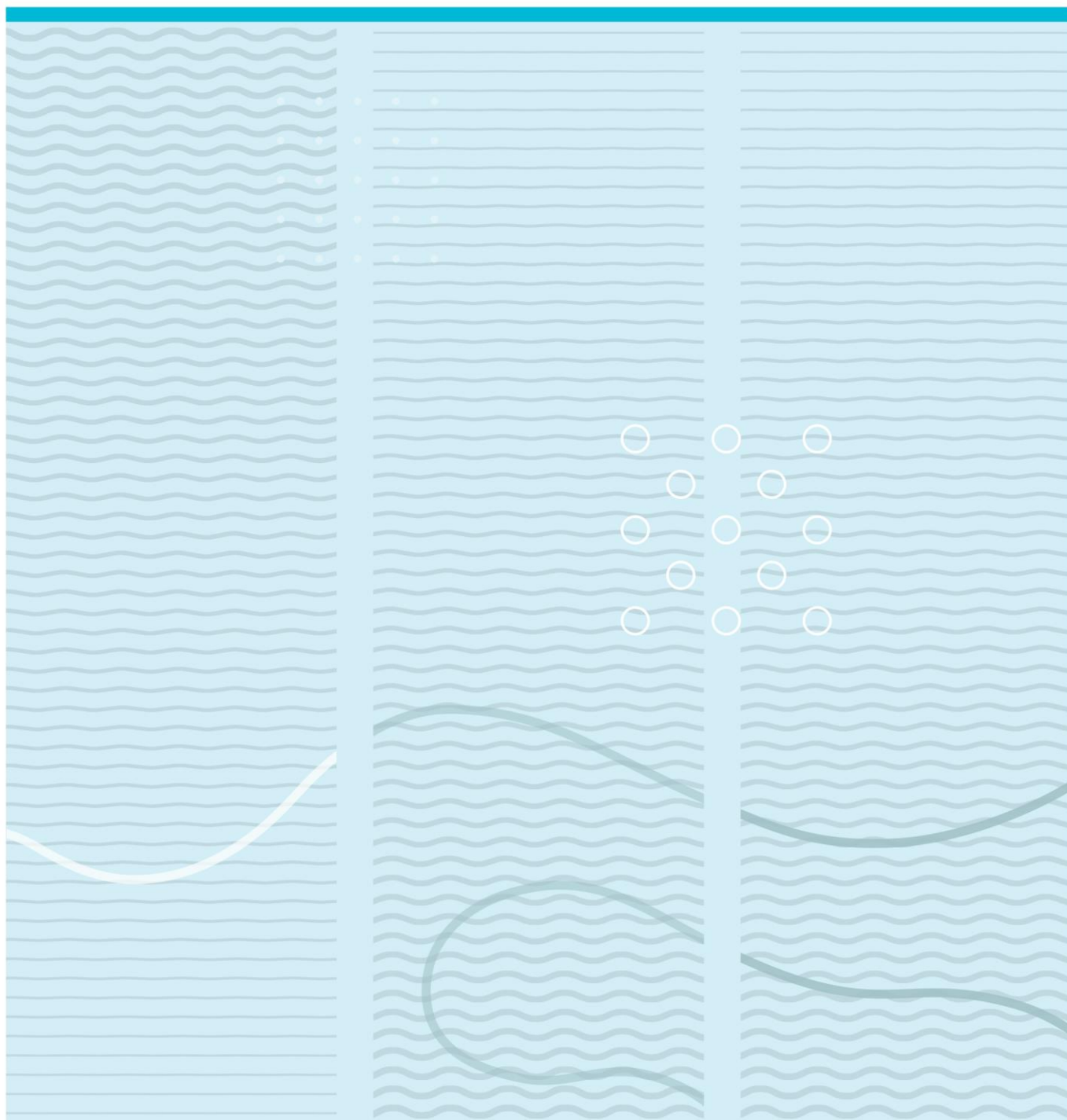

Bjørn Tore Støvern.

Homofile og lesbiske i fotballen.

En kritisk diskursanalyse av avistartikler.

Høgskolen i Sørøst-Norge
Fakultet for Idrett og friluftsliv.
Institutt for idretts- og friluftslivsfag.
Kjølnes ring 56
3918 Porsgrunn

<http://www.usn.no>

© 2016 Bjørn Tore Støvern.

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Innholdsliste.

Forord.....	3
1.0: Redegjørelse for oppgaven:	4
1.1 Egne erfaringer:.....	4
1.2 Homofili, fotball og samfunnet:	5
1.3 Tidligere forskning på området.	6
1.4 Homo og queer forskning.....	6
1.5 Problem og synliggjøring av heteroseksualitet som norm.	7
1.6 Tidligere forskning innenfor idrettsfeltet.....	8
1.7 Enkjønnete kontekster i idretten.	9
1.8 Garderoben.	10
1.9 Deltakelse i toppidrett.....	11
1.11 Skeiv fotball, en rapport fra Norges Fotballforbund, 2012.	12
1.12. Gerd von der Lippe, et kritisk blikk på sportsjournalistikk.	14
1.13. Idrett, kjønn og media.	14
2.0 Teoretiske perspektiver.....	17
2.1. Diskurs.	17
2.1.2. Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse.	18
2.1.3. Faircloughs tre dimensjonale modell.	21
2.2 Pierre Bordieu.....	23
2.2.1 Felt.....	23
2.2.2 Det journalistiske felt.	24
2.2.2 Habitus.....	25
2.2.3 Kapital begrepet.	26
2.2.4 Kulturell kapital.	27
2.2.5 Sosial kapital.....	27
2.2.6 Symbolsk kapital.....	28
2.2.7 Symbolsk vold.....	28
2.3.0 Maskuliniteter og feminiteter.	29
2.3.1 Maskuliniteter.	29
2.3.2 Feminiteter.	38
3.0 Medier, mediemakt.....	40
3.1 Mediemakt.	40
3.2 Medieorden i Norge.	42

3.3 Hva blir satt på dagsorden?.....	44
3.4.0 Retorikk.	45
3.4.1 Etos, logos og patos.....	45
3.4.2 Stereotypier.....	46
4.0 Metode: Hvilken metode vil bli lagt til grunn.....	46
4.1 Metode og valg av metode.....	47
4.1.1 Valg av medietekster.....	47
4.1.2: Kvalitativ metode:	48
4.1.3: Det kvalitative intervjuet:.....	49
5.0 Resultat, diskusjon og selve analysen.	51
5.1 Innledning.....	51
5.2 Selve analysen.	51
5.2.0 Presentasjon av diskurser.....	52
«Mye færre lesber enn før, mer hetero nå.»	52
Feminitet og maskulinitet i kvinnefotballen.....	56
Åpnere og mer inkluderende miljø hos kvinnene.	59
5.2.1 Presentasjon av diskurser i herrefotball.....	65
Homo som tabu i den maskuline mannsfotballen.....	65
Femi + Homo = Sant.	76
Redsel for å komme ut av skapet.	81
«Slenger med leppa».....	88
Redsel for å stå frem.	93
Herrefotballen er en kunnskapsløs boble.	97
Mot større åpenhet i herrefotballen.....	102
6.0 En kort oppsummering.....	109
7.0 Litteraturliste.....	118

Forord.

Da er det slutten på dette arbeidet. Her vil jeg takke de som har vært med å hjulpet meg i denne prosessen. Dette har vært det lengste og tøffeste prosjektet jeg har jobbet med. Dette i kombinasjon med arbeid over en lengre periode, har gjort det vanskelig å finne tid noen ganger. Likevel har det vært lærerikt og et meget spennende prosjekt. Det har vært et stort faglig utbytte og mange morsomme og spennende utfordringer underveis.

Jeg vil gjerne få takke min veileder Gerd von der Lippe for all hjelp, støtte og veiledning underveis. Uten henne ville jeg ikke fullført.

En stor takk til biblioteket ved Høgskolen i Bø for den gode oppfølgingen ved å finne artikler og bøker som kunne ta tid å finne.

En stor takk til min familie. En spesiell takk til Hans Støvern og Jan Kåre Arntzen.

Diskusjonene med dere gjorde at prosjektet startet. Takk. En stor takk til min samboer for tålmodig hjelp og ikke minst støtte underveis. Det kan ikke alltid ha vært lett for deg.

I tillegg en stor takk til Stian Eriksen for hjelp med språk og Eirik Knive for inspirerende samtaler. En stor takk også til mine medstudenter i Bø som har hjulpet meg gjennom årene og inspirer meg.

Til slutt vil jeg hedre de som har gått bort underveis. Min venn Erik Løver, som hadde hatt sterke meninger om dette. Hvil i fred.

Jeg vil også hedre det beste og snilleste mennesket jeg visste om. Min kjære farmor. Takk for alt du har betydd for meg. Savner deg.

Bjørn Tore Støvern.

Bø i Telemark, mai. 2016.

1.0: Redegjørelse for oppgaven:

Hvorfor valgte undertegnede denne oppgaven? Oppgavens utgangspunkt kom fra en diskusjon med homofile om hvorfor det er så få homofile som har stått frem i toppidretten for herrer. Diskusjonen gikk på hvorfor det virker lettere å være lesbisk i forhold til homofil i toppidretten i Norge, og hvorfor damene virker som mer inkluderende i relasjon til menn? Vil de homofile bli presset ut av spillergruppen på grunn av legningen, eller er det «*machokulturen*» som gjør at homofile blir sett ned på og ikke respektert blant herrene? Kan feminitet spille en rolle i idrettene? Kan femininitet være forbunnet med noe negativt i mannsfotballen, og kan homofile bli forbunnet med feminitet i herrefotballen?

Er damene mer åpne? Det er mange spørsmål vedrørende dette temaet. For fotballspillere i dag er det et veldig stort mediepress og herrespillerne blir regnet som lokale stjerner. Hvilken rolle spiller da mediene?

Den første problemstillingen: «*Hvorfor ser det ut til å være lettere å stå frem som lesbisk i forhold til homofil i fotballen i Norge?*» Den andre problemstillingen er: «*Hvordan dekker mediene dette temaet?*»

1.1 Egne erfaringer:

Mine egne erfaringer med dette temaet er ganske forskjellige. Undertegnede har spilt breddefotball i mange år, og fulgt fotballen nøye i mediene. Rollen deres i media har forandret seg over denne perioden. Perioden strekker seg fra tidlig 90-tallet frem til i dag. Forandringen har gått fra å være en idrett med noe penger og relativ stor medieoppmerksomhet, til en idrett der spillerne i dag er store stjerner med stor inntekt og mye medieoppmerksomhet. Dette ikke bare i form av sin idrettsstatus, men også en generell kjendisstatus, etter min oppfatning.

Når det gjelder homofili innen fotballen er det få erfaringer, fordi undertegnede aldri har erfart at en spiller har stått frem. Dette i breddefotballen. På den andre siden har jeg erfart fordommer, og ikke minst hets og sjikane på fotballbanen når det gjelder homofili. Å bli kalt «*homo*», som et skjellsord, er noe undertegnede har erfart. I tillegg har jeg erfart skjellsordet fra tribuner og på kamper i eliteserien og 1.divisjon. Noe som kommer fra tilskuer plass der fans bruker ordet «*homo*» som et skjellsord etter spillere for det motsatte laget. De kan stå å synge blant annet «*en gjeng med geitepulere*».¹ Denne sangen ble sunget året etter intervjuet som TV2 gjorde i Mjøndalen.² Et intervju som ble gjort utenfor puben i Mjøndalen. Der en

---

¹ https://www.youtube.com/watch?v=ZOhfUu_arX4 (Tv2 intervju med mif supportere)

² https://www.youtube.com/watch?v=ZOhfUu_arX4 (Tv2 intervju med mif supportere)

tilhenger uttaler seg om hvilket forhold han har til erkerivalen Strømsgodset. Mannen som uttaler seg kan være beruset i intervjusituasjon.

Når jeg vokste opp, dette på 90-tallet, sang supportere i Norge tekster som inneholdt seksuelt nedverdiggende innhold. Eksempler kan være «*har du sex med din mor, holder du med Sandefjord.*» I tillegg sang de «*tante Solbakken, og sånn løper Ståle, for Ståle løper sånn. Dommeren er homoseksuell, vet det ikke selv, kona heter Kjell.... Har du sex med en mann, holder du med SK Brann.... Har du bart og er dverg, holder du med Ørjan Berg...*»³ Dette kan være et eksempel på at det å være annerledes og den homofile legningen kan bli dårlig mottatt i herrefotballen. Homofili kan bli assosiert med å være pinglete, feighet og svakhet, slik jeg erfarer breddefotballen over flere år. Ut ifra eksemplene kan man se at det ikke bare er feminitet og homofili som det er tekster om. Supportere sier selv at dette er bare uskyldig humor, men er det virkelig det? Slik jeg tolker det, kan det være ment som humor, men kan skade eventuelle homofile.

1.2 Homofili, fotball og samfunnet:

Samfunnet tar utgangspunkt i en levemodell. Denne modellen er en heteronormativ modell. Med det mener en at alt er bygget opp rundt det heteronormative.⁴ Modellen tar utgangspunkt i et to sex forhold, det vil si et parforhold med en mann og en kvinne sammen. Utrykket til denne modellen gjør seg gjeldene gjennom sosiale ritualer, bilder, tegn og symboler. I tillegg er det «sosiale spillet» og deres konkrete roller uttrykt gjennom denne modellen.⁵ I dette spillet kan det ligge en heteronormativ forventning og modellen med et to-kjønn forhold er den dominerende måten å leve på i samfunnet.⁶ I følge Judith Butler, 2005, *Könet Brinner*, kommer dette frem: «*Heteronormativitet innebär ett antagande om att alla är heterosexuella och att det naturliga sättet att leva är heterosexuellt.*»⁷ Denne naturlige måten å leve på slik det kommer frem av Butler, kan man se gjennom institusjoner, strukturer, relasjoner og handlinger som ser på heteroseksualiteten som noe enhetlig, naturlig og altomfattende. Det som da faller utenfor stemples som avvikende, og kan bli straffet i form av vold og fengsel. I tillegg til dette kan det bli straff gjennom marginalisering, usynliggjøring, stereotypisering, kulturell dominans og homofobi.⁸

---

³ <http://vgd.no/sport/fotball-norsk/tema/650898/tittel/supportersanger/side/2> (VG-forum)

⁴ Eng 2003.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Butler, 2005.

⁸ Bulter, 2005.

Det er denne modellen som i et historisk perspektiv har vært praktisert, og homofili har blitt sett på som tabu. Helt frem til 1972 var seksuell kontakt mellom menn i Norge forbudt.⁹ Historien om homofile er da en annen enn for de som lever innen den heterofile normen. Homofili ble også sett på som en psykisk lidelse helt frem til 1978. Var man homofil måtte en gå til psykolog.

Den heteronormative modellen kan i det verste fall skape det en kaller homofobi, negative ytringer som igjen kan forårsake vold, hets, sosial stigmatisering og negative handlinger mot lesbiske og homofile.¹⁰

1.3 Tidligere forskning på området.

Når det gjelder tidligere forskning på dette området vil det bli fokusert på den forskningen som gjelder homofile og lesbiske. Det eksisterer noe forskning. De som har skrevet om dette emnet er bla. Heidi Eng. Hun har skrevet en doktoravhandling om emnet. Den heter: «*Sporting Sex/uality: Doing Sex and Sexuality in a Norwegian Sport Context.*»¹¹ En avhandling som vil være sentral i denne oppgaven. I tillegg til dette har Ulla Brit Lilleaas og Gerd von der Lippe skrevet og forsket rundt dette temaet. Dette er tidligere norsk forskning. Oppgaven vil også ta med utenlandsk forskning på området. Utenlandske forskere og forfattere sentrale for dette prosjektet har vært Eric Andersson, Judith Butler, Brian Pronger, Michael Messner og Robert «Bob» Connell. Dette komplementert med elektronisk publiserte artikler.

1.4 Homo og queer forskning.

Denne forskningen peker på at seksualiteten operer på en slik måte at den knyttes til hvordan et kjønn oppfattes og forstås. Kjønnnet blir ofte forstått gjennom dualisme, med det menes kvinne og mann. De er to gjensidig utelukkende kategorier.¹² Homo eller «queer» forskningen viser i hvilken grad heteroseksualiteten er en del av denne forståelsen, av hva som er kvinne og hva som er mann. Denne forståelsen er rotfestet, og homoseksualitet blir ofte forstått og fortolket innenfor heteroseksualitetens kjønnsforståelse. Dette betyr eksempelvis at spørsmål som «*hvem er kvinnene eller mannen i forholdet*»? En kan også se en feminisering av den homofile mannen og en maskulinisering av den lesbiske kvinnen.¹³

---

⁹ Eng, 2003.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Lorentzen og Mühleisen 2006.

¹³ Ibid.

Begrepet «homoseksualitet» kom ut og ble gjort rede for i starten av det 19. århundre, historien bak dette derimot og seksuelle tiltrekninger og følelsesmessige tiltrekninger mellom personer av samme kjønn er mye eldre. Den tidlige homoforskningen fokuserte på «årsaken» til fenomenet. Dette i hovedsakelig grad gjennom biologien, medisinsk og psykiatrisk forskning. Denne forskningen så på homoseksualitet som noe avvikende og feil ved mennesket. Forskningen og kunnskapsinnhentingene gjort tidligere skulle gjøres for å gi gode muligheter for å behandle dette. Etter hvert ble det til en mer rettighetskamp og en synliggjøringsprosess.¹⁴Forskningen ble etter hvert i større grad et interessant felt for både akademikere og politiske aktivister som selv levde et homofilt eller lesbisk liv. De hadde dermed et personlig engasjement i denne saken.¹⁵

Homoforskningen generer kunnskap om hvordan disse kjønnserfaringene kan kobles til samme kjønns begjær, og kan dermed bidra til utvikling av teori på området, og utvikling på kjønn utenfor den heteroseksuelle matrise. Dette kommer frem av Judith Butler, og er et begrep på det heteroseksuelle kjønne begjæret.¹⁶

Denne forskningen med fokus på det heteroseksuelle og homoseksuelle livsform kan stå i fare for å gjenta en kategorisering av homo-hetero. Noe som kan bidra til en opprettholdelse av et kunstig skille mellom «oss- og de andre». En basis for slik forskning og politikk blir en forståelse av *subjektet* som et menneske med en entydig identitet og måte å leve livet sitt som homoseksuell på.¹⁷ Derfor vokste det på 1980 og 90 tallet frem en kritikk som ble kalt *queerteori*, eller et queerperspektiv. Denne forskningens største bidrag er kritikken av denne subjektforståelsen, og en kritikk av en kunnskapsproduksjon og innhenting som reproduserte de etablerte kategoriene for kjønn og seksualitet.¹⁸

1.5 Problem og synliggjøring av heteroseksualitet som norm.

Heteroseksualiteten i vårt samfunn i dag og i vår kultur kan ha skapt en usynliggjøring og bilde av fenomenet homoseksualitet. Når et barn vokser opp i det samfunnet vi har i dag, blir det tatt for gitt at det skal vokse opp med et heterofilt seksuelt begjær. Altså forelske seg i det andre kjønn. Samfunnet legger opp til dette.¹⁹ Dette står så sterkt i samfunnet at det ikke lar seg rokke ved uansett om det vil bli utfordret på forskjellige måter. Så lenge det ikke er bevist

---

¹⁴ Lorentzen og Mühleisen 2006

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

at en person har et homoseksuelt begjær, vil det være liten tvil om at personen forventes å være heteroseksuell.²⁰

Forenklet kan en si at homoforskningen har bidratt til å utvide kjønnsforståelsen til også å omfatte ikke-heteroseksuelle levesett, kulturelle uttrykk osv. Dette skapte alternative fortellinger, men noe som ikke rokket ved det heteroseksuelle som norm.²¹ I denne normen læres kvinner opp til hva det vil si å være kvinne og mannen på samme måte. Hva det vil si å være feminin og hva det vil si å være maskulin. Dette i relasjon til hverandre.²² Kjønnen blir altså forstått som «heterokjønn», fordi kjønn og seksualitet konsekvent er rettet mot de heteroseksuelle kriteriene for det mannlige og kvinnelige. Det er konstant knyttet mot det motsatte kjønn.²³

1.6 Tidligere forskning innenfor idrettsfeltet.

Innenfor idrettsfeltet er det ikke mange som har forsket på dette i Norge, men personer som Ulla Britt Lilleaas, Heidi Eng, Gerd von der Lippe og Kari Fasting har skrevet eller forsket rundt dette temaet, idrett og homofili.

Heidi Eng har som nevnt skrevet en doktoravhandling om emnet idrett og seksualitet. Den tar tak i lesbiske og homofiles deltakelse i idrett og hvordan det blir drøftet opp mot normen heteroseksualitet. Eng trekker frem partnerskapsloven. En lov som ga en statlig aksept for det å være homofil eller lesbisk. Dette gjorde at de ble sidestilt med de heterofile i samfunnet. Norges Idrettsforbund sitt motto er: «*Idrett for alle*»²⁴. Et spørsmål som Heidi Eng stiller i sin forskning. Er holdningene og verdiene og praksisen slik at alle blir inkludert? Hva med de homofile? Hun stiller også et annet spørsmål, om det er mulig for en toppidrettsutøver i dag å stå frem uten en fare for å miste sin status, markedsverdi og forholdet til sine sponsorer? Denne avhandlingen ble utgitt i 2003, men spørsmålet kan være like aktuelt i dagens situasjon, ettersom få homofile utøvere har stått frem hos herrene, slik jeg ser det.

Stortingsmelding nummer 25, i 2001, slo fast at det var et større behov for forskning innenfor dette feltet. Altså idrett og homoseksualitet.

---

²⁰ Lorentzen og Mühleisen 2006

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Seippel 2006.

Når det gjelder idrettsdeltakelse betegnes gjerne idrett som fysisk aktivitet i en eller annen form.²⁵ Denne fysiske aktiviteten har flere sider ved seg. Dette kan være ulike arbeidsoppgaver og aktørroller, sosiale relasjoner, status og aksept i et miljø. Identitet og utveksling av verdier og holdninger.

Eng tar utgangspunkt i Levekårsundersøkelsen fra 1997 og en NOVA undersøkelse. Det som kommer frem av disse undersøkelsene er at homofile og lesbiske er minst like aktive i idrettslivet som det de heterofile er.²⁶ Det kommer også frem av forskningen Eng har gjort at homofile og lesbiske velger å være aktive i et egne lag.²⁷

Eng nevner at det er vanskelig å vite grunnene til at det eksisterer mange egne homo eller lesbiske idrettslag. Det kan være en antakelse at homofile og lesbiske ikke nødvendigvis finner seg til rette i et heteronormativt idrettsmiljø. Det kommer også frem i hennes forskning at det deltar flere lesbiske kvinner i idrettskonteksten enn det gjør homofile menn.²⁸

1.7 Enkjønnete kontekster i idretten.

Idrettsarenaen kan beskrives som en arena der det er spesielt kjønnete kontekster. Der kjønn deles på generelt grunnlag. Dette gjøres ved gutte- og jentelag, herre- og dame- garderobes, i tillegg er det ulike konkurranser og krav til prestasjoner for menn og kvinner. Det er altså ut i fra hvilket kjønn du er født som bestemmer både formelt og uformelt hva og hvordan du skal utøve din idrett.²⁹

Det er flere idretter eller aktiviteter som utøves av det enkelte kjønn separat. Noe som tydelig kommer frem av lagspill, men det kan også være individuelle idretter som preges og domineres av mannlig eller kvinnelig deltakelse. Eksempler kan være skihopp for menn og rytmisk sportsgymnastikk for kvinner. Vanlig er det å skille gutter og jenter i oppveksten, i rene gutte/jente lag. Ettersom homofile og lesbiske søker etter en partner og bekreftelse av egen identitet og seksualitet kan slike enkjønnete idrettskontekster være noe de søker.³⁰

Homofile og lesbiske sin motivasjon er ikke nødvendigvis seksuelt betonet. Hvorvidt en slik kontekst oppfattes som bra eller dårlig for de homofile eller lesbiske avhenger av om miljøet er åpent og det er toleranse tilstede.

---

²⁵ Seippel, 2002.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

Hvis det skulle forekomme et slikt idrettsmiljø der det er lite homofobi, vil dette enkjønnete miljøet være et miljø med potensiale for romantikk og seksuell bekreftelse med mye kroppsnærhet. Det kan oppleves som positivt og attraktivt.³¹

1.8 Garderoben.

Denne siden ved idretten, altså garderoben er et helt spesielt område i forholdet seksualitet og kjønn. Dette på grunn av kroppsnærheten. De aktive er nakne sammen. Her utspiller det seg sosiale relasjoner i en atmosfære av nakenhet, tett kroppskontakt og kroppsfokus, i ofte noe som kan betegnes som trange, svette og fuktige rom. Her kan toleranse terskelen settes på prøve, og den kan i mange tilfeller være ekstra lav.³² For de som lever homoseksuelt, kan en følelse av å være en som ser på de andre i dusjen være en ubehagelig opplevelse og dette kan resultere i en lav profil rundt de andre. Eventuelt skjuler de legningen for de andre på laget eller medspillere.³³

Seksualiteten til en homofil eller lesbisk blir ofte overdimensjonert av andre og «ekstra synlig» i motsetning til heterofilt seksualitet, noe som skjer fordi det heterofile blir sett på som det normale, mens homofili blir preget av rykter, myter og tabuer.³⁴

Eng skriver i sin avhandling fra 2003 at det er viktig å komme i forkant med informasjon og kunnskap om homoseksualitet for å avdramatisere temaet. Dette skal være med på å skape en «*idrett for alle*». Har dette skjedd? Er det virkelig blitt en stor forandring i idretten? Dette blir sagt for å unngå at homofile og lesbiske skal for eksempelvis ha egne garderobes og andre panikkgrep. Lite toleranse og forståelse for at lesbiske og homofile har behov for å leve ut sin seksualitet, som da de heterofile har gjort, i en slik idrettskontekst, hvor kroppsnærhet og nakenhet er et element, kan gjøre at det blir homofobier og en type «*ghettodannelse*» av homofile i et idrettsmiljø i stedet for et mangfoldig miljø der «*idrett for alle*» er slagordet.³⁵ I følge Brian Pronger, 1990, *The Arena of masculinity*, kommer det frem at det kan være tre sentrale faktorer som kan skape pinlige situasjoner i en garderobe. De kan være: *å se, å bli seksuelt opphisset og reaksjoner*.³⁶ Av forskningen Pronger har gjort i denne boken kommer det også frem at homofile og andre som kan se for lenge på andre i dusjen eksempelvis, kan bli utsatt for å bli kalt «*djævla homo*». I tillegg til dette kan det være homofobiske reaksjoner

---

³¹ Seippel, 2002.

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ibid.

³⁶ Pronger, 1990.

og miljøer i herregarderober.³⁷ En amerikansk fotballspiller forklarte garderobesituasjonen som noe langt fra seksuelt opphissende sted. Dette fordi man bare gikk inn og tok en dusj for så å gå hjem. Det kommer også frem at det kan være et erotisk sted.³⁸ Dette kan vise at en garderobesituasjon kan være kompleks og individuell slik undertegnede tolker det.

1.9 Deltakelse i toppidrett.

Toppidrettsutøvere er de utøverne som sees på som nasjonale helter, som kan være med å bygge opp nasjonal identitet.³⁹ De skal vise ære og glede ved å representere Norge. De skal også være med på å speile norske verdier. En oppfattelse av at de har sunne idrettsverdier er noe som tas for gitt. Dette formidles til barn og unge i samfunnet, og beviser at det å være en toppidrettsutøver kan være en kollektiv, nasjonal og alvorlig interesse.⁴⁰ Hvis det skulle vise seg at det vil komme forsøk på en dekonstruksjon, «*ødeleggelse av virksomheten*». Med det menes eksempelvis doping eller i dette tilfellet en ødeleggelse av den heteronormativiteten som er i enkelte idretter gjennom å være åpent homofil eller lesbisk.⁴¹ Deltakelse i toppidretten er noe som vil gjøre det mer aktuelt og problemene ved å være homofil eller lesbisk mer til stede, på grunn av media, der oppmerksomheten til tider kan være stor. En slik mediesituasjon vil være med på å øke usikkerheten og frykten enkelte kanskje har for homofobiske reaksjoner.⁴² Kanskje med tanke på hvor stor herrefotballen er i dagens mediebilde.

Det kreves mye å være en toppidrettsutøver. Utøverne skal vise gode holdninger og godt fokus. Dette kan være en faktor som gjør at utøverne tenker seg om flere ganger før de står frem. Spesielt når det å være homofile eller lesbiske utøvere kan assosieres med avvik, uønsket seksuell atferd, marginalisering av befolkningsgrupper og et tabubelagt privatliv.⁴³ Dette sett i lys av den økte medieoppmerksomheten kan gjøre det vanskelig for en toppidrettsutøver å se fordelene ved å stå frem. Det er per i dag lite kunnskap om dette fører til frafall av homofile eller lesbiske utøvere i toppidrettene, eller om flere skjuler sin legning.

Trenere og ledere har en sentral rolle for toppidrettsutøverne, i tillegg til de som jobber i støtteapparatet. Dette kan være viktige målgrupper som må jobbes med, fordi de jobber med utøvernes taktikk ovenfor media, supportere og sponsorer eksempelvis. Den statlige

---

³⁷ Pronger, 1990

³⁸ Ibid.

³⁹ Seippel 2002.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

⁴² Seippel, 2002.

⁴³ Ibid.

økonomiske støtten til norsk toppidrett kommer av blant annet: «*grunnlaget for et etisk og faglig kvalifisert toppidrettsmiljø sikres, og at toppidretten fortsatt kan fremstå som en kulturell identitetsskaper i det norske samfunn.*»

Det er altså fire forhold som kommer frem som særskilt betydningsfulle i Heidi Eng sin forskning på dette området. De er «*maskuline og feminine idretter, enkjønnete kontekster i idretten, garderoben og deltakelse i toppidretten.*»⁴⁴

1.11 Skeiv fotball, en rapport fra Norges Fotballforbund, 2012.

Dette er en rapport om homofile og lesbiske sine erfaringer fra ungdomsfotballen. De skriver at det antas at 3-5% av befolkningen har en homofil eller biseksuell legning. I rapporten nevner Norges Fotball Forbund at de vil bidra til at homofil ungdom kan føle trygghet og bli akseptert uansett seksuell orientering spilleren har. NFF sine verdier er basert på fire nøkkelord. Nøkkelordene er trygghet, glede, respekt og likeverd. I de seinere årene har den seksuelle legningen blitt nevnt i handlingsplanen for Norges Fotballforbund.

«*Fotballen skal være åpen for alle uansett kjønn, alder, funksjonsnivå og seksuell orientering. Et tydelig verdiarbeid skal bidra til å sikre denne åpenheten.*» (handlingsplanen NFF).⁴⁵

Her skriver Fotballforbundet selv at de skal ha et tydelig verdiarbeid som skal bidra til dette. Hvor er det tydelige arbeidet? Etter mange år i breddefotballen og ikke minst fulgt den norske eliteserien og 1.divisjonen tett over flere år kan jeg ikke si at jeg har observert det tydelige verdiarbeidet. Det har vært enklere å observere det antirasistiske arbeidet. Hva så med homofile og lesbiske? I denne rapporten kommer det også frem at de etiske retningslinjene og lovverket er krystallklart på at det er nulltoleranse mot trakassering, diskriminering og hets.

Rapporten nevner også at media bidrar og har en sentral rolle. Der kvinnehåndballen trekkes frem som et eksempel på en idrett der det i dag er få tabuer knyttet til at noen er lesbiske. Det er ingen sensasjon at det står frem spillere i denne idretten på kvinnesiden.⁴⁶ Noe som også kan sammenlignes med kvinnefotballen, etter undertegnede oppfatning.

NFF ønsket med denne rapporten at det skulle foreligge et faktagrunnlag, og kunnskapsbasert utforming av strategier og tiltak. Sen vinteren 2012 gjennomførte Moods Research en undersøkelse på oppdrag fra NFF om homofile/lesbiske og bifile sine vilkår i

---

⁴⁴ Seippel 2002, side 120.

⁴⁵ <http://www.fotball.no/nff/NFF-nyheter/Forbundstinget-2012/Handlingsplan-2012-2015-vedtatt/>

⁴⁶ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

fotballen.⁴⁷Formålet og meningen med denne undersøkelsen fra forbundet sin side var at den skulle fremskaffe kunnskap som kan ha en praktisk verdi og nytte. Denne verdien og nytten skulle gå trenere, ledere, dommere, lag og klubbledere til gode. Dette fordi det er dem som forholder seg til barn og unge i hverdagen og alle deltar på lik linje.

Poenget med dette fra forbundet sin side er å arbeide for at fotballen er en arena der alle som deltar kan være seg selv fullt ut og oppleve vennskap og respekt på lik linje med andre.

Det kommer frem i denne rapporten at noen av informantene har fortalt at de hadde en oppførsel eller interesser som ikke ble oppfattet som så vanlig for deres kjønn. I dette fortelles det at jentene, som var lesbiske, hadde lekt med guttene og spilt fotball med de. Guttene, som var homofile, hadde lekt med dukker, holdt seg utenfor slåsskamper med andre gutter og samlet glansbilder. Fotballen knyttes altså her sterkt til en lesbisk identitet eller maskuliniteter, noe som kan si hvor sterkt kjønnsroller står i samfunnet. Fotballen sees på som uforenlig med mannlige homofile også ut i fra dette og det reflekterer også en påfallende grad av fordommer. Disse fordommene oppleves av informantene som noe de ønsker å bryte eller moderere.⁴⁸

Det kommer også frem av informantene i undersøkelsen at det kan forekomme en type «*utsiling*» av de som ikke er maskuline nok i fra en ung alder.

I rapporten kommer det frem at noen av informantene har satt pris på de forbildene de har hatt. Det er spesielt jentene som har hatt stor glede av forbildene sine. Med det menes at de har glede av åpne kvinnelige utøvere i fotball. Når det gjelder guttene er saken annerledes. De siste 15 årene har det ikke stått frem en eneste spiller i de to øverste ligaene i herrefotballen i Norge.

Håndball spilleren Are Grongstad kom ut i 2008. Han anbefalte ingen å stå frem. Grongstad har ikke hørt et vondt ord i sitt eget idrettsmiljø. Det som gjorde at han ikke anbefaler andre å stå frem var et medietrykk som var langt større enn det han hadde forestilt seg. Håndball er en populær idrett, men det er å forvente at det kommer til å bli det samme medietrykket på den første som står frem i Tippeligaen.⁴⁹

I rapporten står det også at det er en økende aksept for homofile og lesbiske. Det stilles da spørsmålstegn ved hvor stor avstanden mellom organisasjonen og samfunnet kan være, når

---

⁴⁷ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

⁴⁸ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

⁴⁹ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

organisasjonen er en utelukkende del av samfunnet ved dens medlemmer. Informantene i denne rapporten sa også at når de kom ut for fotballmiljøet reagerte både trenere og ledere udelt positivt på dette.⁵⁰

Ofte sammenlignes ord som «soper og homo» med rasistiske ytringer, som det har vært slått ned på i flere år. Dette over lengre tid. For informanter i denne rapporten og ellers i fotballen kan det være lettere å «*tåle litt hets*», enn å være en som vil «*være kranglete*». Hvis det etter hvert blir mye hets og det går over en lengre periode kan dette føre til selvforakt for homofile og lesbiske. Noen av informantene i rapporten fra NFF sier også at de «*bare ønsket å leve helt normalt*», og «*ikke ønsket å skille seg ut*», noe de var redde for hvis de hadde vært åpne om sin legning.⁵¹

Et kapittel i denne rapporten sier også noe om usynliggjøring. Det er en antagelse i samfunnet at de fleste er heterofile og at det underbygges i fotballen, ved for eksempel at jentene, som er spillere ved Norway Cup, blir stilt spørsmålet «*om det er noen kjekke gutter her?*».⁵²

Garderobekulturen er også noe som blir drøftet og diskutert når dette temaet kommer opp. I denne rapporten er det intet unntak. Eng blir nevnt i denne rapporten også. Hun mener ved å skille kvinner og menn fra hverandre ser vi for oss at vi skaper en setting der seksualiteten er fraværende. Nakenheten er praktisk- bare inn for å skifte og dusje. Når vi introduserer mennesker som er homofile eller lesbiske bryter vi med forestillingen og skaper usikkerhet.⁵³

Det forekommer også mye «*vitsing*», og eller erting i en garderobe. Noe som kan være eller virke støtende på personer, dersom det går på seksuell legning.

1.12. Gerd von der Lippe, et kritisk blikk på sportsjournalistikk.

I tillegg til Heidi Eng og Ulla Briit Lilleaas har også Gerd von der Lippe skrevet om kjønn, idrett og media. Hun ga i 2010 ut boken: «*Et kritisk blikk på sportsjournalistikk*».

1.13. Idrett, kjønn og media.

Av boken til Gerd von der Lippe kommer det frem at idretter som var basert på kraft og utholdenhet var beregnet som «*unaturlige*» eller «*ukvinnelige*».⁵⁴ Eksempler på idretter innenfor dette er: Bryting, boksing og fotball.⁵⁵ Historisk sett er kvinneidretten blitt sett på

---

⁵⁰ http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Lippe, von der, 2010, side 152.

⁵⁵ Ibid.

som noe som skulle være trivielt og hvis kvinnene skulle bedrive idrett måtte «kvinneligheten» bevares. Det skulle være mer for moro skyld. Skjønnhet og det kvinnelige ble koblet til den kvinnelige idretten.⁵⁶ Etter hvert har denne kvinneligheten blitt byttet ut med det å være tøff og sterk for kvinnene også. Fra tidligere har det vært kvinnelige utøvere som eksempelvis ikke ville delta i grener av idrett på grunn av at de fikk «ukvinnelige» muskler. På 50 tallet var det skremsels bilder i mediene av russiske kvinner som var kastere. Noen av de skulle ha vært «store som hus, bredskuldrede og muskuløse.»⁵⁷ Disse kvinnene kan ha blitt fremstilt som monstre.⁵⁸

Det kommer også frem i boken at dagens mannlige toppidrettsutøvere har en ganske forskjellig kropp i forhold til de tilsvarende fra 1930-1970 tallet. Dette kommer av at muskel massen er mye større og en sammenligning er nesten utenkelig. Det samme gjelder for kvinner. Gerd von der Lippe stiller spørsmål om begge kjønn har blitt mer maskuline?⁵⁹ Etter min forståelse kan begge kjønn ha blitt det over tid i idretten.

Her kommer det an på hvordan man tolker maskulinitet. Dersom utgangspunktet er en mannskropp, skriver von der Lippe, at kvinnelige toppidrettsutøvere forstås som mer maskuline.⁶⁰

Det mannlige og kvinnelige kan bli sett på som to motpoler. Dette fordi mannen kan bli sett på som normen innenfor idretten. Mannen kan bli forbunnet med blant annet å være tøff, aktiv, hard og prestasjonssterk. I motsetning til dette kan kvinnen blant annet bli sett på som, omsorgsfull, rolig, defensiv og forsiktig.⁶¹ Dette kan gjøre de til motsetninger.

Gerd von der Lippe nevner også i denne boken at toppidrett og sex er meget salgbar. Noe man kan se ved at utøvere stiller opp i lett-kledde bilder i aviser. Et eksempel på dette er tidligere Lyn spiller Lars Kristian Eriksen som kledde av seg i Dagbladet den 21.07.07. I tillegg til dette stilte Vibeke Skofterud og Marit Bjørgen opp i bikini i 2003. Et eksempel på at sex selger i mediene.⁶²

---

⁵⁶ Lippe, von der, 2010, side 152.

⁵⁷ Lippe, von der, 2010, side 153.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

Forfatteren tar også opp et emne som blir utført med regelmessighet i mediene i Norge. Det er å overskride kjønnsstereotyper. Dette kan bety blant annet at toppidrettskvinner blir fremstilt som tøffe, rå, fysisk og mentalt sterke. I tillegg har de en flott kropp og smilet på lur.⁶³ Det er et uttrykk for både tradisjonelle kvinnelige og mannlige trekk. Håndballspillere for damer kan bli fremstilt i stereotypier som usikre og følelsesladde. I motsetning blir de også fremstilt som sterke og tøffe, og kan tåle smerte.⁶⁴ Kvinnelige utøvere sier selv også at de er nødt til å fighte og sloss for å enten få med seg poeng eller for å vinne. Et eksempel som Gerd von der Lippe trekker frem er håndballspilleren Isabell Blanco som sier selv til Dagbladet at: «*Jeg liker å få mye juling, det er sånn det skal være, jeg er en fighter.*»⁶⁵ Her er det en overskridelse av kjønnsstereotyper. Et annet eksempel som blir trukket frem i denne boken er at Olaf Tufte gråt når han fikk sin gullmedalje, mens Siren Sundby ikke «felte en tåre».

Lesber og homser i idretten blir også tatt opp i boken. I dette kapitlet blir det beskrevet at norsk idrett og idrett i den vestlige verden har angst for å inkludere homoseksuelle praksiser.⁶⁶ Det blir også nevnt at sportsjournalistene fremhever lesbiske forhold i den kvinnelige siden av idretten i forhold til homofile praksiser i den mannlige delen av idretten. Et eksempel på at mediene fokuserer på nettopp dette, kan være forholdet som Mia Hundvin og Camilla Andersen hadde i år 2000. Dette var noe som det store idrettsbladet fra USA, Sports Illustrated, ville lage en stor sak av og «brette ut» i bladet. De ble oppfattet som pene og sexy av heteroseksuelle mannlige journalister. Dermed ble det mer interessante.⁶⁷ Det kom også frem at IOC-presidenten Juan Antonio Samaranch hadde fjernet sivilstatusen til spilleren Camilla Andersen for å unngå oppmerksomhet rundt dette emnet.

---

⁶³ Lippe, von der, 2010, side 152.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

2.0 Teoretiske perspektiver.

2.1. Diskurs.

Dette begrepet kan ha forskjellige betydninger i forskjellige sammenhenger. Begrepet diskurs handler om: «en institusjonelt og historisk forankret tenke, tale, handlings og væremåte.»⁶⁸ I følge Hågvar, 2007, kommer dette frem om diskurs:

«Hele diskursteorien er egentlig basert på et hovedprinsipp: Det finnes føringer på hvordan vi tenker og handler i ulike sammenhenger. Disse føringene er verken universelle, naturgitte eller fastsatt en gang for alle; de er derimot kulturelt eller sosialt skapt.»⁶⁹

Slik jeg tolker diskurs ut i fra Hågvar, kan diskurser være nevnte føringer og handlinger i ulike sammenhenger. Dette kan for eksempel være føringer og handlinger i en herregarderobe i fotball. Her kan det være kulturelle eller sosialt skapte føringer for handlinger. I følge Jørgensen og Phillips kan diskurs være: «Er en bestemt måte at tale om og forstå verden (eller et udsnitt af verden) på.»⁷⁰

Hågvar nevner i sin bok, *Å forstå avisa*, 2007, at diskurs er et tankesett, et mønster eller en sammenheng å fortolke verden innenfor. Det nevnes også her at vi ikke alltid er bevisst på de diskursene vi drar på. Dette kommer av at vi tar de grunnleggende normene for gitt.⁷¹ En kritisk diskursanalyse er da en analyse av dette mønsteret som da mennesker tolker verden innenfor. Tekstanalyse slik det vil bli gjennomført i denne oppgaven er en analyse av hvordan en tekst er tilpasset en bestemt kontekst og deretter hvilke tenke, tale og væremåter som denne teksten uttrykker i den aktuelle konteksten. Den aktuelle konteksten i oppgavens tilfelle er da homofile og lesbiske innenfor idretten fotball.

Vår kultur og hvordan vi oppfører oss vil skape disse sosiale sammenhengene, som Hågvar har nevnt. Dette er noe vi sjelden tenker over og i dagliglivet kan det virke som vi tenker, taler og oppfører oss på en bestemt fri måte. Det er ikke nødvendigvis tilfelle. Ord og handlinger kan velges fritt, men innenfor visse sosiale kommunikasjoner må det velges bestemte mønstre slik at de vi kommuniserer med kan forstå hva vi snakker om.⁷²

I følge Lippe, von der, 2014, kommer det frem at mediesportens diskurser er relativt stabile og de preges av en ritualisert retorikk som omhandler de som seirer og de som taper. Det

---

⁶⁸ Hågvar, 2007. side 18.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Jørgensen og Phillips, 1999. side 9.

⁷¹ Hågvar, 2007.

⁷² Ibid.

kommer også her frem en definisjon av diskurs fra Norman Fairclough: «*Discourse contributes first of all to the construction of what are variously referred to as «social identities» and «subject position».*⁷³

Slik undertegnede tolker dette, kan diskurser være med å bidra til en konstruksjon av sosiale identiteter og subjekt posisjonering. Dette kan eksempelvis bety at diskursene kan være med å skape din sosiale identitet, som kan være fotballspiller. I tillegg kan diskursene være med å skape subjektet sin posisjon. Slik jeg tolker dette kan det være relasjonene mellom spillerne innad i klubben eller laget.

Diskurs kan forstås som en måte å handle, uttrykke seg, posisjonere seg og bli posisjonert på.⁷⁴

2.1.2. Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse.

Når en skal i gang med en diskursanalyse må en ha en ide om hvordan man finner grensen mellom en diskurs og den neste.⁷⁵ En diskurs kan som nevnt være en analyse av en tekst tilpasset en bestemt kontekst.⁷⁶ Språk kan bli forbundet med makt og en diskursanalyse kan brukes som et verktøy for å avdekke hvordan ulike former for maktstrukturer ligger inne i oss og i våre vante måter å snakke og skrive på.⁷⁷

Fairclough er kjent for flere verk og er blant annet medieforsker.⁷⁸ Han uttrykker at: «*Vi er alle vevd inn i samfunnskrefter som vi selv ikke helt begriper eller rår over.*»⁷⁹ Dette gir oss en mulighet for å lese andre kulturer bedre enn den vi selv er en del av.⁸⁰ Fairclough har en operasjonell virksomhet der han operer med tre sentrale meningstyper: handlinger, representasjoner og identifisering.

---

⁷³ Hågvar, 2007. side 46-47.

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Hågvar, 2007.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Lippe, von der, 2010.

⁷⁹ Ibid. side 51.

⁸⁰ Ibid.

Lippe, von der, 2010, forklarer disse meningstypene slik:

«Handlingen- å løpe ulovlig i en stafett for menn –fremstår gjennom sine representasjoner i sportsjournalistikken – det største krangleemne i norsk idrett – som åpner for identifisering. Diskurser vil da være bygget opp av et sett av slike representasjoner fra et gitt ståsted i teksten, mens en setning kan være en identifikasjon gjennom for eksempel hvilket kjønn som er i fokus og hvordan personene fremstilles.»⁸¹

Slik undertegnede kan forstå denne forklaringen kan representasjoner være de idrettsutøverne som blir nevnt i de avisartikler som er plukket ut. Handlingene tolker undertegnede som ikke bare å løpe, men også uttalelser om et tema i medie-artikler. Identifikasjon kan være hvordan en person fremstilles i en avisartikkel. Gitt disse tre meningstypene så kan diskurs ut i fra dette tolkes som en forståelsesramme for tekst og tale.⁸²

Et mål sett med Fairclough sine øyne er at han ønsker å undersøke innholdet i tekster på en kritisk måte, slik at en kan få frem holdninger og ideologier i samfunnet, noe som skjuler seg **bak** den skrevne teksten eksempelvis, noe undertegnede spesielt ser på som relevant for oppgaven.⁸³

Fairclough sin kritiske diskurs modell er en anvendelig modell innenfor diskurs og innen sosial praksis. Når det gjelder Fairclough, sier han at diskurs er en viktig form for sosial praksis, noe som både reproducerer og forandrer viten, identiteter og sosiale relasjoner. Under sosiale relasjoner kommer maktreasjonene.⁸⁴

Det kommer også frem at Fairclough anvender denne detaljerte tekstanalysen for å få innsikt i hvordan diskursive prosesser kan avlegges lingvistisk i spesifikke tekster. I en slik analyse hevdes det at diskursive praksiser bidrar til å skape og reproducere ulike maktforhold mellom sosiale grupper, eksempelvis mellom sosiale klasser, kvinner og menn og etniske minoriteter og majoriteter.⁸⁵ Den kritiske diskursanalysen er kritisk i den forstand at den har som oppgave å avsløre den diskursive praksis rollen, i opprettholdelsen av den sosiale verden og dens sosiale relasjoner, som innebærer ulike maktforhold. Formålet er å bidra til en sosial forandring i en retning av mer like maktforhold i kommunikasjonsprosessene og i samfunnet

---

⁸¹ Lippe, von der, 2010. side 51.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid. side 52.

⁸⁴ Jørgensen og Phillips, 1999.

⁸⁵ Ibid.

som helhet. I følge Lippe, von der, 2014, kommer det også frem at Faircloughs sin kritiske diskursanalyse har et fokus på hvordan ulike aktører gjennom sine praksiser skaper diskurser og strukturer i samfunnet. I konkurranse med andre aktører.

Av Fairclough, *Critical Discourse Analysis-The Critical Study Of Language*, 2010, kommer dette frem:

«The method of discourse analysis includes linguistic description of the language text, interpretation of the relationship between the (productive and interpretative) discursive processes and the text, and explanation of the relationship between the discursive processes and the social processes.»⁸⁶

Slik jeg tolker Fairclough her er forklaringen av den språklige teksten, tolkningen av forholdet mellom den produktive og fortolkende diskursive prosessen og teksten, deretter forklaringen av forholdet mellom den diskursive prosessen og den sosiale prosessen. Slik jeg ser dette kommer det an på hvordan den faktiske teksten er skrevet og hvordan den kan tolkes, dette ut i fra den diskursive prosessen, som er tekstanalyse i oppgaven og hvordan man kan lete etter forklaringer i den sosiale prosessen.

Når man skal gjennomføre en kritisk diskursanalyse kommer det frem av Fairclough at en burde se etter hvilke sjangrer og diskurser som kan eksistere i teksten og deretter gjøre en språklig analyse av dette, som står på papiret. Deretter se etter en kulturell og sosial forståelse av teksten.⁸⁷

En kritisk diskursanalyse kan ende med en ønsket forandring i den sosiale praksisen. En praksis som kan være flere elementer ved det sosiale liv. Det kan for eksempel være en type klasserom undervisning, gjort i England eller Norge. Vi kan se på den sosiale praksisen som utforming av elementer som handlinger, sosiale relasjoner, personer med holdninger, tro og historie, den materielle verden og i diskursen.⁸⁸Når det gjelder oppgaven, kan de sosiale relasjonene og personers holdninger være sentralt for en eventuell endring, slik jeg tolker Fairclough ut ifra oppgavens problemstilling.

---

⁸⁶ Fairclough, 2010.

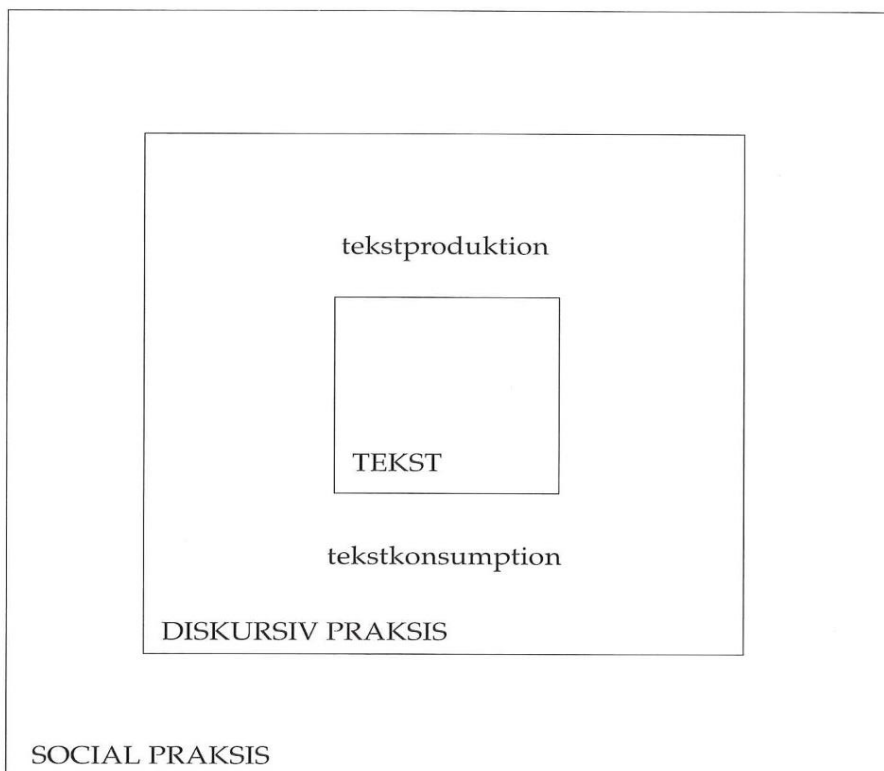
⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Fairclough, 2003.

2.1.3. Faircloughs tre dimensjonale modell.

Hans tre dimensjonale modell kan deles opp i tekst, tekstproduksjon og tekstkonsumpsjon.

Deretter den diskursive praksisen og til slutt sosial praksis. Slik en kan se av modellen vist under:

Figur 3.1: Faircloughs tre-dimensionelle model for kritisk diskursanalyse (1992a: 73)

Modellen på forrige side viser Fairclough sin tre dimensjonale modell. Den er hentet fra Jørgensen og Phillips, 1999 og Fairclough, 1992.⁸⁹

I følge Jørgensen og Phillips sin bok, diskurs analyse, kommer det frem at:

«Ethvert tilfælde af sprogbrug er en kommunikativ begivenhed, som har tre dimensioner:

- 1. Den er en tekst, (tale, skrift, billede eller en blanding af det sproglige og det visuelle)*
- 2. Den er en diskursiv praksis, som indebærer produktion og konsumtion af tekster, og*
- 3. Den er en social praksis»⁹⁰*

I en slik analyse skal alle tre dimensjonene bli dratt inn. Når det gjelder tekst, kan en avis artikkel være et eksempel på dette. Det vil si at man skal se på teksten sine egenskaper først, som da er forbundet med teksten. Den andre dimensjonen i analysen er diskursiv praksis. Denne praksisen kan være tema og vinkling i teksten av artikkelen, noe som kan danne utgangspunktet for diskursen, etter min tolkning. Det siste steget i denne analysen er den sosiale praksisen.

Når en gjør en slik analyse av diskursiv praksis konsentrerer den seg om hvordan den trekker på allerede eksisterende diskurser og også sjangrene for å skape en tekst. I tillegg hvordan tekstmottakerne stiller seg til og anvender eksisterende og forhenværende diskurser og sjangrer i konsumpsjon og fortolkning av tekster.⁹¹Når det gjelder denne oppgaven vil det fokuseres på en kritisk diskursanalyse av medie-tekster. Dette vil da si at fokuset ligger på tekstanalyse. Denne analysen konsentrerer seg om de formelle tekst trekk. Disse trekkene kan eksempelvis være vokabular og sammenheng mellom setninger som konstruerer diskurser. Relasjonen mellom tekster og den sosiale praksisen medieres av den diskursive praksisen. Så gjennom diskursiv praksis, der mennesker bruker språket sitt for å produsere og konsumere tekster, blir tekstene formet og kan forme den sosiale praksisen. Her kan en finne ut om det er en forbindelse eller sammenheng mellom språkbruken og den sosiale praksisen.

Analysen av en tekst går i korte trekk ut på å avdekke diskurser som artikuleres i produksjonen og konsumpsjonen av teksten. Til slutt en overveielse om hvorvidt den diskursive praksisen gjør forandringer slik at det har konsekvenser for den sosiale praksisen.⁹²

---

⁸⁹ Jørgensen og Phillips, 1999. side 81.

⁹⁰ Ibid. side 80.

⁹¹ Ibid.

⁹² Ibid.

Hågvars bok om presseanalyse nevner i en slik sammenheng, diskursanalyse, at det gjelder å påvise sammenhenger mellom disse tre dimensjonene og ta utgangspunkt i den samme teksten. En teori som kommer frem her, er at språk og tekst bruken til hver enkelt person reflekterer ideologier og innarbeidede sosiale forestillinger i kulturen. Analysen av tekster og deres situasjonskontekster derfor kan fortelle oss noe om ikke språklige sosiale mønstre. Dette er noe som gjelder både kunnskaper og forestillinger om verden, sosial identitet og relasjoner og forståelse av seg selv i dette.⁹³

Av Fairclough, 2010, kommer det frem i prosessen av diskurs produksjon at det kan komme frem et siste punkt i en diskurs analyse og det kan være hvilke dimensjoner en kan oppnå ved en analyse. Hvilke eventuelle nye dimensjoner kan komme frem ved diskursiv analyse?⁹⁴ Kan de nye dimensjonene som avdekkes gi muligheter for endring av sosial praksis i den aktuelle konteksten? Spørsmål som kan komme ved en analyse slik jeg forstår Fairclough.

2.2 Pierre Bordieu.

Pierre Bordieu er en fransk sosiolog. Han er mest kjent for det han har skrevet om begrepene habitus og kapital. Dette er noe jeg skal se nærmere på i denne oppgaven og prøve å relatere dette til den valgte problemstillingen.

2.2.1 Felt.

Det kommer frem av introduksjonsboken om Pierre Bordieu, av Prieur og Sestoft, 2006, at et samfunn består av forskjellige felt.⁹⁵ Det moderne samfunn som det snakkes om er differensiert i en rekke forholdsvis uavhengige felt. Disse feltene kan sies at danner et sosialt rom, og det kan kalles et «*feltenes felt*».⁹⁶ Her kjempes det kamper mellom de ulike feltene om hvem som skal ha innflytelsen.

En innledende definisjon av dette begrepet kan være: «*Et felt er et relativt autonomt sosialt mikrokosmos, i hvilket en spesifik menneskelig aktivitet eller praksis finner sted, f.eks. litteratur, filosofi, vitenskap, jura, religion eller politikk.*»⁹⁷ Det er ikke alle mikrokosmoser som kan beskrives som et felt. Bordieu understreker i regelen at et felt er *relativt* autonomt og at dette skyldes at de stort sett har et eller annet avhengighetsforhold til samfunnsmessige maktformer. Det er det Bordieu kaller *maktfeltet*.⁹⁸

---

⁹³ Hågvar, 2007.

⁹⁴ Fairclough, 2010.

⁹⁵ Prieur og Sestoft, 2006.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid. side 158.

⁹⁸ Ibid.

Det kommer også frem en forklaring av felt i måten Bordieu ser det politiske felt. Han ser på det som et avgrenset univers med sin egen logikk og egne regler for hva som verdsettes.⁹⁹ Bordieu har også en analytisk definisjon av begrepet felt: «*Feltet er et nettverk af objektive relationer mellem positioner.*»¹⁰⁰ Etter denne definisjonen kommer det frem at et felt rommer alltid flere posisjoner. Dette kan sies å være en type minimumsbestemmelse. Idet et felt nødvendigvis kan bli definert ut i fra en eller flere typer av konflikter, konkurranser eller kamper om hva som er meningen med feltets spesifikke praksis, om det er juss, litteratur eller sport.¹⁰¹ Feltet får sin dynamikk fra en slik konkurranse. En feltanalyse kan være en øyeblikksanalyse, men et felt er som regel dynamisk og det er derfor viktig at historien blir tatt med i dette.¹⁰²

2.2.2 Det journalistiske felt.

Dette feltet er noe Bordieu skriver om. I følge Prieur og Sestoft, 2006, kommer det frem at Bordieu nevner det journalistiske felt som en motsetning mellom den autonome og heteronome journalistikken.¹⁰³ Når det gjelder denne journalistikken sier Bordieu dette: «*Den heteronorme pols litteratur er derimod rettet mod markedet, dvs mod det salgbare og forståelige, hvorfor der her tjenes flere penge, men til gengæld ikke høstes megen litterær anerkendelse.*»¹⁰⁴ Slik undertegnede tolker dette, kan Bordieu her være med å beskrive dagens journalistikk. Dagens mediebildet kan være preget av at det skal tjenes mest mulig penger og derfor kan den litterære anerkjennelsen legges til side i mange tilfeller.

Den autonome, altså dybderelaterte journalistikk påtar seg rollen som «*fjerde statsmakt*» ved å bringe de ubehagelige sannhetene for dagen. Den heteronome journalistikken derimot er den som utfyller nyhetsflater med historier som støter færrest mulig og har et minimum av kontroversielt eller teknisk innhold.¹⁰⁵

Bordieu gir en analyse av dette feltet som et felt som har mistet sin autonomi. Han mener at dette feltet har hatt et skifte, fra faglig kvalitet avgjort av journalistene selv, som gir den høyeste anerkjennelsen i feltet, til å være de som skaffer de høyeste seertallene og synligheten i fjernsynet som gir størst anerkjennelse.¹⁰⁶ Det kommer også frem at han mener

---

⁹⁹ Prieur og Sestoft, 2006.

¹⁰⁰ Ibid. side 164-165.

¹⁰¹ Prieur og Sestoft, 2006.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid. side 163.

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ Ibid.

at den skriftlige pressen har latt seg invadere av TV. Dette ved at det vies stor spalteplass i den skriftlige pressen til TV-stoff og den største annerkjennelsen for en avis er å bli nevnt i fjernsynet, på nyhetene.¹⁰⁷ Han hevder også at fjernsynets journalistikk har sunket i kvalitet, der grunnen er konkurransen om seertall. I stedet for å lede til en mangfoldighet, leder utviklingen som er, ifølge Bordieu, til en mer triviell og homogenisert fremvisning i TV. Det blir stadig mere sport, ulykker og kriminalitet.¹⁰⁸ Til og med politisk informasjon trivialiseres, dette gjennom eksempelvis statsbesøk. Han sier også at når nyheter ikke finnes, kan de skapes.¹⁰⁹

2.2.2 Habitus.

Dette er et begrep Bordieu ikke har funnet ut av selv. Bordieu bruker utgangspunktet som Mauss har og gjør det om til et sentralt teoretisk begrep. Mauss brukte dette i en artikkel om kroppsteknikker.¹¹⁰ Dette er et begrep som kan brukes til forskjellige aspekter og på forskjellige måter. Habitus er ervervede, i en betydning av tillærte disposisjoner for å handle på bestemte måter. Slike disposisjoner er på det vesentligste ubevisste, de er blitt inkorporerte, inngrodde og kroppsliggjorte handlinger. Det er en form for ressurser eller et repertoar av handlemåter som aktiviseres og settes på spill på en noe kreativ måte og dette gjelder i nye situasjoner.¹¹¹ I følge Prieur og Sestoft, *En introduktion*, 2006, er begrepet habitus: «*Habitus betegner en socialiseret krop, en strukturert krop, en krop, der har tillagt sig strukturerne i den verden, den lever i.*»¹¹² Etter hva jeg kan tolke av dette og det som er nevnt tidligere om begrepet, kan man legge til at det tolkes som en kroppsorientert forståelse av handling. I motsetningen til Descartes og Platon som da skiller mennesket i to og det i kropp og sjel, så sier Bordieu at mennesket handler uten at det har vært igjennom bevisstheten til et mennesket.¹¹³

Verden erfares fra en bestemt posisjon eller et bestemt ståsted. Dette kan være en bestemt posisjon i et sosialt rom, og måten en er mann eller kvinne på, i en bestemt etnisk gruppe, sosial klasse, på dette geografiske stedet og lignende.¹¹⁴ I følge Prieur og Sestoft, 2006, kommer det også frem at habitus ikke bare er preget av sine omgivelser. Den fungerer også

---

¹⁰⁷ Prieur og Sestoft, 2006.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ibid. side 39.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Ibid.

som konstituerende for disse. Habitus skaper flere felt ved å tildele det som foregår i de, meningen og verdien. Habitus og den praktiske sansen er noe som leves, det er derfor en rik mulighet for å variere og bruke kreativiteten, noe som vil si alt annet enn simpel kopiering eller rutinemessig repetisjon av et mønster.¹¹⁵I følge Prieur og Sestoft, 2006, nevnes det også at historien for et individ er ifølge Bordieu ikke noe annet enn en spesifikk variant av en gruppe eller en klasse sin habitus. Mange har relativt ensartede livsveier og derfor vil også ha noe av de samme habitusformene.¹¹⁶

I boken, *Fair Play-et dydsetisk perspektiv på idretten*, 2013, kommer det frem en måte å forklare og forstå begrepet habitus på. Her hevdes det at Bordieu sier habitus er kroppslige maktstrategier vi anvender i samspill med andre personer. Det utgjør en del av den kulturelle kapitalen vi besitter. Det er den kulturelle dannelsen vi har ervervet over tid. Jo mer vi har av denne kapitalen, som består av blant annet kulturens kunnskaper, ferdigheter, verdier og holdninger, desto bedre dannelse vil vi ha. Habitusen kan altså være et uttrykk for de vanene vi har. De kan være både gode og dårlige. Hvis det skal overføres til idretten, kan man si at det er tilegnelsen av idrettens kultur. Det vil si de kunnskaper, ferdigheter, verdier og holdninger som idretten har, er noe som utgjør idrettens kapital.¹¹⁷Denne kapitalen kan være tekniske aspekter ved trening, men det kan også være det moralske aspektet. Dette aspektet kan være evnen til å takle nederlag, kontrollering av temperament og gi gode tilbakemeldinger. Dette er tanke- og handlingsmønstre som er blitt en del av vår tause kunnskap, vår habitus. Idretten kan også ha gitt oss, noe Sæle kaller, «*umoralske*» ryggmargsreflekser, som kan ha blitt internalisert over tid. Eksempler på dette kan være høylytte dommerprotester eller å trekke på skuldrene over en opplagt takling over grensen. Noe som betegnes som utøverens maktstrategi.

2.2.3 Kapital begrepet.

Kapitalbegrepet sin kjerne er noe som kommer frem i boken, om Pierre Bordieu, av Prieur og Sestoft, at det er en form å tenke historien inn i sosiologien på. Pierre Bordieu eksemplifiserer dette i form av at det sosiale liv ikke er noe rulett spill. Med det mener han at mennesket begynner ikke forfra hver gang. Det er strukturert ut i fra arv og historie og preges av gjentakelse og gjentakende mønstre.¹¹⁸

---

¹¹⁵ Prieur og Sestoft, 2006.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Sæle, 2013.

¹¹⁸ Prieur og Sestoft. 2006.

2.2.4 Kulturell kapital.

Den kulturelle kapitalen er en kapital som blir delt inn i tre forskjellige tilstander. De forskjellige tilstandene heter kroppsliggjort, den objektive tilstand og en institusjonaliserte tilstand.¹¹⁹

Den kroppsliggjorte tilstanden er en tilstand som preges av den sosialisingsprosessen som et menneske går igjennom i løpet av det livet han eller hun lever. Det er inkorporerte prosesserer i kroppen, som kan være måter å snakke, kle, bevege seg på, viten og smak.¹²⁰ Kulturell kapital er kort sagt: «*det system af opfattelseskategorier og handlingsorienteringer, der beskrives med begrepet habitus.*»¹²¹ Denne kapitalen overføres fra den ene generasjonen til den neste i form av enkle eller grunnleggende sosialisering i familien, eksempler på dette kan være å spise og snakke sammen.¹²²

Når det gjelder den objektive tilstand har med objektive gjenstander å gjøre. Det eksemplifiseres gjennom bøker, malerier, bygninger og monumenter. Den kan da akkumuleres i biblioteker, museer og offentlige anlegg eller et privat hjem. En objektiv tilstand kan være en forutsetning for en realisering av kroppsliggjort kulturell kapital.¹²³

Når det gjelder den siste tilstanden er det en tilstand som er rettet mot samfunnet. Det er en institusjonalisert tilstand. Denne tilstanden er gjort ekte gjennom offisielt anerkjente akademiske grader, adlestitler og profesjon betegnelser. Her er en doktorgrad et godt eksempel på dette. Det er et statsgarantert bevis på at en besitter kulturell kompetanse. Det gir et varig skille mellom de som ikke har en og de som har.¹²⁴

2.2.5 Sosial kapital.

Ved siden av økonomisk og kulturell kapital er sosial kapital en tredje grunnleggende kapital Bordieu opererer med.¹²⁵ Denne grunnleggende kapitalen, sosial kapital, sikter til nettverk som kan være familie, venner, kollegaer, studiekamerater og mer eller mindre varige og formaliserte forbindelser som han eller henne kan med utbytte mobilisere.

---

¹¹⁹ Prieur og Sestoft. 2006, side 89.

¹²⁰ Ibid.

¹²¹ Ibid.

¹²² Ibid.

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ Ibid.

2.2.6 Symbolsk kapital.

Prinsipielt sett kan alt fungere som kapital.¹²⁶ Det avgjørende er om det kan gjøre en forskjell og dermed omsettes til annerkjennelse og prestisje, noe som Bordieu kaller for symbolsk kapital. Denne kapital formen blir beskrevet slik: «*Symbolsk kapital er simpelthen den form eller tilstand, enhver kapital eller blanding af kapitaler kommer til at antage, når den/de bringes i spil i en social sammenhæng, hvor den/de bliver annerkendt, tilskrevet værdi og dermed giver social anseelse.*»¹²⁷ For at det skal være en slik sosial anseelse må det være en sosial etterspørsel, noe som kommer av personer sin habitus som da kjenner igjen en spesiell form for kapital. En annerkjennelse for den symbolske verdi. Eksempler på symbolsk kapital kan være trenere i for eksempel fotballen. Treneren har en form for symbolsk kapital i den personen og den rollen han eller hun har. Det kan også være at treneren har vært spiller tidligere, kanskje på et høyt nivå, med det mener jeg at han eller hun kan ha vært suksessfull, noe som gir god symbolsk kapital når de skal trene et lag seinere.¹²⁸ Spillere kan også få symbolsk kapital i form av hvilken klubb de spiller på. En spiller kan også opparbeide seg symbolsk kapital i form av hvordan han spiller. Noe han eller henne kan få gjennom fotballen. Dette fordi fotballen er noe som kan bli tilkjent verdi i flere kretser og dermed også gi sosial anseelse etter hva jeg kan tolke.

2.2.7 Symbolsk vold.

Bordieu snakker om symbolsk vold, makt og dominans. Det er bare en gradforskjell mellom disse begrepene. Hvilken mulighet man har for å utøve den symbolske makten, volden eller dominansen er i hvilken grad symbolsk kapital man har.

Symbolsk vold er noe som betegner en påvirkning, en påvirkning som verken har en absolutt fysisk tvang eller av en bevisst valgt innordning. Virkningene av en symbolsk dominans sier Bordieu, utøves ikke i de vitende sin bevisste rene logikk, men i habitus.¹²⁹ Vi bekrefter og reproducerer sosiale dominans forhold gjennom våre måter å forholde oss kroppslig i under- og overordningsrelasjoner.¹³⁰ Eksempler på slike forhold kan vises gjennom forskningen gjort av Cushion og Jones. Denne forskningen er blitt publisert gjennom artikkelen, 2006: «*Power, Discourse and Symbolic Violence in Professional Youth Soccer: The Case of Albion Football Club.*»¹³¹ Dette er en artikkel som tar opp symbolsk vold i ungdomsfotballen i England. I

---

¹²⁶ Prieur og Sestoft, 2006.

¹²⁷ Ibid. side 94.

¹²⁸ Cushion og Jones, 2006.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Cushion og Jones, 2006.

denne artikkelen kommer en frem til at trenerne har en form for habitus i kroppen og den tar de med seg inn i bruken av symbolsk makt i hverdagen. Denne symbolske makten blir gjennomført ved et stygt ordforråd mot spillerne, der trenerne sier at de forbereder spillerne på å bli profesjonelle ved dette ordforrådet og kan de ikke takle det, så takler de heller ikke den profesjonelle idretten.¹³²Den symbolske makten gjør seg også gjeldene i form av at spillerne godtar å bli dominert, og trenere godtar å dominere fordi det er slik det alltid har blitt praktisert. Dette er en form for «*usynlig*» måte å dominere på og blir ikke oppdaget, til og med fra de som blir dominert. Dette er for spillerne en mer eller mindre akseptert og forventet måte å bli snakket til.¹³³Forskningen kan også vise et maskulint uttrykk ved bruk av det stygge ordforrådet til trenerne. Noe som kan vise at en overdreven bruk av maskulinitet kan forekomme i herre fotballen, slik jeg ser det.

2.3.0 Maskuliniteter og feminiteter.

2.3.1 Maskuliniteter.

I Lippe, von der, 2010, kommer det frem at mannlige egenskaper i forbindelse med begrepet maskulin bli tolket som aktiv, tøff, kontrollerende, dominerende, rasjonell og aggressiv for å nevne noen.¹³⁴Her kan en se en sammenheng med idretten, der mange av egenskapene kan bli sett på som en nødvendighet for å kunne prestere.

Dette er et begrep som ut i fra dagens moderne bruksområde sier at ens oppførsel er et resultat av hvilken type person man er.¹³⁵Det kan sies da at en person som ikke er maskulin ville da oppføre seg annerledes. En person som kan bli sett på som ikke maskulin vil oppføre seg fredelig i stedet for voldelig og nesten uten evnen til å sparke en fotball.¹³⁶ Idretten har en sterk rolle i dagens samfunn og kan brukes av menn for å vise sin maskulinitet. I følge sosiologen Bob Connell er sporten eller idretten en av de største faktorene som bidrar til å skape maskuline bilder av en såkalt «*riktig*» måte å gjøre seg til mann på.¹³⁷Dette gjelder i dagens vestlige verden. Han mener også at maskulinitet er en kulturell konstruksjon. Denne konstruksjonen er skapt og skapende på ulike måter i forskjellige kulturer, både før og nå.

---

¹³² Cushion og Jones, 2006.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Lippe, von der, 2010.

¹³⁵ Connell, 2005.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Lippe, von der, 2010.

Når det gjelder maskulinitet innenfor fotballen er det mange vinkler en kan se dette begrepet fra. Det å være fotballspiller, kan med en gang assosieres med å være maskulin. I et historisk perspektiv kan en fotballsupporter bli oppfattet som en maskulin utøver, i en fotball kontekst.¹³⁸ Supportere kan også ha et ønske om å bli sett på som «macho-krigere», men som ikke nødvendigvis er det. Dette kan være et nødvendig «*image*» de tar på seg for å fremstå slik.¹³⁹ Det kommer frem av studier, av Hjelset (2005) og Johnsen (2007), at den tribuneoppførselen som gir høyest avkastning når det gjelder sosial kapital holder frem med å bære preg av militante og maskuline praksiser med røtter i en arbeiderklasse.¹⁴⁰ Subkulturelle supporter miljøer er eksklusive for menn.¹⁴¹

I fotballen kan en finne motsetningsfylte maskuline identiteter. En sosiolog ved navn Richard Giulianotti trekker frem Paul «Gazza» Gascoigne som en spiller fra 1990-tallet som hadde en veldig sammensatt maskulin identitet. Dette i form av at han har fremstått som emosjonelt ukontrollert ved en del anledninger. Han har også gjort en del handlinger som er langt utenfor de rammer som er lagt for den heroiske moderne maskuline mannen.¹⁴²

I forskningen til Heidi Eng kommer det frem et kapittel der hun tar opp «*maskuline*» og «*feminine*» idretter. Hun nevner myten om at homofile menn kan bli forstått som mer feminine enn lesbiske kvinner, noe som kan få konsekvenser for deres deltakelse i idrett. Dette gjenspeiles i noe som kan kalles mann og kvinne dominerte idretter.¹⁴³ Dermed kan det også komme antakelser om hvor de homofile og lesbiske deltar. Eksempler innenfor dette kan være kvinnefotballen, som kan ha blitt en arena for lesbiske. Dans eller ulike estetiske idretter kan være egnet til homofile menn.¹⁴⁴ Stigmatisering som dette kan ha både positive og negative sider for homofile og lesbiske. Det kan gi økt rekrutering og det kan gi noe mer åpenhet og toleranse. I motsetning kan det også føre til et større press på den heteronormative kulturen, tidligere forklart i oppgaven, dermed kan den også gi større muligheter for homofobiske ytringer og trakassering.¹⁴⁵ Å være en deltaker i en av de idrettene som blir betraktet som maskulin, fotball eksempelvis, kan gi en styrket identitet. Det er en ekstrabekreftelse på at du er mann eller gutt. Hvis det forekommer innslag av feminitet i

---

¹³⁸ Lippe, von der, og Hognestad, 2014.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Seippel, 2002.

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid

denne idretten, i form av oppførsel, verdier eller personer i dette idrettsmiljøet kan det virke truende i forhold til hvilke forventninger som foreligger om tilstrekkelig mannlighet.¹⁴⁶ De som representerer det feminine, blir ofte ikke sett på som mandige nok. Oftest blir homofile menn sin deltakelse i «maskuline» idretter sett på som en trussel i et slikt miljø, dette siden de er menn og dermed skal være en av «gutta». Eng nevner i denne forbindelse at det er derfor ordet «*homo*» blir brukt som skjellsord fordi det skal være med å signalisere at det ikke er ønskelig med feminine verdier i denne spesifikke idretten. Det er med på å sikre rekruttering av gutter og menn og øke populariteten blant dem.¹⁴⁷

Homofobi kan være en redsel for å bli «smittet» av homofile eller lesbiske sin deltakelse i idretten. Med «smittet» menes at jenter kan bli maskulinisert og gutter kan bli feminisert som kjønn. De heterofile kan også frykte at denne såkalte «smitten» kan føre til at de blir tatt for å være homofile eller lesbiske fordi de er en del av dette miljøet.¹⁴⁸

Eng nevner at heteronormativiteten i idretten rammer på to måter. Den første er at det kan være trakassering av lesbiske og homofile i miljøet, og negative ytringer om heterofile for å være medlemmer i et slikt miljø. Eller at de er representanter for feminitet og maskulinitet, som er representasjon av noe uønsket i idretten. Et eksempel på dette er mobbingen av de guttene som viser følsomhet, redsel og prestasjonsangst for å være homo.

Ulla Britt Lilleaas har drevet forskning på dette området, i likhet med Heidi Eng. Hun har skrevet en artikkel, den heter: «*Masculinities, Sport and Emotions.*», 2007. Det er intervjuet ti håndballspillere for herrer i denne artikkelen. Artikkelen er tatt med fordi mye av hva som kommer frem her kan overføres til herrefotballen, slik undertegnede erfarer og tolker det som skrives. Den samme type forskning innen herrefotball, har ikke gjort seg mulig å spore opp

Hennes forskning viser at menn kan finne det vanskelig å uttrykke sine følelser, og de jobber hardt for å opprettholde en type maskulin ro og selvkontroll over kropp og sinn.¹⁴⁹ Spillerne som er med i forskningen har en tendens til å skille mellom kropp og sinn. Noe som også viser seg er at spillerne kan ty til trening eller arbeid når de opplevde vonde følelser, søvnløshet, irritasjon og sinne. Denne forskningen kan også vise at menn sin rolle i dagens samfunn er skiftende og foranderlig, men det forventes fremdeles at de skal være sterke, tøffe

---

¹⁴⁶ Seippel, 2002.

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Lilleaas, 2007.

og resolute.¹⁵⁰ Det skal vises lite tegn på svakhet. Spillerne kan ta på seg en maske ovenfor sine mannlige kollegaer der de ikke skal vise noe form for mangel på styrke.

Etter å ha intervjuet treneren for spillerne, på et av lagene, kommer det frem at spillerne må ha et instinkt til å konkurrere og holde godt fokus. Treneren forventer også at spillerne skal være sterke, tøffe og nådeløse. Dette fordi det er høye krav som settes både når det gjelder fysikk og ikke minst resultater. Spillerne skal tenke på at de hele tiden må opprettholde en viss standard.

I denne forskningen kommer det frem at idretten kan brukes som et sted der man får utløp for følelser. Dette viser seg å være glede, aggresjon, frustrasjon og nærhet til andre menn. Når det gjelder nærheten til hverandre og andre menn er det noen uskrevene regler. Det er lov å være nær andre sin kropp, men etter visse restriksjoner. Et eksempel kan være å kysse en annen mann på munnen. Da brytes en uskreven regel.¹⁵¹ Det ble vist så mye glede i en kamp ved et tilfelle for noen år siden der en spiller kysset en annen spiller på munnen. Dette ble slått stort opp neste morgen i mediene med stort bilde og overskrifter. Journalister hadde etter dette tatt kontakt med familien og lurte på om spilleren var homofil. Mediene tok altså tak i dette og bygget opp under hva som skjedde. Her kan man se hvilken rolle mediene har og hva de fokuserer på. Ville det samme skjedd i herrefotballen? Etter undertegnedes tolkning kunne dette har skjedd i herrefotballen også.

Det som også kan komme frem av intervjuene med spillerne er at de har hatt og har flere former for problemer. De kan være deprimert etter samlivsbrudd og utbrenthet for eksempel. Å snakke om dette med andre spillere og kollegaer foregår ikke. Å åpne seg opp for sine kollegaer var ikke noe tema for herrespillerne. Menn lever lukket med følelsene sine og vil ikke vise svakhet for de andre på laget.

Mange menn kan vokse opp med at å uttrykke følelser er irrasjonelt. Dette fordi menn først og fremst kan bli målt etter hvilken suksess og oppnåelser de klarer å oppnå i den eksterne verden. Noe som også kommer frem av boken til Victor Seidler, *Man Enough* fra 1997.¹⁵² Menn lærer også kroppsliggjorte mønstre som gjør det lite eller ikke mulig å prate om følelser og intime og personlige saker. Noe en spiller ser på som synd. De yngre spillerne skulle ønske det var en annen type kommunikasjon i idretten. En mer «ærlig» måte å snakke

---

¹⁵⁰ Lilleaas, 2007.

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² Ibid.

sammen på. Seidler nevner at maskulinitet er noe som en konstant må være klar for å opprettholde og for han var maskulinitet alltid overskygget av homofobiske følelser.¹⁵³Når idrettsmenn er redd for å uttrykke sine følelser og de mer sensitive aspektene ved seg selv, kan det være et uttrykk for homofobi. I dette herrehåndball miljøet kan en del av kommunikasjonen være å ha slengbemerkinger om homofile. Ikke lenge siden var det en av de yngre spillerne som hadde stått frem som homofil. Noe som gjorde kommunikasjonen helt annerledes. Dette fordi de ikke visste hva de skulle si og ikke visste hvordan de skulle takle det. Noen ble ukomfortable med det også. Den vanlige kommunikasjonen med erting eller mobbing av homofile og andre spesielle grupper kan bryte ned. Noen spillere mener det kan komme slengbemerkinger og andre kommentarer under hete situasjoner i en kamp. En spiller sa at han gjorde dette mot spilleren fordi han visste at han var homofil, og da sa han med andre spillere ville det gått bra, men fordi han var homofil burde han ikke sagt noe som helst.¹⁵⁴Noen sa også at han som var homofil måtte finne seg i dette og hvorfor skulle de andre forandre kommunikasjonen og forandre seg når det var han som var homofil. Unnskyldningene var at spillerne hadde en slags type «gutteaktig» humor og kultur i garderoben og en del av det er å mobbe eller erte homofile og lesbiske.¹⁵⁵Denne typen kommunikasjon kan foregå i en herregarderobe i fotballen også. Dette er grunnlaget for at denne forskningen ble presentert.

Sosiologene Tim Carrigan, Bob Connell og John Lee har fått æren for å ha laget begrepet hegemonisk maskulinitet. Gerd von der Lippe, 2010, skriver: «*Det som er felles for den dominerende – hegemoniske maskuliniteten i de ulike kulturer, er at måter å gjøre seg til mann på er en prosess som bidrar til å posisjonere heteroseksuelle menn i et motsetningsforhold til kvinner og homoseksuelle menn.*»¹⁵⁶

Dette er et begrep beskrevet som et spørsmål om hvordan spesielle og forskjellige grupper av menn har posisjoner som gir makt og velferd, og hvordan de legitimerer og gjenskaper de sosiale relasjonene som da vil gi en grobunn for deres mulige maktoppnåelse.¹⁵⁷

---

¹⁵³ Lilleaas, 2007.

¹⁵⁴ Ibid.

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Lippe, von der, 2010. side 146.

¹⁵⁷ Ibid.

Bob Connell definerer dette begrepet slik:

«It can be defined as the configuration of gender practice which embodies the currently accepted answer to the problem of the legitimacy of patriarchy, which guarantees (or is taken to guarantee) the dominant position of men and the subordination of women.»¹⁵⁸

Slik jeg tolker denne definisjonen til Bob Connell, begrepet kan vise en skapelse av kjønnspraksis som kroppslig gjør et svar på problemet om legitimering av patriarki, som kan bety en kjønnspraksis der menn blir satt i en dominerende posisjon i forhold til kvinner.

Det er ikke dermed sagt at de som er bærere av hegemonisk maskulinitet er de som har mest makt. Nye grupperinger kan komme og utfordre gamle løsninger og skape nye hegemonier. Dominansen til enhver gruppe av menn kan bli utfordret av kvinner. Hegemoniet er en mobil historisk relasjon.¹⁵⁹ Dette er noe som må tas med det forbeholdet om tid, sted og hvilken kultur det er snakk om.

Menn i sine kulturer tjener på å følge de dominerende normene for godtatte handlinger. Dette selv om det er mange menn som ikke nødvendigvis ikke har mye makt. Noe som gjør seg gjeldene blant annet innen idretten. Mediene spiller her en rolle. Den praktiske relasjonen blir her at befolkningen tolker de handlingene som menn gjør, måter å gjøre seg til mann på, innenfor hegemoniet som «*naturlige, vanlige og normale.*» Når det blir oppfattet slik kan det gi en bekreftelse på at hegemoniet blir legitimert. Idealiserte former av maskulinitet finner vi i blant annet idrettskonkurranser.¹⁶⁰ Det er ikke bare kvinner som blir satt i et motsetningsforhold til heterofile menn, det er også homofile menn. I følge den hegemoniske maskuliniteten kan homofile ofte satt i sammenheng med feminitet. Noe som Connell sier.

---

¹⁵⁸ Connell, 2005. side 77

¹⁵⁹ Ibid.

¹⁶⁰ Lippe, von der, 2010.

Connell nevner også dette:

«Gay masculinity is the most conspicuous, but it is not the only subordinated masculinity. Some heterosexual men and boys too are expelled from the circle of legitimacy. The process is marked by a rich vocabulary of abuse: wimp, milksop, nerd, turkey, sissy, jellyfish, motherfucker, ass, ladyfinger, mothers boy, cookie, pusher, puff, pantywaist, dweeb, geek and so on. Here to the symbolic blurring with femininity is obvious.»¹⁶¹

Etter min tolkning er det ikke bare homofile som kan bli satt i et motsetningsforhold til heterofile menn. Det kan også enkelte heterofile menn bli. Dette gjennom et rikt verbalt angrep fra de som legitimerer en slik holdning. Mange av disse verbale skjellsordene kan en se en klar sammenheng med feminine verdier etter min tolkning. Det kommer også frem av Connell at homofile menn er de som blir satt lavest i et kjønnshieraki, styrt av heterofile maskuline menn.¹⁶² Av boken, *Out of Play, 2007*, av Messner, viser det seg at det ikke er en spesifikk manssrolle, men flere maskuliniteter som er konstruert i relasjon til motsetningsforholdet til kvinner.¹⁶³ I samme bok kan det tolkes at maskulinitet, kan ha vært med på å sosialisere gutter til å bli menn. Her kan guttene ha lært kulturelle verdier og oppførsel, som tøffhet, konkurranse og vinne for enhver pris. Noe som kan bli sett på som kulturelle verdifulle verdier innen maskulinitet og idrett.¹⁶⁴ Av samme bok kommer det også frem at menn kommer ikke inn i idretten med ingen meninger eller erfaringer, klare til å bli sosialisert. De kommer inn med allerede kjønnede identiteter.¹⁶⁵ Spesielle typer idretter kan ha spesielle former for maskulinitet, noe også fotballen kan ha.

Karakteristikken av maskuline menn kan knyttes til idretten og en vinnende toppidrettsmann kan bli sett på som logisk, aktiv, tøff, kontrollert og potent eksempelvis. Disse «*harde*» biologiske mannskroppene er de som kan bli sett på som de dominerende og suverene i idretten. Da kan det være tøft for de som ikke har en slik kropp. Med lite muskler og ganske tynn.¹⁶⁶

---

¹⁶¹ Connell, 2005. side 79.

¹⁶² Ibid.

¹⁶³ Messner, 2007.

¹⁶⁴ Ibid.

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ Lippe, von der, 2010.

Det er også viktig å merke seg innenfor idrettsfeltet at det er forskjellige idealistiske mannlige kropper, alt etter hvilken idrett som bedrives. Noe som kan vise seg hvis en sammenligner fotball og skihopp.¹⁶⁷

Av de som bedriver idretter som kan være preget av en hegemonisk maskulinitet kan ha blitt sett på som helter bare ved å være med, ved deltakelsen kan de ha blitt forbundet med maskulinitet og styrke ved første form for deltakelse. Ved denne deltakelsen kom også antakelsen av ikke bare den fysiske, men også den moralske overlegenheten.¹⁶⁸ Kan den moralske overlegenheten vise seg i herrefotballen, der den heterofile mannen er han som setter normen for oppførsel og prestasjon? Slik ser undertegnede det.

I boken, *Masculinities, Gender Relations and Sport, 2000*, av Mckay, Messner og Sabo, kommer dette frem:

«Some scholars have argued that hegemonic male sexuality contributes to sexually aggressive locker room talk, violence against women, violence against other men, and as contributing to difficulty in having lasting intimate relationships with women.»¹⁶⁹

Her kan man se noen følger av, ifølge enkelte forskere, hva en hegemonisk mannlig seksualitet kan føre til, slik jeg tolker dette. Det kan føre til aggressiv seksuell prat i garderoben, vold mot kvinner, vold mot andre menn og som en bidragsyter i det å ha vanskeligheter med å bevare intime forhold til kvinner.

Her kan en spørre seg om hvor de metroseksuelle mennene ville passe inn. Metroseksuelle menn kan bli sett på som menn som er i kontakt med sine feminine sider. Dette kan eksempelvis være Kristian Kjelling.¹⁷⁰ Metroseksuelle menn kan være ekstra opptatt av klær, sine følelser og andres følelser. Noe Kjelling kan være. Slike menn kan ofte bli assosiert som homofile.

Metroseksualitet og idrett kan bli sett på som to ytre diametere, dette kommer av at idrettens normative regler kan bli brutt ved denne typen seksualitet. Dette kan være på overflaten. Det store metroseksuelle paradokset kan være at metroseksualitet ikke helt passer inn i idretten, men de mest anerkjente metroseksuelle er idrettsutøvere. De kan være store stjerner som

---

¹⁶⁷ Lippe, von der, 2010.

¹⁶⁸ Mckay, Messner og Sabo, 2000.

¹⁶⁹ Ibid. side 50.

¹⁷⁰ Ibid.

David Beckham. Som kanskje er den mest kjente metroseksuelle.¹⁷¹ Av boken, *The Metrosexual, gender, sexuality and sport*, 2008 kommer dette frem om David Beckham:

«More than any other athlete associated with metrosexuality, Beckham has attracted extensive comments and reactions in Britain and abroad for his looks, clothes and defiance of traditional gender norms.»¹⁷²

Slik det fremstår her kan Beckham være den mest assosierte idrettsutøveren med begrepet metroseksualitet. Hans metroseksuelle væremåte har gitt han en masse kommentarer og reaksjoner ikke bare i hjemlandet England, men også i resten av verden. Dette for hans utseende, klær og hans motstand mot de tradisjonelle kjønnsnormene, slik jeg forstår dette. En metroseksualitet som kan ha spredd seg til andre steder av verden, også til Tippeligaen i Norge. Der spillerne også kan være opptatt av klær og utseende, slik undertegnede erfarer spillere i Norge i dag.

Det har også kommet frem et bilde av et macho miljø blant supportere i Norge.

Representanter for dette kan eksempelvis være et «casuals» miljø. Dette miljøet er blitt preget av medie- tekster for allmenheten. Et eksempel på en slik artikkel fra 2014, der Dagbladet skrev den 25.februar 2012 at: «Politiet slår alarm- fotball pøblene blir yngre og mer brutale».¹⁷³ Dette kan gi et forestillende bilde av at vi i Norge i dag har en gruppe med yngre voldelige menn som fans. Det kommer frem i samme bok at flere av såkalte voldelige gjenger av fans i Europa, som ultras i Italia for eksempel, har satt i gang macho myter som å «gå i krigen» for laget sitt.

Når det gjelder macho miljøet i Norge kan vi ha det forfatteren av teksten kaller «får i ulveklær», noe som vil si at de unge mennene hører egentlig hjemme i respektable hjem. De er preget av moderne kjønnsideal, men som ønsker da å dyrke et hardt macho ideal og image i forbindelse med fotball.¹⁷⁴

---

¹⁷¹ Coad, 2008.

¹⁷² Ibid. side 181.

¹⁷³ Lippe, von der, og Hognestad, 2014.

¹⁷⁴ Ibid.

I boken, «*In the game*», 2005, av Eric Anderson, kommer det frem at:

«Sociologists recognize that there are various forms of masculinities found among differing cultures, and that there is no one way of being masculine within any given culture. We recognize that the definitions of what it means to be masculine shift within the same culture over time in response to social forces, and that not all masculinities are treated equally.»¹⁷⁵

Her kommer det frem at maskuliniteter kan variere ut i fra forskjellige kulturer og det er ingen definitiv gitt måte å være maskulin på. Det legges merke til at definisjonen av det å være maskulin innen en gitt kultur skifter etter hvem som kan være de sosiale kreftene, og ikke alle maskuliniteter blir behandlet likt, slik tolker jeg hva Anderson her skriver.

2.3.2 Feminiteter.

I følge Gerd von der Lippe, 2010, blir kvinnelighet eller måter å gjøre seg til kvinne på tradisjonelt vis bli assosiert med passivitet, irrasjonalitet, svakhet, engstelighet, underordnet, myk, åpenhet, defensiv og emosjonell.¹⁷⁶ Av samme boken trekker forfatteren frem at det kvinnelige og mannlige kan bli sett på som to motpoler.¹⁷⁷ Grunnlaget kan være hva som blir assosiert med hvert av begrepene slik jeg tolker det, eksempelvis feminitet med svakhet og maskulinitet med styrke.

I følge Bob Connell kan dette begrepet og maskulinitet være et vanskelig begrep å definere. Dette fordi det gjennom historien har forandret seg og han sier at hverdagen er en arena for kjønnspolitikk og ikke noe en kan gjemme seg fra.¹⁷⁸

I følge Connell i hans bok:

«Masculinities», 2005, kommer dette frem: «Academics talk about «sex roles» or «gender relations», and speak of masculinity and femininity being «socially constructed» or «constituted in discourse»¹⁷⁹.

Etter hva jeg kan tolke kommer det her frem at maskuliniteter og feminiteter kan bli sett på som sosialt konstruerte eller noe som kan være bestemt innenfor diskurser. I samme boken kommer det frem av en sosiologisk lege ved navn Alfred Adler at femininitet blir forbundet

---

¹⁷⁵ Anderson, 2005. side 21.

¹⁷⁶ Lippe, von der, 2010.

¹⁷⁷ Ibid.

¹⁷⁸ Connell, 2005.

¹⁷⁹ Ibid. side 5.

med svakhet. Barn kan bli tvunget til å innta den feminine posisjonen for å vise svakhet for sterke foreldre viser Adler til.

Av Connell, 2005, kommer det også frem at maskuliniteter og feminiteter eksisterer i et motsetningsforhold, der den ene ikke kan eksistere uten den andre.¹⁸⁰ Når det gjelder feminitet eller kvinnelighet innenfor idrettene har det vært liten plass for det opp igjennom historien. Feminitet innenfor idretter som var basert på kraft og utholdenhet var det liten plass til. Idretten har blitt sett på og kan fremdeles bli sett på som et sted der gutter blir menn, mens kvinner blir mer maskuline. Historisk sett blir kvinnekroppen sett på som en minuskropp, der kraft og utholdenhet var noe som ble forbeholdt guttene.¹⁸¹

Av Messner, 2007, kommer det frem at feminitet kan være med å underbygge kjønnsrollene. Barn kan bli lært opp med at barbie-dukker skal være «korrekt» for jenter, der guttene kan få mer kjønns korrekte «action figurer».¹⁸² Trekkene som «barbie» figuren har er nærmest aldri forbundet med maskulinitet, ikke engang når hun er politi eller brannmann.¹⁸³ Dette kan være med å bygge opp under feminiteten i samfunnet og forventninger til hvordan gutter og jenter skal være, slik jeg ser det.

Når det gjelder idrett kan maskulinitet være med å bekrefte maskuliniteten til menn og gutter, men kvinner var det derimot et mer konfliktskapende bilde rundt. Dette var med på å bryte et mer konvensjonelt syn på feminitet og deres voksende deltakelse ble det opposisjon mot.¹⁸⁴

Lesbiske idrettsaktører kan bli sett på som mannhaftige og lite kvinnelige og attraktive i forhold til de rådende idealer som foreligger for kvinnekjønn. Lesbiske kvinner kan dermed virke noe truende for idrettsmiljøets rykte og posisjon for kvinner som ønsker å være med. Åpne lesbiske utøvere har ført til at foreldre har tatt aksjon og at ledere og trenere har blitt bekymret.¹⁸⁵ Noe som har ført til at det blir gjennomført tiltak for å begrense dette. Med det menes regler for forhold, flørting og intimitet. Det har også kommet en diskusjon på antallet lesbiske det kan være i miljøet før det begynner å gå utover ryktet og populariteten hos heterofile kvinner og jenter.¹⁸⁶

---

¹⁸⁰ Connell, 2005.

¹⁸¹ Lippe, von der, 2010.

¹⁸² Messner, 2007.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Ibid.

¹⁸⁵ Seippel, 2006.

¹⁸⁶ Ibid.

Av Anderson, 2005, kommer det frem:

«Because homosexuality is equated with femininity, in order to avoid accusations of homosexuality, boys must vigilantly adhere to behaviors coded as the opposite of feminine at all times, something also described as fem-phobia. (Bailey, 2003)»¹⁸⁷

Her kommer det frem at menn og gutter i et ønske om å ikke bli anklaget for å være homofil må til enhver tid oppføre seg i koder som tilsier det motsatte av feminitet. Dette blir beskrevet som feminitet- fobi.

3.0 Medier, mediemakt.

3.1 Mediemakt.

Når det gjelder mediemakt kan den være både destruktiv og produktiv. Den kan være med på å skape noe nytt, opprettholdelse av hva som har vært tidligere og begrense eller hindre andre sitt arbeid.¹⁸⁸I sin rolle som overvåker og kritiker kan ofte mediene som nevnt bli fremstilt som den fjerde statsmakt. Dette kommer mer frem som en metafor enn det er en reel makt. Dette kommer frem i boken til Gerd von der Lippe, 2010, *Et kritisk blikk på sportsjournalistikk*.¹⁸⁹

Med deres makt kommer et samfunnsansvar. Dette ansvaret skal være med på å vokte og forvalte de demokratiske rettighetene, en bidragsyter til ytringsfrihet og være en vaktbikkje på vegne av folket i samfunnet. I boken av Lippe, von der,2010, kommer det frem: «Mediene er også blitt en mektig sosial, kulturell og på mange måter en politisk institusjon.»¹⁹⁰ Det kommer også frem at Margunn Grønn, en medieforsker, sier at sex er det sjette nyhetskriteriet i løssalgspresen. Dette i tillegg til de fem vanlige som er identifikasjon, vesentlighet, sensasjon, aktualitet og konflikt.¹⁹¹

Mediene blir mer og mer selvstendige og de kan bli sett på som selvstendige aktører. Dette kaller Sigurd Allern for en form for definisjonsmakt, der det er mediene som definerer hva som er skjedd og hva som er viktig. Ytringsfrihetskommisjonen nevner dette.¹⁹²

Makt er ikke lengre et begrep som tilsier at noen har det. Den ligger ikke fast støpt i bestemte strukturer i samfunnet og makten blir nå sett på som noe flytende og mangfoldig. Makten kan

---

¹⁸⁷ Anderson, 2005. side 28.

¹⁸⁸ Lippe, von der, 2010.

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ Ibid. side 26.

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Ibid.

komme typisk til uttrykk gjennom diskurser og rådende logikker.¹⁹³I dagens sosiale mediesituasjon med *bloggere, facebook, twitter, instagram og snapchat* kan mediemakten være flytende. Dette fordi det er veldig mange muligheter for kommunikasjon og spredning av nyheter, i større eller mindre grad.

Noe som kan prege dagens journalistikk kan være det stadige strengere kravet til avkastning. Dette kommer av at nye eiere stiller strengere krav til en slik avkastning og det kommer av at det ikke blir regnet i politisk mynt, men i kroner og øre. Dette er noe journalistikken er farget av på den måten at blikket ofte er vendt mot opplagstall og seeroppslutning. Noe som i bunn og grunn handler om hvor mye penger som blir tjent inn.¹⁹⁴

Når det gjelder «*hva som vet hva om hvem*» i mediene er dette noe som medieutviklingen har bidratt til og fortsatt bidrar til store forandringer.¹⁹⁵Aktørene som vil utøve en makt balanse og oppnå innflytelse på de nivåer i journalistikken som er vesentlig for de det gjelder, spiller ifølge Martin Eide på og anvender en journalistisk logikk for å nå disse målene. Noe som kan dreie seg om en premissmakt eksempelvis. Dette er en makt som handler om hvilke kilder som kommer til orde og blant annet vinklingen av det. Det kan også handle om logikk makt, dette er rett og slett hva som er nyheter. En makt type det også kan være er korridormakt. Det går på mediehuset sine tradisjoner.¹⁹⁶

Annerkjennelse gjennom mediene kan gi en styrket symbolsk kapital. Sigurd Allern, Til dagsorden, 2001, sier at:

*«Enhver som vil utnytte mediernes makt over publikum må ha innflytelse over denne innholdsproduksjonen, dvs. kunne påvirke hva mediene tar opp og hvordan det presenteres.»*¹⁹⁷

Denne makten som mediene har blir beskrevet som en redigerende, beskrivende og definerende makt.¹⁹⁸

---

¹⁹³ Eide, 2001.

¹⁹⁴ Ibid.

¹⁹⁵ Ibid.

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Eide, 2001, side 273.

¹⁹⁸ Ibid.

3.2 Medieorden i Norge.

Begrepet medieorden kan beskrives slik:

*«Begrepet **medieorden** skal forstås som et analytisk begrep, som muliggjør bruk av systematiske analysemetoder og teoretiske resonnementer med tanke på å synliggjøre de strukturelle betingelsene som bestemmer de ulike mediernes og medieteknologienes posisjoner og tilhørende roller som plattformer for symboler og kretsløp i samfunnet.»¹⁹⁹*

Dette begrepet tolkes undertegnede som et analysebegrep som kan være med på å avdekke mediernes posisjoner og deres tilhørende roller som symbol og det kretsløpet som er i samfunnet. Et kretsløp som kan bli mer og mer aktivt ved bruk av internett som kanal for mye.

Ulike medieteknologiske plattformer som avis, radio, fjernsyn og internett inntar ulike posisjoner innenfor en medieorden. I dagens mediebildet kan dette begrepet være i forandring, dette med tanke på hvilke kommunikasjonskanaler som eksisterer for øyeblikket.

Tore Slaatta skal være en av de første som har fokusert på en medieorden i Norge, noe han sier er at avisene skal ha vært det første mediet som har produsert profesjonelle nyheter i det offentlige rommet. Noe som kan bli sett på som en basis for et nyhetskretsløp, dette kretsløpet er preget av tekster fra journalister som bygger flere journalister sitt arbeid og kan ha blitt gjenskapt i landet vårt.²⁰⁰

Noe en kan legge merke til i utviklingen innenfor den norske medieorden er at det har blitt en kraftig forandring over tid. Dette underbygger jeg med at det har blitt et skifte fra den «tradisjonelle» avisen, til det som i dag mer eller mindre kan kalles et «*mediehus*» etter min erfaring. Dette «*mediehuset*» kan kalles nettopp dette, etter min forståelse, fordi det i dag er mange forskjellige sosiale medier som kan bli brukt. Det som var tradisjonelle skriftlige aviser tidligere, kan være internettbaserte i tillegg. Som blant annet *VG* og *Dagbladet*.²⁰¹I denne medieordenen så har det blitt et skifte fra det tradisjonelle politiske feltet til det som kan kalles det «*økonomiske feltet*». Dette satt i anførselstegn fordi dette er sterkt vevd sammen, både det politiske og det økonomiske feltet. Dette har gitt forandringer innenfor eierskapet i mediene. Før var det gjerne private eiere som hadde eierskapet, i dag er det store

---

¹⁹⁹ Slaatta, 2003. side 32.

²⁰⁰ Lippe, von der, 2010.

²⁰¹ Ibid.

konsern som eier avisene og «*mediehusene*». Dette kan ha ført til at avisene sin store etterspørsel etter det som gir penger i kassen. Det har vært en nedgang i antall solgte papir aviser siden toppen, en topp som hadde sitt høydepunkt i 2001. I dette året så hadde avisen VG 1345000 lesere.²⁰²

Internett er det som styrer det meste av mediehverdagen i dag. Den blir tatt i bruk av mange og det setter enorme krav til å være først med en nyhets sak. Ikke bare for aviser som *Dagbladet*, *VG*, *Aftenposten*, *Bergens Tidene* og *Adresseavisa* eksempelvis. For TV også, som *TV2* og *NRK*. I 2009 gav blant annet redaktørene for *VG* og *Dagbladet* opp å snu salgsnedgangen og *TV2* måtte kutte 150 millioner kroner. Dette kan si noe om hvilken kraft internett har hatt for bare noen år siden. I dag kan kraften internett har være enda større og hvis politikere skal sette noe på dagsorden må de samarbeide med mediene om hvordan de skal gjøre dette.²⁰³

I følge Slaata, *Den norske medieorden*, 2003, kan medieteknologiene studeres som forskjellige produksjonsfelt innenfor den gitte medieordenen. Med interne og eksterne forhold til andre forskjellige felt.²⁰⁴ Det kommer også frem en grunnleggende strukturering av denne medieordenen her og den bygger på inklusjon/eksklusjon og hierarki/dominans.²⁰⁵

I den norske medieorden i dag kan enkelte aviser ha større symbolsk verdi. Med dette mener undertegnede eksempelvis store aviser og «*mediehus*» som *VG* og *Dagbladet*. Dette er aviser som har en viss anseelse i dagens mediebildet og skriver mye om idrett. Skriver du for en avis som *VG* eller *Dagbladet* kan det gi en symbolsk kapital i samfunnet og i mediefeltet. Grunnlaget her kan være fordi de er store og tunge aktører med flere lesere enn diverse mindre lokale aviser som eksempelvis *Stavanger Aftenblad*. I denne oppgaven vil det være artikler fra disse avisene: «*Aftenposten*, *Dagbladet*, *VG*, *Bergens Tidene*, *Hammerfestingen*, *Dagsavisen* og *Romsdals Budstikke*» Flere av artiklene er hentet fra aviser som kan karakteriseres som lokalaviser. Disse lokalavisene kan ha en sterk anseelse i sitt nærrområde. Dette området kan være strukket langt. Noen av lokalavisene kan ha anseelse på landsbasis som *Bergens Tidene* for eksempel. Dette kan være på grunn av deres utgangspunkt fra en stor by i Norge, noe Bergen er.

---

²⁰² Lippe, von der, 2010

²⁰³ Ibid.

²⁰⁴ Slaata, 2003, side 2003.

²⁰⁵ Ibid.

3.3 Hva blir satt på dagsorden?

Personers medievaner er som nevnt forandret siden 1999. Nyhetsmedia er en sentral arena for diskusjoner innenfor det offentlige rom. Det etiske regelverket som pressen har er i stor grad koplet til verdier om fri informasjon, redaksjonell uavhengighet, kildekritikk og kildevern med vekten liggende på omtanke og saklighet. Troverdigheten til journalistikken er noe som kan stå på spill om praksisen avviker fra idealene.²⁰⁶I lærebøker om medier kommer det frem at de bruker begrepet nyhetsverdier. Stikkord innenfor dette området kan være aktualitet, sensasjon, identifikasjon og vesentlighet.²⁰⁷ Dette sier noe om hva mediene setter på dagsorden og hvordan sakene blir vurdert før de blir det. Dagsorden som begrep for journalistene er noe som har kommet etter hvert. I følge Odd Raaum, 2001, kommer dette frem:

«Det er uvisst når ambisjonen om å sette dagsorden festet seg som programpost i pressens retorikk, men det er rimelig å se framveksten i sammenheng med nettopp oppbruddet fra partienes innflytelse over mediene. Kampen om dagsorden assosieres fremdeles med politisk opinionsdannelse, men den retoriske fronten er utvidet til å omfatte i prinsippet alle potensielle kilder til påvirkning i det offentlige rom.»²⁰⁸

Her nevnes alle potensielle kilder til påvirkning i det offentlige rom, noe som i dagens mediebildet er veldig mange. Dette kan være med på å gjøre dagsorden som begrep noe vanskeligere å bruke og kanskje også vite hva som til enhver tid er på dagsorden etter min tolkning. I følge Gerd von der Lippe er dagsorden hvilke saker som kan bli «snakkis» i mediene.²⁰⁹Når det gjelder dagsorden, vil Allerns utsagn som tidligere nevnt være aktuelt. Dette være seg fordi den som har makten til å påvirke hva mediene skal fokusere på, vil ha makten over hva som blir satt på dagsorden.²¹⁰

---

²⁰⁶ Lippe, von der, 2010.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Eide, 2001, side 61-62.

²⁰⁹ Lippe, von der, 2015. (Telemarkskonferansen 2015, foredrag.)

²¹⁰ Eide, 2001.

3.4.0 Retorikk.

Retorikk kan på en enkel måte sies å være læren om talen, eller talekunsten.²¹¹Når det gjelder retorikk ifølge Aristoteles så betyr det evnen til å overtale og å skape troverdighet.²¹²I følge professoren i medie- og kulturhistorie Anders Johansen har retorikken endret seg fra det å være en muntlig kommunikasjonsform til å bli en mer skriftlig, nærmere en tekstvitenskap.²¹³Denne retoriske vitenskapen er flere tusen år gammel. Den er eldst av humanvitenskapene og opp haveren til alle de andre.²¹⁴

Når det gjelder dette prosjektet og denne oppgaven er det spørsmålet om de valgte avisartiklene som blir lagt til grunn, har noen troverdighet og gjennomslagskraft i forholdet til problemstillingen og hvordan tekstene kan bli oppfattet av den som leser den.

3.4.1 Etos, logos og patos.

Dette er virkemidlene til Aristoteles for overtalelse eller retoriske grep. Virkemidler som har hatt en sentral betydning i historisk sammenheng. Etos er begrepet som handler om hvilket inntrykk journalisten klarer å gi til de som leser eller ser på for eksempel. Her handler det om journalisten sin faglige identitet, image og medietekke. Det blir altså vurdert hva en person sier, gjør og skriver, men også hvem som gjør dette vil bli vurdert. Sportsjournalister med høy troverdighet har lett for å bli hørt.²¹⁵

Logos handler om det journalisten sier eller skriver passer overens med de fakta som foreligger, noe som også deretter styrker personen sin etos. Budskapet og hvordan det blir argumentert for er journalistens mulighet for troverdighet og om det er bygget på fornuft.²¹⁶

Den største delen til Aristoteles var patos. Dette handler om hvordan journalisten eller taleren kan bearbeide følelsene og reaksjonene til seere og publikum til sine egne. Dette er det mange eksempler fra historien der sportsjournalister viser og uttaler en enorm entusiasme over gode eller dårlige prestasjoner i idretten. Noe som ofte skjer gjennom en spontan reaksjon over hva som akkurat har skjedd. Dette kan spesielt være gode norske prestasjoner.²¹⁷ Eksempler på kommentatorer som har en slik entusiasme er blant annet Arne Scheie og hans kommentering i VM i fotball i 1998. Da Norge slo Brasil i fotball for herrer. Andre eksempler kan være Kjell

---

²¹¹ Lippe, von der, 2010.

²¹² Ibid.

²¹³ Ibid.

²¹⁴ Ibid.

²¹⁵ Ibid.

²¹⁶ Ibid.

²¹⁷ Ibid.

Kristian Rike og John Herwig Carlsen og deres engasjement for skiskyting over en årrekke. I tillegg har du Harald Bredeli for TV2 og hans engasjement over mange år med kommentering av både herre og dame håndball.

3.4.2 Stereotypier.

I følge Gerd von der Lippe, 2010, kan stereotypier forstås som sosiale og kulturelle betegnelser på forskjellige individer, grupper og nasjoner.²¹⁸ Hun skriver også at: «Stereotypier er klare forenklinger som viser en meget begrenset del av antatte typiske trekk.»²¹⁹ Dette begrepet er noe som ofte kan bli brukt i en negativ sammenheng. Eksempler på dette kan være i form av kjønnsstereotyper, som kan være bilder og tekster som kan uttrykke overforenklede, fikserte og en gammeldags måte å uttrykke forskjeller i tanker og handlinger mellom de to kjønnene.²²⁰ Grunnet at stereotypier har en makt og har vart over en så lang tid er at de finner *resonans* over og i ulike kulturer.²²¹ Når det gjelder mediesporten kan den være kjent for å ha mange stereotypier, som kan være nasjonalitet, etnisitet og kjønn.²²²

4.0 Metode: Hvilken metode vil bli lagt til grunn.

Dette temaet bringer frem mange spørsmål. Det er mange forskjellige sider det er mulig å drive forskning på. Dalland sier dette: «Vi sier gjerne at hovedskillet mellom et tema og en problemstilling er at vi beskriver et tema, mens vi løser et problem»²²³ Dermed var spørsmålet hvilket problem var det jeg ville helt konkret finne ut av og hvorfor. Den første problemstillingen er: «: «Hvorfor fremstår det lettere å stå frem som lesbisk i forhold til homofil i norsk toppfotball?» Den andre er: ««Hvordan dekker mediene i dette?» Med disse problemstillingene i bakhodet, hvordan passer da metode inn i bildet, hvilken metode skal legges til grunn for dette forskningsprosjektet?

---

²¹⁸ Lippe, von der, 2010.

²¹⁹ Ibid. side 191.

²²⁰ Ibid.

²²¹ Ibid.

²²² Ibid.

²²³ Dalland 2013.

4.1 Metode og valg av metode.

Metode er en fremgangsmåte som skal hjelpe oss å få tak i den informasjonen vi trenger i forhold til en oppgave eller et forskningsprosjekt. Det er det redskapet en har for å hente ut informasjon. Metoden er delt opp i kvalitativ og kvantitativ metode.²²⁴ Kvalitativ metode er følsom, mer dybderelatert, en får mange opplysninger og har få undersøkelsesenheter, en større nærhet til feltet, skal formidle forståelse og har et jeg-du-forhold til undersøkelsespersonene.²²⁵ En må tenke på hvilken fremgangsmåte som er best for hvert enkelt prosjekt, og om prosessen har en gjennomførbarhet. For dette prosjektet er den kvalitative metoden valgt.

4.1.1 Valg av medietekster.

Når jeg skulle finne hvilke medietekster som skulle velges ut, ble det søkt etter forskjellige tekster i søkemotoren A-tekst. Dette ble gjort med en disse søkeordene: «*homofili i fotball og håndball, lesber i håndball og fotball, lesber i idretten, homofile idrettsutøvere, maskulinitet i fotball og håndball, feminitet i fotball og håndball, homofil i sport og aktivitet og lesber i sport, homofobiske ytringer i fotball og håndball, homohåndball, homofotball, lesbefotball, lesbehåndball, tabu-herrefotball-homo, homo-seksualisert begrep- fotball, dameidrett-fordommer-fotball, fordommer-dameidrett, åpne homofile utøvere-fotball, åpne lesbiske utøvere-fotball, gamle fordommer-herrefotball, gamle fordommer-håndball-kvinnefotball, stereotypier i fotballen, homohets i idretten, John Fashanu, Thomas Berling, Glenn Hysen, Anton Hysen, Gro Hammerseng, Anja Edin, Linda Medalen, Bente Nordby, skamfullt-homofili-herrefotball, femi-fotball, femi-håndball, NFF-homofili, NIF-homofili, NIF-lesbiske, homsehåndball, homofobi-herrefotball-VG, Homofobi-idrett-VG, homofobi-fotball, Dagbladet, Homofobi- Esten O. Sæther- fotball, Homofobi-Truls Dæhli- fotball, fordommer-kvinnefotball-Truls Dæhli, fordommer-Esten O.Sæther-kvinnefotball, lesbiske- Truls Dæhli-kvinnefotball.*» Her kan man se at dette ble mange søkeord og kombinasjoner av de. Dette ble gjort for å eventuelt få frem artikler og tekster som kunne være med å underbygge problemstilling og tema for oppgaven. I disse søkeordene kan man også se enkelte navn. Disse navnene er homofile eller lesbiske utøvere som har stått frem, og sportsjournalistene Truls Dæhli og Esten O. Sæther.

---

²²⁴ Dalland, 2013.

²²⁵ Ibid.

I tillegg er det Glenn Hysen, som er faren til Anton Hysen som har stått frem som homofil. Noe man kan legge merke til er de nevnte journalistene Esten O. Sæther og Truls Dæhli. Journalister som kan ha en høyere symbolsk kapital når det gjelder sportsjournalister. Dette fordi de har i mange år jobbet med dette, og de har opparbeidet en symbolsk kapital over tid. De skriver også for aviser som mange i Norge har et forhold til, nemlig *VG* og *DB*. Når disse journalistene skriver noe, blir det lagt merke til på grunn av deres kapital og deres lange erfaring fra feltet. Det kommer frem av søkeordene at undertegnede har forsøkt å finne artikler skrevet av enten Sæther eller Dæhli vedrørende dette temaet. Det har lyktes undertegnede å få tak i en artikkel fra Truls Dæhli, skrevet etter en undersøkelse gjort av *VG* og *NISO*. Spillerorganisasjonen for fotball. Sæther har ikke skrevet om dette temaet, slik undertegnede forstår søkeprosessen i A-tekst.

Noen artikler vedrørende damefotball kommer frem når det gjelder begge journalistene, men nærmest ingen rundt dette temaet. I denne prosessen kom det frem mange artikler. Mange av de handlet om det samme og mange av de samme artiklene kom frem ved bruk av forskjellige kombinasjoner av søkeord. Dette ga utfordringer om hvilke som skulle bli plukket ut og fra hvilke aviser og fra hvilket tidsrom. Valget av de artiklene som ble plukket var på bakgrunn av deres sammenheng med problemstillingene og de gjennomførte kvalitative intervjuene. Tidsperioden er satt fra 2003 og frem til i dag. Grunnlaget for denne tidsperioden er at det kan ha skjedd noe i det tidsrommet og for at undertegnede ikke skal finne artiklene for gamle. Det har vært aktuelle artikler fra tidligere år, men de har blitt kastet på grunn av deres alder. I tillegg til dette kan det komme artikler i skrivende stund, noe som kan gi oppgaven et annet lys. Det kan derfor være en utfordring å velge medierte tekster i dagens mediebilde, der informasjon spres raskt.

4.1.2: Kvalitativ metode:

Den kvalitative metoden er grunnlaget i denne oppgaven. For det første: Kvalitative logikker preget mine spørsmål om kritiske diskursanalyser. For det andre er menneskene som blir informasjonskilden, og det som er ønskelig å få tak i er deres livssituasjon, og hvordan den er å befinne seg i. Deres meninger og opplevelser rundt problemstillingen er det undertegnede ønsker å få frem. Dette ved gjennomføring av kvalitative intervjuer av personer relevant for problemstilling og tema.²²⁶ Metoden gir også muligheten for å få frem mange opplysninger om få undersøkelsesenheter. Når en samler inn data for det antatte feltet, i dette tilfellet er det fotball og homofili, gir metoden en nærhet til feltet som gjør den anvendbar. Ved bruken av

---

²²⁶ Dalland, 2013.

denne metoden som også tar sikte på å vise og formidle forståelse av hva som foregår i den gitte forskningen.²²⁷ En kommer nærmere inn på de man enten observerer, eller intervjuer.

Usikkerheten ved valg av denne metoden var nettopp denne nærheten til intervjuobjekter. Med det mener undertegnede at det er en vanskelig situasjon å intervju noen om en seksuell legning. Det fordi det er et intimt og kanskje vanskelig tema å snakke om for den som blir intervjuet, men denne metoden ble valgt og det ble gjennomført intervjuer.

4.1.3: Det kvalitative intervjuet:

Formålet med et slikt intervju er å skaffe en oversikt over hvordan personen opplever livssituasjonen eller livsverdenen. Hvordan de opplever den og hvordan de tolker den for fremtiden. Det kvalitative intervjuet kan gjennomføres ut i fra tolv aspekter som Kvale og Brinkmann gir en beskrivelse av. Dette er ulike sider av intervjuet og disse er lagt vekt på under selve gjennomføringen av intervjuene i dette prosjektet.

Sidene er, livsverden, mening, kvalitativt, deskriptivt, spesifisert, bevisst naivitet, fokusert, tvetydighet, endring, følsomhet, mellommenneskelig situasjon og positiv opplevelse.²²⁸

Livsverden er rettet mot intervjuobjektet sin livsverden og spørsmål i hans eller hennes verden rettet opp mot problemstilling og prosjektet i sin helhet. Mening, dette skal ha som formål å gi en tolkning av sentrale temaer eller emner i intervjupersonene sin livsverden. Intervjueren registrerer og tolker meningene i hva som blir sagt av personene og også måten dette blir sagt på.²²⁹ Kvalitativt vil si at det her er meningen i dette intervjuet å hente inn kunnskapen som behøves i forhold til problemstillingen. Dette uttrykt gjennom et vanlig språk. Deskriptivt, dette tar sikte på å hente inn åpne, nyanserte beskrivelser av intervjuobjektet sin tolkning av verden. Bevisst naivitet, denne naiviteten skal vise åpenhet ovenfor nye og uventede fenomener, her gjelder det å unngå ferdig oppsatte kategorier og skjemaer som skal gi lite rom for tolkning. Fokusert, dette intervjuet skal være fokusert rundt et visst tema, men det skal verken være stramt basert med standard spørsmål eller være fullstendig løssluppet. Tvetydighet. Denne tvetydigheten går på det intervjupersonene sine svar. De kan tidvis være tvetydige, noe som kan gjenspeile en motsetningsfylt hverdag for objektene. Endring, personene som blir intervjuet kan gi endring i form av ny innsikt eller bevissthet. Personen kan i løpet av et intervju endre sine beskrivelser og tolkninger av et tema.²³⁰ Følsomhet, ulike

---

²²⁷ Dalland, 2013.

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Ibid.

²³⁰ Ibid.

intervjuer og personer som intervjuer kan fremkalle ulike uttalelser om noe av det samme, altså det samme temaet. Dette er avhengig av følsomhet og kunnskapen rundt dette temaet eller problemstillingen. Mellommenneskelig situasjon, denne situasjonen henter inn kunnskap, noe som gjøres gjennom en personlig interaksjon i selve samtalen under intervjuet. Positiv opplevelse, et vellykket slikt intervju kan gi den som blir intervjuet en positiv opplevelse. Dette i form av at det kan være verdifullt og berikende og personene kan få nye opplevelser av forhold han eller henne ikke har tenkt mye over. Det kan altså gi en ny innsikt i en livs situasjon.²³¹

Disse forholdene ble altså lagt til grunn for hvordan intervjuene skulle gjennomføres. Forholdene gjorde at undertegnede følte en større trygghet inn i en intervjusituasjon. Dette var noe som ble satt pris på fordi temaet er sensitivt og det kan være vanskelig å stille spørsmål rundt dette. Noe som også kan være vanskelig å svare på for intervjueren. Faktorene fungerte som en guide for de kvalitative intervjuene og gjennomføringen ble gjort. Det ble intervjuet tre personer for denne oppgaven. De hadde alle tre drevet med fotball. Det ble intervjuet to menn og en kvinne. Alle personene hadde spilt fotball på et høyt breddenivå. Dette vil si 2.divisjon for herrer og 1.divisjon for damer. Noe som undertegnede fant sentralt for oppgaven. Personene hadde alle ulike seksuelle legninger. En var homofil, en lesbisk og en heterofil. De ble lett etter på det grunnlag av deres seksuelle legning og deres tilknytting til idrettene som var relevant for oppgaven. Selve intervjuene var det ulike erfaringer med. Det første intervjuet var vanskelig i starten fordi undertegnede var veldig nervøs. Dette fordi det er et sensitivt tema og kan oppleves vanskelig å prate om og intervjuet om. Derfor var nervøsiteten klart tilstede og preget intervjuet. Dette i form av masse nervøs prat i starten, som bedret seg noe underveis. Det andre intervjuet var preget av at objektet hadde dårlig tid, noe som førte til stress og press på spørsmålene. Dette ble også avbrutt av at personen måtte reise. Intervjuet ble noe ufullstendig og det var vanskelig å ta opp igjen tråden når det måtte deles opp i to omganger. Det siste intervjuet ble gjennomført nesten uten praktiske vanskeligheter. Det ble stoppet ved en anledning. Et mindre avbrudd og fikk mindre konsekvenser for gjennomføringen. Intervjuene var ikke preget av vanskelige seksuelle spørsmål, men spørsmål som gikk på deres opplevelser i fotballen, med deres legning gjennom flere år.

I tillegg til kvalitative intervjuer vil det også bli gjennomført en diskursanalyse ut i medietekster.

---

²³¹ Dalland, 2013.

5.0 Resultat, diskusjon og selve analysen.

5.1 Innledning.

I denne delen av oppgaven vil jeg kople sammen utvalgte medietekster og relevante uttalelser fra de gjennomførte kvalitative intervjuene i en og samme diskurs. Medietekstene vil jeg se på slik, først vil jeg presentere teksten, deretter se på den diskursive praksisen og til sist den sosiale praksisen. Når det gjelder en slik analyse kan det være vanskelig å få med alle de synspunktene som kan finnes relevant for problemstilling og tema. Noe som har gjort at det mest relevante har blitt plukket ut og analysert.

Denne gjennomføringen vil bli gjort ut i fra elementer fra Norman Fairclough sin teori om kritiske diskursanalyse og deretter satt i sammenheng med enkelte av Pierre Bordieu sine teoretiske perspektiver, sammen med andre teoretikere.

5.2 Selve analysen.

Her vil det bli gjennomført en kritisk diskursanalyse ved hjelp elementer ved de tre fasene som Norman Fairclough legger til grunn. Den første fasen er teksten, noe som vil være avisenes utgangspunkt i form av overskrifter, hovedtema og andre vinklinger fra aktuelle aviser.²³²Når det gjelder den andre fasen er det diskursiv praksis. En praksis som kan vise en produksjon og konsumpsjon av tale og skriftspråk der diskurstyper, noe som er diskurser og sjangrer, blir brukt på bestemte måter. I denne analysen vil den diskursive praksisen være hvilken avis teksten er hentet fra, hvilken forfatter eller journalist som har skrevet teksten og datoen for teksten. Tekstanalysen vil bli sett i lys av dette:

(1)«Identify the main parts of the world (including areas of social life) which are represented – the main «themes». (2) «Identify the particular perspicitve or angle or point of view from which are represented. (Fairclough, 2003: 129)²³³

Min tolkning av hva Fairclough her sier er at det sentrale for denne tekstanalysen er journalistens hovedtemaer, vinklinger, områder innenfor det sosiale livet som her er homofile og lesbiske innenfor fotballen. I tillegg til dette er det overskrifter, mulige vinklinger og uttalelser som kommer frem i de gitte tekstene. Dette er gjort med øye på å fremheve hvilke diskurser som er funnet, sett opp mot tema og problemstilling for oppgaven. I tillegg til dette vil det bli supplert med hva som er kommet frem av relevante svar fra de gjennomførte kvalitative intervjuene.

---

²³² Lippe, von der, 2014.

²³³ Ibid. side 47

Det tredje og siste nivået som er sosial praksis, vil det her være en analyse av tekst og diskurs ut i fra problemstillingen og satt i sammenheng med perspektiver som tidligere nevnt.

5.2.0 Presentasjon av diskurser.

Her vil det være en presentasjon, diskusjon og analyse av diskurser.

«Mye færre lesber enn før, mer hetero nå.»

Artikkelen for denne diskursen er hentet fra Dagbladet. Datoen er 20.07.2005. Dette er en sportsartikkel der emne er fotball og homofili, slik Dagbladet beskriver. Forfatteren av artikkelen er Sigve Kvamme. Artikkelen tar opp en utseende og lesbisk diskurs i kvinnefotballen, etter hva undertegnede tolker. Dette på bakgrunn av den overskriften artikkelen har: «Fotballjentene er like feminine som andre jenter – Folk må følge bedre med.»

Videre nedover i artikkelen sin brødtekst, ved Fiane Christensen, kommer dette frem:

«Det er mye færre lesber enn før, men det er alltid de det blir fokusert på. Bente (Nordby, landslagskeeper vår anm.) får for eksempel veldig store oppslag. At hun har stått frem er helt fint. Men folk klarer ikke å se nyansert på det og generaliserer alle sammen. Folk må henge med i utviklingen, oppfordrer hun.»

Etter min tolkning kan dette være en kritikk av «den vanlige mannen i gaten», og en kritikk av hvem mediene fokuserer på. Dette ut i fra at de ikke følger med i utviklingen innen idretten, på dette området. Der de lesbiske blir trukket frem. Her kan man se en sammenheng med stereotypiske trekk. Dette fordi stereotypier kan være klare forenklinger som viser en meget begrenset del av et antatt typisk trekk, noe undertegnede tolker kan ha skjedd her.²³⁴ Dette i form av folk flest kan tenke at kvinnefotballen har nesten bare lesbiske utøvere ettersom det tidligere kan ha vært en stor andel. Stereotypi kan også assosieres med noe overforenklet, gammeldags eller en fiksert holdning.²³⁵ Noe man kan se i dette tilfellet, der det kan ha blitt en fiksjon på at det er nesten bare lesbiske utøvere i kvinnefotball, slik jeg ser det. Noe også mediene kan spille en sterk rolle i, ettersom de trekker frem lesbiske i større grad i forhold til heterofile, slik jeg tolker brødteksten.

---

²³⁴ Lippe, von der, 2010.

²³⁵ Ibid.

Videre i brødteksten fra Dagbladet sier hun:

«-Hvis jeg møter nye folk og sier at jeg spiller fotball, spør de gjerne om jeg er blitt lesbisk og hvem på laget som er lesber. «Er det ikke rart å stå i dusjen med dem,» kan folk spørre om. Hadde jeg drevet med en annen idrett, hadde jeg aldri fått de spørsmålene. Stemplet sitter igjen fra langt, langt tilbake, sier Fiane Christensen.»

Her bidrar teksten til å sette spørsmålstegn om det er fordommer og stereotypier som folk baserer seg på når de møter kvinnelige fotballspillere. Dette underbygges etter undertegnede sin tolkning når spilleren sier at hun får spørsmål om hun har blitt lesbisk, og hadde hun drevet med en annen idrett, hadde hun ikke fått slike spørsmål. Kvinnefotballen kan ha fått et «rykte» eller ha fordommer om et sterkt lesbisk miljø, dette gjennom historien. Noe som også kommer frem av artikkelen, *Lesbians and bisexual women in Sport, 2013*, skrevet av Pat Griffin.²³⁶ I samme artikkel kommer det også frem at kvinnene kan ha blitt utsatt for et «image» problem, noe idretten kan ha gitt de. Det kommer frem utsagn i artikkelen som blant annet: «*Lesbians in sport are the reason we can't fill the stands.*» «*Lesbian coaches are poor role models.*» «*Women athletes are not normal women.*»²³⁷ Lesbiske idrettsutøvere kan bli sett på som unormale, de kan få skylden for publikumssvikt og at de er dårlige rollemodeller. Dette kan si noe om hvilke stereotypier og fordommer det kan ha eksistert og kan eksistere fremdeles, slik jeg tolker det. I tillegg til dette kommer det frem av forskning gjort av Fasting og Skogvang, 2013, *Football and sexualities in Norway*, at lesbiske utøvere i fotballen kan møte uttalelser som: «*Oh, you play football then you are a lesbian, I think.*»²³⁸ Noe som kan være med å understreke at fordommene fortsatt eksisterer når det gjelder lesbiske i kvinnefotballen, og at det kan bli tatt for gitt at de er det, slik spilleren selv kan ha opplevd.

En annen faktor som kommer inn her er dusjing. Dette kan også si noe om hva folk tenker på når de hører at noen er lesbiske på laget. Denne merkeligheten av å dusje sammen med noen som er tiltrukket av samme kjønn. Av Eng sin forskning fra 2003 kommer det frem at det kan utspille seg sosiale relasjoner i denne atmosfæren. Den kan være preget av nakenhet, tett kroppskontakt og kroppsfokus, i ofte trange, svette og fuktige rom.²³⁹ Det kan gi ubehagelige

---

²³⁶ Griffin, 2013.

²³⁷ Ibid.

²³⁸ Fasting og Skogvang, 2013.

²³⁹ Eng, 2003.

opplevelser for homofile, men lesbiske ser ut til å være inkludert hos jentene, slik jeg tolker det av spilleren her.

Fiane Christensen sier at stemplet om lesbiske i denne idretten kommer fra langt tilbake. Noe hun her kan antyde er at idretten kan ha hatt flere med lesbisk legning tidligere i forhold til nå. Dette kan vise at det har skjedd en utvikling innen dette temaet, der flere med heterofil legning spiller fotball for kvinner, slik jeg tolker hva Fiane Christensen sier. Spiller Christensen trekker frem at fotballjentene kan være minst like feminine som andre jenter. En uttalelse som kan forstås som et forsvar mot at fotballjentene kan ha blitt sett på som maskuline slik jeg forstår det. I forskningen til Eng, 2003, kommer det frem at det kan være manns og kvinne dominerte idretter, der det også kan komme antakelser som hvor homofile og lesbiske utøvere deltar i idretten. Nettopp dette kan kvinnefotballen være et eksempel på, ved lesbiske spillere.²⁴⁰ Det kommer også frem at spilleren som starter med fotball, kan være utsatt for en styrket maskulin identitet. Det kan bety at kvinnelige fotballspillere vil bli sett på som mannhaftige og lite attraktive i forhold til de idealer som foreligger for kvinnelighet.²⁴¹ Bekreftes ved hvilke erfaringer Christensen har gjort seg i artikkelen, slik jeg ser det.

Mediene trekker lesbiske spillere frem på bakgrunn av deres legning. En legning som bryter med den heteronormative kulturen i samfunnet som Heidi Eng har skrevet om²⁴². Dette kan være en av grunnene til at lesbiske kvinnefotballspillere blir trukket frem i mediene. Det kan bli sett på som en sensasjonsnyhet i mediene. Mediene kan være både nyskapende og opprettholdende av hva som har vært tidligere.²⁴³ Artikkelen kan være med på å skape en ny holdning rundt lesbiske i kvinnefotballen, slik jeg forstår dette. Grunnen er intervjuene med spillere i artikkelen, der de ønsker en holdningsendring til kvinnefotballen gjeldene antall lesbiske, slik jeg ser det. Begrepet nyhetsverdier blir brukt av mediene og blant verdiene kommer det frem blant annet ord som identifikasjon og sensasjon. I hvilken grad det kan være en sensasjon på dette tidspunkt at en kvinnelig spiller står frem som lesbisk, kan være et spørsmål i seg selv. Det andre er identifikasjon, der yngre spillere kan identifisere seg med hva stjerner på det norske kvinnelandslaget gjør og sier rundt dette temaet.

---

²⁴⁰ Eng, 2003

²⁴¹ Ibid.

²⁴² Ibid.

²⁴³ Lippe, von der, 2010.

Videre i brødteksten i artikkelen kommer det frem av Linda Medalen, en kjent lesbisk landslagsspiller fra 90-tallet:

«Kvinnefotballen i Norge virker mye mer hetero nå. Før var det gjerne litt «traktoraktige» og lesbeandelen varierte mellom 20 og 40 prosent de fleste steder. Nå er det masse vakre jenter som spiller fotball.»

Slik undertegnede tolker dette, kommer det her frem fra en spiller som kan ha høy symbolsk kapital i kvinnefotballen, at lesbeandelen var høyere tidligere. Dette ved tallene hun nevner. En prosentandel som kan sies å være hennes subjektive mening og erfaring fra hennes tid i fotballen. Hennes fotballkapital, noe som kan gi sosial kapital. Sosial kapital kan være den tredje grunnleggende kapitalen som Bordieu operer med. De som kan gi sosial anseelse og kapital kan være familie, venner og ikke minst medspillere. Noe Linda Medalen kan ha fått gjennom sin fotballkarriere, en høy symbolsk og sosial kapital gjennom det å spille på det norske kvinnelandslaget i en sportslig suksessfull periode. Derfor kan folk som er interesserte i kvinnefotball lytte til hva hun har å si, etter min forståelse av kapital begrepet.

I det kvalitative intervjuet med den lesbiske fotballspilleren kommer dette frem ved spørsmål om det henger igjen fordommer om et lesbisk miljø i kvinnefotball:

Intervjuer: «Du tror kanskje det henger litt igjen?»

Objekt: «Ja»

Intervjuer: «Tror du at du kanskje kunne ha møtt noe fordommer hvis du jobber med yngre spillere i dag?» «Er det det som du føler?»

Objekt: «Nei ikke spillere, det blir mere de rundt»

Intervjuer: «De rundt?»

Objekt: «De rundt ja, på samme alder som meg. Eller ledere i foreningen eller ja»

Intervjuer: «ja, mmm».

Objekt: «Klubben da».

Intervjuer: «Ja»

Etter min tolkning av hva objektet sier på forrige side, kan det eksistere fordommer om et lesbisk miljø i idretten fremdeles. Der hun nevner personer på sin egen alder og de som er ledere, som eventuelle personer som kan ha disse fordommene. Ledere som kan være eldre personer. Fordommer som kan være med å bekrefte at antallet lesbiske var større tidligere, slik jeg ser det. Eng nevner fotball som en av de idrettene der lesbiske kan trekke til.²⁴⁴ Dette tradisjonelt sett.

Feminitet og maskulinitet i kvinnefotballen.

I denne diskursen er brødteksten hentet fra den samme artikkelen som forrige. Det vil si fra Dagbladet. Datoen er 20.07.2005. Dette er en sportsartikkel der emne er fotball og homofili, slik Dagbladet beskriver selv. Forfatteren av artikkelen er Sigve Kvamme. Artikkelen tar opp som nevnt en lesbisk og utseende diskurs. Dette på bakgrunn av den overskriften som artikkelen har: «*Fotballjentene er like feminine som andre jenter – Folk må følge bedre med.*»

Slik undertegnede tolker denne overskriften, som desken har laget ut i fra intervjuet, kan det være en referanse mot at kvinnelige fotballspillere kan bli sett på som «*traktoraktige*».²⁴⁵ De såkalte «*traktoraktige*» utøverne kan ha blitt og kan fremdeles bli assosiert med «*maskulinitet*». «*Maskulinitet*» kan bli assosiert med egenskaper som aggressivitet, tøffhet, konkurranseorientert og rasjonalitet.²⁴⁶ Disse egenskapene kan være noe utøvere har behov for når de skal prestere. Eksempelvis konkurranseorientert, men de nevnte egenskapene er noe tidligere kan assosieres med menn og ikke med kvinner. Ved bruken av disse egenskapene som aggressivitet og tøffhet kan kvinnene kanskje bli sett på som «*maskuline*». Gjennom historien, som nevnt, har idretter som har kraft og utholdenhet som sentrale faktorer ved seg blitt sett på som «*ukvinnelige*» og «*unaturlig*». Der fotballen var en av de.²⁴⁷ Kan kvinnefotballen fortsatt ha et slikt stereotyp inntrykk hos den generelle befolkning? Slik jeg tolker det, ut ifra hva spillerne i artikkelen sier og hva som tidligere er vist så kan de det. Hva kan utgangspunktet være for å si at noen er «*maskuline*» eller «*feminine*» i fotballen? I følge Lippe, von der, 2010, kan kvinner bli oppfattet som «*maskuline*» hvis utgangspunktet er en mannskropp. Derimot hvis utgangspunktet er en kvinnekropp kan kvinnelige toppidrettsutøvere, som fotballspillere, tolkes å ha et utvidet rom for kvinnelighet.²⁴⁸ Er spørsmålet da om mannskroppen eller kvinnekroppen legges til grunn for vurdering av

---

²⁴⁴ Eng, 2003.

²⁴⁵ Ibid.

²⁴⁶ Lippe, von der, 2010.

²⁴⁷ Ibid.

²⁴⁸ Ibid.

«maskulinitet» for kvinnefotballspillere? Slik tolker undertegnede det, og kjønnspraksisen kan være i ferd å endres.

Til slutt i brødteksten kommer det frem:

«Landslagskaptein Solveig Gulbrandsen hadde piggsveis da hun spilte fotball som liten. Hun håper ikke fotballjentene blir sett på som mandige lenger. – Det er ikke lenger sånn at man må være guttejente for å spille fotball. Fotball er den største kvinneidretten i Norge. Men det første mannfolk spør om, er fortsatt hvor mange fotballjenter som er lesbiske, sier Gulbrandsen.»

Denne uttalelsen er sagt fra kanskje den mest kjente kvinnelige fotballspilleren i Norge. Hun har operert i mediebildet ved flere anledninger. Med andre ord en spiller som kan ha oppnådd en sterk anseelse innad i fotballmiljøet og har sterk fotballkapital, symbolsk og sosial kapital, der yngre spillere kan se opp til henne. Hennes uttalelse kan tolkes slik at fotballkvinnene ikke vil bli sett på som «mandige» lengre. Med dette tolker jeg at hun ikke vil bli assosiert med «maskuline» egenskaper, der hun heller vil assosieres med «feminitet». Gjennom historien har det vært liten plass til feminitet i idretten. Connell sier også at det kan eksistere et motsetningsforhold mellom maskulinitet og feminitet. Dette gjennom at den ene er avhengig av den andre.²⁴⁹ Her kan det være Gulbrandsen ikke vil assosieres med det hun anser som maskuline verdier og dermed vil assosieres med det som kan bli sett på som motsatte, nemlig feminine verdier. Det kommer også frem av uttalelsen til spilleren at det første som menn spør om er antallet lesbiske de har på laget. Noe som kan fortelle meg at antallet lesbiske er viktigere å få frem i forhold til kvinnenens sportslige prestasjoner.

---

²⁴⁹ Connel, 2005.

I det kvalitative intervjuet med den lesbiske fotballspilleren, kommer dette frem om «maskulinitet» i kvinnefotballen:

Intervjuer: «Men føler du egentlig at femininiteten i...ehh i laget var til stedet, for eksempel når du spilte i klubben din da...?» «Var det på en måte godtatt å være feminin da, også...?»

Objekt: «Ja det var godtatt.»

Intervjuer: «mmm»

Objekt: «Det var veldig mange feminine, så det var, men det blir jo fort en overflod av maskulinitet...»

Intervjuer: «Ja det blir det?» (Litt overrasket i stemmen etter det forrige svaret.)

Objekt: «Ja det blir det, man blir jo litt sånn...» (Veldig klar på dette) «Ja tenker det blir jo litt sånn på samme måte som gutta kanskje føler seg... litt kul og... Jeg spiller i 1.divisjon og det er tøft... ja.... (Tydelig kroppsspråk på at det er tøft å spille høyt)

Hun trekker frem at det var mange feminine og det var godtatt. I motsetning til det sier hun også at det kunne bli en overflod av maskulinitet fordi det var tøft å spille høyt. Slik jeg ser det kan røffhet og tøffhet bli assosiert med selvtillit her, og den kan øke i et tøft konkurransemiljø. Noe det kan være på de øverste nivåene i kvinnefotball.

«Feminitet» kan, som nevnt, bli assosiert med passivitet, svakhet, engstelse, avhengighet og fleksibilitet.²⁵⁰Egenskaper som ikke nødvendigvis passer inn i fotballen. Slik jeg tolker dette, er det ikke nødvendigvis disse egenskapene Gulbrandsen tenker på med «feminitet». Det hun her tenker på etter min forståelse kan være utseende og måten kvinnene kan fremstå på. Noe som underbygges når hun sier at hun hadde piggsveis når hun begynte å spille fotball og at man ikke må være «guttejente» for å spille fotball. Av Butler, 2005, kommer det frem at lesbiske utøvere kan bli betraktet som «maskuline» ut i fra den heteroseksuelle matrisen som foreligger i samfunnet. Denne matrisen kan vise hvor mye makt heteroseksualiteten kan ha, som norm i samfunnet. Ut i fra denne matrisen kan homofili bli sett på som noe som spriker fra normale kjønnsroller. Dette i form av at lesbiske kvinner er forventet at skal være «maskuline».²⁵¹

---

²⁵⁰ Lippe, von der, 2010.

²⁵¹ Butler, 2005.

Avslutningsvis sier Fiane Christensen dette i brødteksten: «-Vi er gjennomgående like feminine som andre jenter. Det bør folk forstå nå, sier Fiane Christensen.» Dette tolker undertegnede som en bekreftelse på at kvinnene som spiller fotball ikke lengre vil assosieres med «maskuline» egenskaper, men kan ha blitt det i større grad tidligere. I tillegg kan uttalelsen også være med på å bekrefte at det har eksistert en lesbisk, «maskulin» kultur i kvinnefotballen, slik undertegnede ser dette. En kultur som kan være på vei ut av idretten.

Åpnere og mer inkluderende miljø hos kvinnene.

Dette er en artikkel hentet fra Aftenposten. Datoen er 19.09.2012. Forfatter av denne artikkelen er Arild Sandven. Temaet for artikkelen er Sport. Overskriften for artikkelen er:

«De respekterer meg som jeg er.» Artikkelen tar opp emnet lesbiske i kvinnefotballen. I denne artikkelen er det et intervju med den kjente landslagsspilleren i fotball Isabell Herlovsen. Ut i fra denne overskriften kan journalisten her bruke patos, tidligere forklart i oppgaven, der han spiller på leseren sine følelser og leseren kan få sympati og empati for spilleren, ettersom hun får respekt for hvem hun er og ikke for hvilken legning hun har. Slik undertegnede ser dette.

Her får hun som representant for de lesbiske, spørsmål om det var noe problem for henne å stå frem som lesbisk:

«Ikke i det hele tatt. Det var helt naturlig for meg. Det er sikkert mange der ute som tenker sitt, men jeg er den personen jeg er – og bryr meg ikke om hva andre måtte mene, sier LSK-spissen. I toppklubbene hun har spilt – Kolbotn, franske Olympique Lyon og nå LSK-kvinner- har heller ingen vært opptatt av Isabells seksuelle legning. – Nei, og mange har jo også visst om det en god stund før det kom ut i media, sier hun.»

Her kommer det frem at det faller helt naturlig for henne og i de store klubbene hun har spilt, har de ikke vært opptatt av hennes legning. Slik jeg tolker dette er det ikke noe problem for en kvinnelig spiller å stå frem, og det er heller ikke noe som blir tatt opp i toppklubbenene. Kan dette komme av at kvinnene er åpne og inkluderende? Slik jeg tolker dette, eksisterer det en slik kultur. Det kan fremstå at kvinnene har utviklet en, det Bordieu ville kalt, en *habitus*. Altså over tid utviklet en kultur og et miljø som tilser at alle er velkomne. Det uansett hvilken legning man har. Begrepet *habitus* kan forstås, slik jeg tolker det, som at mennesket blir sosialisert og strukturert gjennom de strukturene som foreligger i verden man lever i. Strukturene i dette tilfellet kan være de sosiale strukturene som er innenfor kvinnefotball miljøet. Dette under det Bordieu ville kalt felt, der feltet er sport og et underfelt her kan være

kvinnefotballen. Habitus er avhengig av felt.²⁵²Felt kan bli sett på som et sosialt rom. Et eget univers, avgrenset med sin egen logikk og egne regler for hva som verdsettes. Idet et felt nødvendigvis kan bli definert som et felt kan det ha vært typer av konflikter, konkurranser eller kamper om hva som er meningen med feltets spesifikke praksis. Der idrett eller sport kan være et eksempel. Der kvinnefotballen kan være et underfelt, slik jeg forstår dette.²⁵³Dette avgrensede universet som kvinnefotballen og en klubb kan være, kan ha sine egne regler for inkludering av lesbiske, slik jeg tolker dette.

I artikkelen kommer det også frem:

«Det er flere jenter i idrettsmiljøet og i fotball som har stått frem som lesbiske, men finnes det mange flere, tror du? Ja, helt sikkert. Det kan være en del av de litt yngre som har funnet ut at de er der, men de syns kanskje det er vanskelig å komme ut. Men det er lettere på jentesida, og det er lettere enn før. Generasjonene før oss hadde det nok mye tøffere. Og hvorfor er det ingen menn i de øverste divisjonene som tør å gjøre det, for de finnes vel? Jeg tror det er mye tøffere for menn, ikke like mye akseptert i herrefotballen som i kvinnefotballen, og en helt annen kultur og holdning til homofili. Så det er nok ikke lett for herrespillerne å stå frem, understreker Isabell Herlovsen.»

Her ser det ut som at det er store forskjeller mellom menn og kvinner når det kommer til deres kultur og miljø, slik jeg forstår Herlovsen. Hun sier at det kan være tøft for yngre jenter som har funnet ut at de er lesbiske, men lettere enn før. Undertegnede tolker dette som en prosess og utvikling over tid. Dette kan ha ført til den kulturen som kvinnefotballen har i dag. Generasjonene tidligere har gått foran og banet vei når det gjelder homofili og aksept for det i kvinnefotballen. Slik jeg tolker det er habitusen blitt utviklet fra dette utgangspunktet, noe som kan ha gitt et mer åpent miljø i forhold til hos herrene. I forskningen av Fasting og Skogvang, 2013, kommer det frem at det er mindre homonegativitet hos kvinnene.²⁵⁴Det kommer an på hvilken klubb det er sier informantene i deres forskning, der en klubb kan være veldig åpen for lesbiske, mens en annen kan unngå lesbiske spillere.²⁵⁵ Dette kan bety, slik jeg tolker det, at det eksisterer homonegativisme hos kvinnene også, men kanskje ikke i like stor grad som hos herrene. Av de som er negative til lesbiske spillere, kan grunnlaget deres være at sponsormangel kan forekomme på grunn av mange lesbiske spillere på laget. De spillerne

---

²⁵² Prieur og Sestoft, 2006.

²⁵³ Ibid.

²⁵⁴ Fasting og Skogvang, 2013.

²⁵⁵ Ibid.

som er lesbiske og blir inkludert sier at de kan være seg selv og at det er akseptert at de er annerledes. En spiller skal ha sagt at hun kan være en «tomboy», tolkes som «guttejente» av undertegnede, og at det er aksept for dette.²⁵⁶

Herlovsen sammenligner kulturen til kvinner og menn, der hun trekker frem at det er tøffere for menn. Der jeg tolker det som aksepten for homofili er mindre og kulturen og holdningen til dette er en helt annen. Heidi Eng trekker frem i sin forskning at homofile og lesbiske utøvere kan assosieres med avvik, uønsket seksuell atferd, marginalisering av befolkningsgrupper og et tabu belagt privatliv. Dette i tillegg til en medieoppmerksomhet som kan være tøff, kan gjøre det vanskelig å stå frem. Slik jeg tolker dette ut i fra hva Herlovsen sier og forskningen til Eng, kan det fremstå at menn har sterkere assosiasjoner til avvik, at det er en uønsket seksuell atferd og et tabu belagt privatliv. Kan dette tabu belagte privatlivet, som Eng nevner, være en av grunnene til at homofile og lesbiske utøvere blir trukket frem i mediene? Slik jeg ser på dette, kan det være på denne måten.

I Eng sin forskning kommer det også frem at seksualiteten til homofile og lesbiske ofte kan bli overdimensjonert av andre og «ekstra synlig». Dette i motsetning til heterofile, noe som kan bli sett på som det normale. Homofili kan bli preget av myter, rykter og tabuer.²⁵⁷ Noe som virker fraværende i damefotballen, etter hva jeg kan forstå av Herlovsen. Dette kan bety at kvinnene er også mer inkluderende i en dusj situasjon etter trening. Der det kan være mer tabu belagt hos herrene, slik jeg forstår brødteksten, ved Herlovsen. Forskning gjort av Brian Pronger, 1990, kommer det frem at det kan være tre sentrale faktorer som kan spille inn og skape pinlige situasjoner i en garderobe. Disse kan være, å se, å bli seksuelt opphisset og reaksjoner på dette. Forskningen av Pronger kan også vise at det kan forekomme å bli kalt «djævla homo», hvis en ser for lenge på den andre i garderoben.²⁵⁸ Slik jeg tolker dette, kan dette si noe om forskjellen på dame og herrekulturen i garderoben. Der damene kan ha en mer åpen og inkluderende kultur og herrene kan ha en mer lukket kultur på dette området. Den kan være preget av at homofili er noe uønsket i en garderobe situasjon, slik jeg ser dette.

---

²⁵⁶ Fasting og Skogvang, 2013.

²⁵⁷ Eng, 2003.

²⁵⁸ Pronger, 1990.

Neste artikkel for denne diskursen er også hentet fra Aftenposten. Datoen er 22.7.2013. Forfatteren er Mette Bjerkaas. Temaet er kvinnefotballen sin anseelse i Norge i forhold til Europa. Overskriften er: «Fotball- EM. NORGE-SPANIA I KVELD.» Ingressen for artikkelen er slik: «Norges kaptein Ingvild Stensland mener norsk damfotballs anseelse hjemme er langt unna det den er i resten av Europa.»

Denne artikkelen er tatt med fordi i brødteksten kommer dette frem:

«Stensland opplever at holdningene generelt har endret seg, men mener Norge henger litt etter også her. Som fotballproff i franske Lyon opplevde hun ikke noe fokus på dette. – Spørsmålet dukker opp til stadighet. Jeg vet ikke hvorfor folk henger seg opp i det. Jeg er Ingvild, og jeg håper det er fotballprestasjonene mine som diskuteres, ikke hvem jeg er sammen med, sier hun.»

Slik jeg tolker hva Stensland her sier, har kvinnefotballen jobbet frem en kultur over tid som kan vise at det å ha en annen seksuell legning er ingen stor sak. Noe som kan bekreftes ved Stensland at dette snakkes lite om og fokuseres lite på. Hun nevner også at holdningene generelt i samfunnet har endret seg, men at Norge også henger etter her. Noe som kan tolkes at kvinnefotballen fortsatt sliter med fordommer om et lesbisk miljø i Norge slik jeg ser det. Som profesjonell opplevde også hun lite fokus på dette, slik Herlovsen også gjorde i forrige artikkel. Kan det være at fordommer og stereotypier sitter igjen om kvinnelige fotballspillere i Norge? Slik tolker jeg Stensland her. Hun sier også at hun ikke ønsker diskusjon om hvem hun er sammen med. Kan mediene her være med å underbygge fordommer om et lesbisk miljø i kvinnefotballen? Slik ser jeg det. Dette fordi de trekker frem de lesbiske utøverne i mediene i en større grad i forhold til de heterofile, slik jeg erfarer og tolker det. Noe som igjen kan bety at de kan benytte sin mediemakt i en destruktiv sammenheng, ved at fordommer om et sterkt lesbisk miljø i kvinnefotballen kan fortsette, etter min tolkning. Noe som kan føre til en begrensning av utvikling innenfor dette området, slik jeg ser det. En annen faktor som kan gjøre det aktuelt for mediene å skrive om lesbiske fotballspillere, kan være sex. Dette kan, som nevnt tidligere, bli sett på som det sjette nyhetskriteriet. Sex kan fokuseres på i mediene og derfor kan også lesbiske bli trukket frem i mediene, kanskje spesielt idrettsutøvere, på grunn av deres symbolske kapital og sosiale anseelse. Andre nyhetskriterier som identifikasjon, sensasjon og konflikt kan være kriterier som er avgjørende for å fokusere på lesbiske utøvere i kvinnefotballen. Dette fordi unge jenter kan identifisere seg med spillerne, eller ville identifisere seg med de. Det kan fremdeles sees på som en sensasjon, ettersom det

bryter med det Eng kaller den heteronormative kulturen.²⁵⁹ Det siste valgte kriteriet kan være konflikt, en lesbisk legning kan være provoserende og kanskje konfliktskapende for enkelte. Dette også fordi det bryter med den seksuelle normen som foreligger i samfunnet.

Det har også blitt strengere krav til avkastning for det som kalles mer eller mindre «mediehus» i dagens mediebilde. Noe som kan gjøre at de fokuserer mer på dette på grunn av dens anormalitet. Når denne artikkelen ble skrevet foregikk det et EM i Sverige. Det kan gjøre at kvinnefotballen blir mer satt på dagsorden og kanskje spesielt når de norske jentene gjorde det bra. Gerd von der Lippe sier at dagsorden er det som blir en såkalt «*snakkis*» i mediene.²⁶⁰ Det kan fort mesterskap bli, som nevnt. I mesterskap kan også andre sider ved idretten bli satt på dagsorden, noe Bjerkaas sin artikkel med Stensland kan være et eksempel på, slik undertegnede tolker dette. Dagsorden kan være et vanskelig begrep å bruke slik undertegnede har tolket dette tidligere i oppgaven. Av Odd Raaum, 2001, kommer det frem at alle potensielle kilder til påvirkning i det offentlige rom kan være å sette dagsorden. Dette kan gjøre det vanskelig å vite hva som er på dagsorden i dagens mediebilde, med mange former for kilder som kan ha en påvirkning i det offentlige rom, slik jeg ser dette. Når dagsorden er satt og det har blitt en «*snakkis*» i mediene kan dette gi betydelig plass i mediene, noe et mesterskap kan gi. Noe Stensland og de andre kvinnene er med i, når artikkelen ble skrevet.

Stensland nevner også i artikkelen at hun og de andre som spiller fotball for kvinner ønsker oppmerksomhet for deres prestasjoner og ikke for hvem de er sammen med. Kan det være at mediene fokuserer like mye på seksualitet og hvem som er sammen med hvem, i forhold til hvordan de presterer? Slik jeg ser dette, kan mediene fokusere mye på hvem idrettsprofiler er sammen med. I hvilken grad dette kan tolkes som nyskapende journalistarbeid kan være et spørsmål i seg selv.

---

²⁵⁹ Eng, 2003.

²⁶⁰ Lippe, von der, 2015 (Telemarkskonferansen)

I det kvalitative intervjuet med den homofile spilleren, som har spilt i flere klubber, kommer dette frem:

Intervjueren: «Hvorfor tror du at kvinner står frem oftere i toppidretten enn det menn gjør?»

Objekt: «Fordi at det er en holdning i samfunnet at det er mer akseptert å være lesbisk, enn å være homofil.»

Min forståelse av dette svaret kan være at holdningen i samfunnet kan være mer aksepterende for lesbiske i samfunnet i forhold til homofil, noe som også kan påvirke idretten og fotballen.

5.2.1 Presentasjon av diskurser i herrefotball.

Denne delen vil det bli presentert diskurser innen fotball for menn. Det vil bli presentert artikler fra året 2007 og fremover.

Homo som tabu i den maskuline mannsfotballen.

Det er flere artikler med i denne diskursen. Den første artikkelen er hentet fra Bergens Tidene. Datoen er 10.07.2001. Journalisten som har skrevet denne artikkelen er Elisabeth de Lange Gjesdal. Temaet for debatten var fotball og homofili. Overskriften er: «*Man må tørre å bruke ordet homo i idretten.*» Allerede i overskriften kan det tolkes som om idretten har en lukket og kanskje tabu belagt kultur rundt dette med homofili. Dette fordi det fremstår som om det ikke er noen som tør å snakke om det. Etter hva jeg kan tolke av brødteksten og begrepet etos, brukes det her av journalisten. Gjennom inntrykket vi som lesere av artikkelen sitter igjen med etter å ha lest overskriften, et inntrykk som kan være at ordet «homo» tørr ikke brukes.

Videre i ingressen heter det: «*Idrettsforbundet oppfordrer lag og organisasjoner til å tørre å bruke ordet homo.*» Her tolker jeg det som at lag og foreninger ikke har for vane av å bruke dette ordet og sjelden ta opp temaet. Noe som kan fortelle oss at idretten kan ha en tabu belagt kultur og et miljø som kan se dette som ytterst personlig, og kan være vanskelig å prate om.

Videre i brødteksten blir dette sagt av Håvard B. Øvregård, som er leder for prosjektet, «*Med idretten mot homohets*»:

«Problemet er at fordommer lever i beste velgående når det ikke blir tatt opp. Det er viktig å tørre å snakke om det, og det må derfor inn i trenerkurs og annen opplæring. Det kan blant annet flettes inn i at en ønskes velkommen i en klubb eller på et lag. Vi oppfordrer trenere til å være tydelig alt på første trening. Her i klubben er alle velkommen. Svart eller hvit, hetero eller homo, forklarer prosjektlederen. De har sett at å endre holdninger er en lang prosess og tar derfor et skritt av gangen.»

Her kan det tolkes at herrefotballen har hatt den holdningen at dette snakkes ikke om. Det kan være fordommer relatert til dette ettersom få har tørrt og kanskje ikke tør å snakke om det i dag. Slik jeg tolker dette kan herrefotballen ha utviklet en *habitus* over tid, der dette ikke snakkes om og tas heller ikke opp. *Habitus* er ifølge Prieur og Sestoft, som nevnt, en sosialisert og strukturert kropp. En kropp som er tilegnet den verden den lever i. Kan det være at herrefotballen har bygget opp en kultur og et miljø som tilsier at bruken av ordet «homo» er tabu belagt og vanskelig å snakke om? Slik ser undertegnede det. Herrefotballen kan da skape sosiale strukturer som spillere følger og en av strukturene kan være at bruken av ordet

«homo» er tabu belagt, slik jeg ser det. Noe som kan gjøre at fordommene rundt dette forsetter å eksistere, slik Øvregård presiserer i brødteksten.

Videre i brødteksten av Bergens Tidene artikkelen, kommer det frem:

«Det handler ikke om idrettens meninger om homofili, men det å ikke akseptere hetsen. Det er ikke nødvendigvis hva du mener, men hvilke handlinger du gjør-som er viktig. Alle skal føle seg velkommen og ingen skal være redd for trakassering, presiserer han.»

Slik jeg forstår hva Øvregård her sier kan det komme frem at det har eksistert og kan eksistere hets og trakassering i herrefotballen, selv om Øvregård her snakker om idretten på generelt grunnlag. Det kan eksistere dårlige handlinger mot homofile, men det kommer også frem etter min tolkning at dette er et problem idretten har begynt å ta tak i. I Heidi Engs forskning fra 2003 kommer det frem at bruken av homo som et skjellsord er gjort for å rekruttere og vise yngre spillere at idretten er maskulin. En idrett preget av en hegemonisk maskulinitet kan tradisjonelt sett være fotballen.²⁶¹ Begrepet er tidligere forklart, men trakassering og hets kan bli sett på som en måte å understreke motsetningsforholdet mellom hvem som er «inne» og hvem som er «ute» av gjengen. Noe både Eng og Connell skriver.²⁶² Av Connell kommer det også frem at det ikke nødvendigvis bare er homofile og kvinner som kan bli utstøtt. Det kan også forekomme at heterofile menn blir ekskludert fra sirkelen av legitimitet. Noe som kan gjøres gjennom verbal misbruk, med blant annet ord som: «*sissy, jellyfish, motherfucker, ass, ladyfinger, mothers boy, cookie, pusher, puff og pantywaist.*»²⁶³ Disse ordene som her er nevnt, kan ha en feminin undertone, slik jeg tolker dette. Dette kan være innslag av feminitet i herrefotballen, noe som kan virke truende i forhold til de forventningene som foreligger. Denne trusselen kan føre til mobbing av de som viser feminine sider som kan eksemplifiseres gjennom det å vise følelser eller å snakke om det.

I tillegg tolker undertegnede dette som en form for symbolsk vold. Dette fordi det kan tolkes som en påvirkning som ikke er fysisk tvang. Jeg ser på dette som sosiale dominans forhold der det bekrefter hvem som er *inne* og hvem som er *ute* av denne sirkelen av legitimitet, slik Connell sier det.²⁶⁴ Bordieu nevner at symbolsk vold kan være at vi bekrefter og reproducerer sosiale dominans forhold gjennom våre måter å forholde oss kroppslig i under og

---

²⁶¹ Eng, 2003.

²⁶² Connell, 2005.

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Ibid.

overordningsrelasjoner.²⁶⁵ Vi kan se dette i herrefotballen, gjennom hvem som er med i sirkelen av legitimitet og de som ikke er det kan bli kalt for eksempel «pingle». En handling som kan fremprovosere en kroppslig reaksjon og en bekreftelse av symbolsk vold, slik jeg ser dette.

Neste artikkel er en artikkel der Håvard Øvregård fra Idrettsforbundet er intervjuet. Artikkelen er hentet fra Aftenposten. Datoen er: 19.06.2011. Overskriften for artikkelen er: «*Homohets skremmer vekk fotballtalenter.*» Inngressen for artikkelen er skrevet slik: «*Norge mister mange gode homofile fotballspillere fordi de ikke tør å stå frem, sier Håvard Øvregård i Norges Idrettsforbund.*»

Min tolkning av denne inngressen er at herrefotballen kan gå glipp av gode fotballspillere som kan være homofile fordi de ikke tør å stå frem. Der overskriften, som desken har laget, tilsier at det kan være homohetsen som kan skremme de vekk fra denne idretten. I så fall kan dette være med å understreke en kultur eller et miljø der homofili kan bli sett på som tabu i herrefotballen, etter min forståelse.

For denne diskursen sier brødteksten videre:

«Takler det ikke. Han og resten av debattpanelet, som besto av NFFs Henrik Lunde, Dommerforeningens Geir Åge Holen, VIF-Klanens Svein Erik Bakke og leder i Landsforeningen for lesbiske og homofile Espen Ophaug, tror machokulturen, mangel på åpenhet og norske medier har noe av skylden til at det er homofobi i norsk fotball. –Tenk det mediepresset det vil bli på den første mannlige fotballspilleren som står frem som homofil i Norge. Det vil bli mer fokus på at han er homofil enn på fotballen han spiller. Det er så tabubelagt å være homofil fotballspiller i dag, at jeg ikke tror noen fotballspillere vil takle å stå frem, sier Bakke.»

Her kommer det frem grunner for at homofile ikke har stått frem i herrefotballen av et panel som innehar symbolsk kapital i norsk fotball etter min tolkning. Dette fordi det er flere interessenter som deltar, i form av dommerforeningen, inkluderingsansvarlig i NFF Henrik Lunde og til slutt VIF-Klanen sin daværende leder Svein Erik Bakke. VIF-klanen er en av de mest sentrale supportergruppene i Norge, kanskje den mest kjente og har symbolsk kapital i form av det. Spesielt kanskje blant supportere i landet. Når lederen i VIF-klanen uttaler seg om dette temaet kan det gi oppmerksomhet. Grunnen til at undertegnede tror VIF-klanen har

---

²⁶⁵ Cushion og Jones, 2006.

symbolsk kapital er fordi det er en tradisjonsrik supporter gruppe. Dette har gitt og kan gi sosial anseelse ettersom fotballen har vært en av de største idrettene i Norge over tid. I tillegg til representanter fra fotballen, er det også en representant fra LLH tilstede. Dette er landsforeningen for lesbiske og homofile. De kommer her frem til at mangel på åpenhet, machokulturen og mediepresset kan være grunner for homofobi i herrefotballen. Slik jeg ser det kan dette også være med på å bekrefte at ordet homo, kan bli sett på som tabu i herrefotballen. Det trekkes spesielt frem hvilket mediepress det vil være for den homofile fotballspilleren og lederen for klanen sier at det vil være mer fokus på hans legning i forhold til fotballen han spiller. Slik jeg ser denne uttalelsen kan det si noe om hvilket fokus mediene da vil ha. De kan fokusere på dette fordi det bryter med den heteronormative kulturen som er bygget opp i samfunnet, slik Eng nevner i sin forskning. Kan mediene være med å spille en rolle i at ingen homofile har stått frem i herrefotballen på lengre tid? Slik ser jeg det. Bakke nevner også at det å være homofil fotballspiller er så tabu belagt at han tror ingen vil takle dette.

Slik jeg tolker dette, kan det at en homofil spiller står frem bryte med flere elementer i herrefotballen. Det kan bryte med det maskuline miljøet, som kan se på homofile som en trussel mot dette.²⁶⁶I tillegg bryter det med heteronormativiteten i samfunnet og den seksuelle legning kan bli fokusert på i mediene som nevnt. Dette kan bety at mediene fokuserer på sex, og sex og toppidrett selger.²⁶⁷Et eksempel på at toppidrett og sex selger kan man få gjennom at Lars Kristin Eriksen, tidligere Lyn spiller, nå ODD Grenland stilte opp på lettkledde bilder den 21.07.07.²⁶⁸ Sex kan som nevnt bli sett på som det sjette nyhetskriteriet. Dette i tillegg til blant annet identifikasjon, aktualitet, sensasjon og konflikt.²⁶⁹Kriteriene kan være noe av grunnen til at homofile spillere kunne blitt fokusert på i en større grad. Her kan folk se på det som provoserende, aktuelt og en sensasjon i tillegg til at sex selger. Noe som vil gjøre at «mediehusene» vil selge aviser og oppnå klikk på nettsidene deres, deretter tjene penger. Bordieu nevner den autonome, dybderelaterte journalistikken, påtar seg rollen som «*fjerde statsmakt*». Bringer ubehagelige sannheter for dagen. Den heteronome journalistikken derimot er den som utfyller nyhetsflater med historier som støter færrest mulig og har et minimum av kontroversielt innhold. I hvilken grad homofile eller lesbiske spillere, trukket frem i mediene blir tolket som enten en autonom eller heteronom journalistikk kan være vanskelig, slik jeg

---

²⁶⁶ Eng, 2003.

²⁶⁷ Lippe, von der, 2010.

²⁶⁸ Ibid.

²⁶⁹ Ibid.

ser det. Dette fordi det kan være en ubehagelig sannhet for noen og det kan være et lite kontroversielt tema for andre.²⁷⁰

Bordieu nevner også at det kan ha vært et skifte i journalistikken fra faglig kvalitet, avgjort av journalistene selv, til å være den som skaffer de høyeste seertallene og synligheten i fjernsynet som gir den største anerkjennelsen. Den skriftlige pressen har latt seg invadere av TV. Noe som kan ha gjort utviklingen mer homogenisert og triviell ifølge Bordieu. Andre homofile toppidrettsutøvere kan man se i trivielle reportasjer, slik som Gro Hammerseng Edin i Håndball eksempelvis. Dette kan også skje med homofile fotballspillere over tid, hvis noen står frem. Slik jeg ser dette, vil Bordieu se på dette som triviell og homogenisert journalistikk.

Brødteksten sier dette videre:

«For to år siden hadde Øvregård og LLH et møte med Rosenborg om homofobi i fotballen. Som første eliteserielag tok RBK opp temaet. Håpet var at flere eliteserielag skulle gjøre det samme, og at homofobien kunne reduseres. -Men ingen andre eliteserieklubber har tatt opp temaet, og i en artikkel i Blikk i fjor uttalte de fleste eliteserietrenerne i Norge at det ikke var nødvendig å snakke om homofili, fordi det ikke var relevant for dem. De hadde ingen homofile på laget. Når temaet ikke blir tatt opp, så lever homofobien videre, sier Øvregård.»

Uttalelsene i Blikk kan være med på å bekrefte at herrefotballen ikke ser på dette som noe å snakke om. De fleste trenerne sier at det ikke er relevant fordi de ikke har noen på laget som er homofil. Slik jeg ser disse uttalelsene legges dette lokk på og snakkes lite om, bare hvis det blir nødvendig. Undertegnede tolker dette som en bekreftelse på at homofili i herrefotballen er forbundet med tabu. Det snakkes ikke om før noen står frem og trenere ser ikke relevansen i dette, ettersom ingen har stått frem på laget deres. Øvregård sier i brødteksten videre at dette kan gjøre at homofobien lever videre, noe undertegnede kan se relevansen ved. Det kan også gjøre at «tabuen» ved homofili i herrefotballen lever videre, slik jeg forstår dette. Innenfor fotballen for herrer kan dette ha blitt en del av den kulturelle kapitalen de besitter, dermed også den kulturelle dannelsen innenfor idretten. Denne dannelsen kan være de kunnskaper, verdier, ferdigheter og holdninger som idretten har bygget opp. Kan herrefotballen ha bygget opp en tabu belagt kulturell kapital og holdning rundt dette? Slik ser undertegnede det.

---

²⁷⁰ Prieur og Sestoft, 2006.

Den neste artikkelen som er plukket ut for denne diskursen er hentet fra Romsdals Budstikke. Datoen er: 13.03.2014. Journalisten heter: Thomas Rud. Overskriften heter: «*Ta ansvar- unngå tabu. –Norges Idrettsforbund snakket om homofili og idrett med studenter på Høgskolen i Molde.*» Inngressen i denne artikkelen lyder slik: «*Håvard Øvregård i Norges Idrettsforbund mener eliteserierklubber og trenere har ansvaret for å unngå tabu rundt homofili og idrett.*» Her kommer det frem hva Øvregård mener kan gi en stopp på tabu rundt homofili i herrefotballen. Han setter søkelyset her på klubbene og deres trenere som de som har ansvaret for at det ikke skal være tabu å stå frem som homofil. De Øvregård her trekker frem, slik jeg ser det, er de som har sterk symbolsk kapital. Treneren tenker undertegnede på. Dette i form av hans posisjon. Posisjonen til treneren og den makten treneren har ved laguttak og hva som bestemmes av regler kan gi sterk sosial og symbolsk kapital. Dette også gjennom uttalelser i mediene. Der trenere på eliteserienivå kan bli spurt om mye forskjellig og blir intervjuet i forskjellige sammenhenger. Deres symbolske makt kan gjøre at folk følger med på hva de uttaler seg om.

Videre i brødteksten:

«Molde: I går holdt han foredrag på Høgskolen i Molde om homohets i idretten. Øvregård mener man har kommet en lang vei siden han startet med prosjektet i 2007, men at det viktigste fremdeles er at det blir snakket om og tatt opp. – Det er eliteserierklubbene og de mest kjente trenerne og hvordan de tar det opp som har påvirkning på hele idretten. De må ta ansvar og gå foran, sier han til Romsdals Budstikke.»

Her kommer det frem at Idrettsforbundet startet dette prosjektet. Lederen, Øvregård mener de har kommet en lang vei. Hvorfor har ingen mannlig spiller da stått frem? Dette prosjektet er det nå 9 år siden i skrivende stund og ingen homofil herrespiller har stått frem i noen av de øverste to divisjonene i Norge. Er det fortsatt tabu belagt? Slik jeg ser det, kan det fortsatt være det. Her trekker Øvregård frem eliteklubbene og deres ansvar i dette. De mest kjente trenerne og klubbene har den største påvirkningen på dette området, mener Øvregård. De mest profilerte og kjente trenere og ledere er de som kan ha den største symbolske kapitalen i herrefotballen. Denne kapitalen og deres sosiale anseelse kan være noe han her sikter til og derfor kan de bruke den til å snakke om dette i mediene og med sine egne spillere, slik jeg ser det.

Videre i brødteksten:

«Hvis man ikke tør dette blir det fortsatt et tabu. Rosenborg og Brann er blant de klubbene som har tatt dette opp, og jeg har også besøkt dem. Når eliteseriekubber tar dette opp fører det til at man får en større åpenhet som trengs i fotballen spesielt og i idretten generelt, fortsetter Øvregård.»

Denne uttalelsen kan være med å bekrefte at åpenheten rundt homofili i herrefotballen er vanskelig. Noe man kan se når Øvregård nevner fotballen spesielt i denne uttalelsen. Rosenborg og Brann er to klubber med stor symbolsk kapital innen norsk fotball. De kan bli sett på som identitetsbærere for sine byer og er kjent for den almene befolkning. Noe som kan gi sosial anseelse, slik jeg ser det og innvirkning når de tar opp et slikt tema. Få har fulgt opp, noe som kan bekrefte at en tabu belagt holdning er det kan vinne frem for de fleste klubbene fremdeles.

Den neste artikkelen er hentet fra avisen Hammerfestingen. Datoen er 22.10.2013.

Journalisten er Frank Lande. Overskriften for artikkelen er: *«Herrefotball er en av de mest homofobe sportene vi har.»* Overskriften viser hva artikkelen handler om. I Ingressen kommer dette frem: *«HFK-spiller Runar Olsen Hustad mener fotballen har et holdningsproblem som det er viktig at man gjør en innsats for å forbedre.»* Her kommer det frem av en spiller at herrefotballen kan ha et holdningsproblem.

Videre i brødteksten kommer dette frem:

«Det er dessverre vanlig i fotballen at skjellsordene hagler, kanskje særlig i Finnmark. Det at en spiller kaller en annen for «homo» tror jeg fort kan forekomme når temperaturen blir høy, sier Runar Olsen Hustad, som spiller på A-laget, er spillerutvikler for yngre spillere i klubben og treningskoordinator i HIF- Stein. Herrefotball er en av de mest homofobe sportene, hvor det er færrest utøvere som tør å stå frem som homofile. I kvinnefotballen er det veldig annerledes. Det er uansett uakseptabelt at noen bruker «homo» som et skjellsord. I mine øyne er det ikke engang et skjellsord.»

Olsen Hustad sier at skjellsordene hagler i herrefotballen og at det er vanlig. Dette kan altså forekomme når det blir høy temperatur. Noe også NFF nevner i sin rapport om lesbiske og homofile i fotballen fra 2012. Tidligere nevnt i oppgaven. Her kommer det også frem bruken av «homo» som et skjellsord. Dette er med på å opprettholde en maskulin status for fotballen

og rekruttering av yngre spillere, altså gutter ifølge Heidi Eng.²⁷¹ Det at få eller nærmest ingen har stått frem brukes som en bekreftelse på at det kan eksistere homofobi i herrefotballen. Spilleren trekker frem at det er annerledes hos kvinnene. I debattboken, *Toppidrettens pris*, 1998, kommer det frem i kapitlet til Kari Fasting at: «På grunn av den sterke koplingen mellom maskulinitet og heteroseksualitet er idrettskulturen svært homofobisk, noe som ofte kommer til uttrykk via språket, for eksempel gjennom slengbemerkinger, vitser, snakking bak ryggen etc., uten at de det gjelder, har mulighet til å svare eller forklare.»²⁷² Dette kan være med på å bekrefte at herrefotballen har hatt og kan ha et homofobisk miljø slik jeg tolker dette. I artikkelen blir det brukt som et skjellsord å være homo, noe som kan falle inn under å komme til uttrykk via språket som Fasting her skriver. Det sies også av spilleren at det er annerledes hos kvinnene. Slik jeg tolker denne brødt teksten kan dette være med å bekrefte at homofili i herrefotballen er tabu belagt og at det er tabu belagt kan gjøre at «homo» blir brukt som skjellsord og at homofobien kan leve videre. Fasting nevner blant annet slengbemerkinger som en mulighet for uttrykkelse av en maskulin heteroseksuell idrettskultur, men kan det også være en type «umoralisk» ryggmargsrefleks å bruke «homo» som et skjellsord? Slik forstår jeg dette. Andre «ryggmargsreflekser» kan være høylytte dommerprotester eksempelvis.²⁷³ Disse refleksene kan være internalisert over tid og kan være en del av habitusen i herrefotballen slik undertegnede tolker dette.

Til slutt i diskursen er det tatt med en artikkel fra VG. Skrevet av: Truls Dæhli. Dato: 09.07.2015. Overskriften heter: «Det går fremover. Men bare så vidt.» Ingressen lyder slik: «Det er stadig langt fram til en alminnelig aksept for homofile fotballspillere, men et blikk bakover i tid gjør det likevel mulig å være optimist.»

Dette er en artikkel skrevet av en journalist som har lang erfaring og bredde innen idrettsjournalistikk, noe som kan ha gitt Truls Dæhli en sosial anseelse og en symbolsk kapital innen dette feltet. Han har over tid skrevet mange artikler om norsk idrett. Derfor kan han også ha oppnådd denne symbolske kapitalen når han skriver artikler eller i dette tilfellet en kommentar til en undersøkelse gjort av VG og NISO. I søknadsprosessen for denne oppgaven kom det frem at denne artikkelen kan være den eneste som journalisten har skrevet, vedrørende dette temaet. Noe som kan være med å bekrefte at dette temaet sjelden har blitt tatt opp av journalisten og i herrefotballen generelt. Noe som kan bekrefte et tabu belagt tema

---

²⁷¹ Eng, 2003.

²⁷² Loland, 1998.

²⁷³ Sæle, 2013.

etter min forståelse. I ingressen kan jeg tolke at Dæhli går langt i å si at det eksisterer et vanskelig miljø for homofile i herrefotballen. I tillegg kan man også tolke at det har vært verre før.

I brødteksten skriver Dæhli:

«Det er ikke veldig lenge siden et eller annet med homo var et ganske vanlig rop fra tribunen eller hvor som helst ellers der aggresjonsnivået hadde skrudd seg opp, men i dag er det ikke mange igjen å høre. Verden går fremover. I det minste deler av den, og undersøkelser blant mannlige norske fotballspillere forteller at holdning er i endring. Det som ble oppfattet som problematisk er det ikke lenger. I alle fall ikke i samme grad. Samtidig er tallene som de er. Ingen fotballspiller på toppnivå har ennå stått fram som homofil og halvparten av de spurte i VGs siste spillerundersøkelse mener det vil være vanskelig i fotballmiljøet. Tatt i betraktning at det burde være lettere å få aksept i norsk fotball enn de fleste andre steder, er det ikke nødvendigvis oppløftende lesing. Fordi det forteller at det stadig er noe i fotballen som bremser toleransen og hindrer den homofile fotballspilleren å fortelle hvem han er.»

Her skriver Dæhli at det er ikke mange tilfeller av homo som skjellsord i opphetede situasjoner. Etter undertegnede sin erfaring som supporter og spiller i breddefotballen kan dette stilles spørsmålsteget ved. Dæhli sier også at det som ble oppfattet som problematisk tidligere ikke er det lengre, om noe ikke i like stor grad. Dette kan bekrefte at temaet er tabu belagt slik jeg forstår det. Dæhli referer her til en spillerundersøkelse som er gjort for VG og NISO. En undersøkelse der det kommer frem en svarprosent på under. Noe som gjør at denne kan gi indikasjoner og ikke noe mer, altså ingen relevant forskning, slik jeg tolker dette. Undersøkelsen kan gi en indikasjon på at det er vanskelig å stå frem i herrefotballen etter min forståelse av dette. Dæhli nevner også at det er noe som bremser og hindrer toleransen slik at homofile kan være hvem de er åpenlyst. Kan det komme av at det er tabu belagt? Slik ser jeg dette.

Videre skriver Dæhli dette:

«Fotballens iboende machokultur, selv om den arter seg litt forskjellig fra land til land, er en brems i seg selv. Aksept og toleranse for ulikheter er riktignok blitt stor i fotballgarderobene etter hvert, fordi det i økende grad er blitt små multikulturelle samfunn som skal dyrke en felles ambisjon, men alminneliggjøring av ulik seksuell legning gjenstår. Det er homofiendtlig i seg selv, og det vil åpenbart kreve mye av mange før vi ser en forandring.»

Dæhli nevner her at herrefotballen har en iboende machokultur. Denne kulturen kan virke som en brems. Slik jeg tolker hva Dæhli her skriver kan det være en kultur preget av maskulinitet. En maskulinitet som kan assosieres med hva som er tidligere nevnt, eksempelvis rastløs, aggressiv og rasjonell. Noe etter min tolkning sier at homofile ikke blir assosiert med i fotballen for herrer. Dette tolker jeg også som en bekreftelse på at fotballen har en iboende hegemonisk maskulin kultur, som nevnt tidligere, der heterofile menn kan bli satt i et motsetningsforhold til homofile og kvinner. Dæhli nevner også at fotballen har blitt små multikulturelle samfunn der det dyrkes et felles mål. Min tolkning her er at Dæhli sier NFF og fotballen har kommet langt i inkludering av alle med ulik hudfarge, men gjenstår ved ulik seksuell orientering. Noe som kan ta tid, sagt av Dæhli selv. Kan ikke ekskludering på bakgrunn av seksuell orientering være en form for rasisme? Etter mitt syn kan det være det.

I brødteksten videre kommer dette frem:

«Vi har sett i andre idretter hva gode forbilder betyr for utviklingen, men det er til å begripe at fotballens homofile kvier seg. Du skal være særlig sterk for å tåle oppmerksomheten som følger av å stå frem som en av de første, lenger er vi dessverre ikke kommet, og jo høyere nivå, jo vanskeligere. Det er lett å forestille seg hva som kan møte en åpent homofil landslagsspiller i ulike deler av verden. Og kan vi kreve et slikt mot av noen? Naturligvis ikke. Men det vi kan kreve er at fotballorganisasjonene går foran og ikke viker i grunnleggende spørsmål, slik at det blir lettere å være den man er. Her har ulike europeiske toppklubber allerede tatt initiativ og blitt viktige markører for saken, og det er god grunn til å tro at regnbuefarger vil dukke opp i stadig flere sammenhenger der fotball spilles. Det vil bidra til å holde temaet levende, og det er nødvendig.»

Journalisten tar her opp at homofile kvier seg for å stå frem på grunn av medieoppmerksomheten de kan få. Dette kommer fra kanskje den mest anerkjente

sportsjournalisten i Norge og når han sier at medietrykket kan bli massivt, slik jeg tolker det, kommer det mest sannsynlig til å bli et stort trykk på denne personen. Et trykk som kan være vanskelig å leve med, slik jeg tolker dette. Dæhli nevner også at det kan være vanskelig i andre deler av verden for en norsk homofil landslagsspiller. Kan dette være noe som skremmer homofile på topp nivå i Norge fra å stå frem? Slik jeg ser det, kan dette være en av grunnene. Dæhli nevner også at fotballorganisasjonene skal gå foran og ikke vike i grunnleggende spørsmål rundt dette. Noe som kan gjøre det lettere å være den man er. Kan dette tolkes i den retning at Dæhli mener NFF og andre fotballorganisasjoner har en vei å gå rundt dette temaet? Min tolkning er slik. Noe som igjen kan holde på fordommer, homofobi og tabuer slik jeg tolker dette. Han nevner også at europeiske toppklubber har blitt ambassadører for saken, noe som kan gjøre at dette temaet holdes varmt og diskusjonen fortsetter. En diskusjon og at regnbuefarger kan dukke opp ved flere anledninger fremover kan skape mindre tabu, slik jeg forstår Dæhli her.

Brødteksten videre sier dette:

«Når hele ligaer fremstår kjemisk rensset for en bestemt gruppe mennesker, er det ganske åpenbart at fotballen har mye å rette opp før vi nærmer oss en normaltilstand som inkluderer alle. Jeg er sikker på vi kommer dit en dag, men spørsmålet er hvor lang tid det tar. Og det er her en ganske nedslående undersøkelse gir et visst håp. Fordi den var mer nedslående før.»

Her kommer det frem at Dæhli mener fotballen har en lang vei å gå. Den er kjemisk rensset for en gruppe mennesker, noe som kan bekreftes ved at ingen har stått frem over lengre tid. I tillegg har fotballen mye å rette opp før det er en tilnærmet normaltilstand ved dette. Noe som også kan være med å bekrefte at homofili kan være *«noe som ikke blir snakket om»*, altså tabu belagt slik undertegnede ser det. Min forståelse av brødteksten til Dæhli, kan han bruke *logos* her, ved at journalisten skriver noe som passer overens med fakta slik jeg ser det, når han skriver at hele ligaer fremstår kjemisk rensset for en menneskegruppe.

I det kvalitative intervjuet med den lesbiske spilleren kommer dette frem på spørsmål om bruken av homo som er skjellsord:

Intervjuer: «Det er aksept for å si... ja.....: Jævla homo da...?»

Objekt: «Ja»

Intervjuer: «Kalle en motspiller det?»

Objekt: «Ja det er ingen som reagerer på det, annet enn den som kanskje blir kalt homo, så sann sett så er det jo aksept.

Slik jeg ser dette, kan det være rom for å bruke «homo» som skjellsord. Både hos herrer og kvinner. Noe som kan bekrefte at det finnes en tabu belagt kultur rundt homofili blant herrene.

Femi + Homo = Sant.

Artikkelen er tidligere brukt, hentet fra Bergens Tidene. Datoen er 10.07.20011. Journalisten som har skrevet denne artikkelen er Elisabeth de Lange Gjesdal. Temaet for debatten var fotball og homofili. Overskriften er: «*Man må tørre å bruke ordet homo i idretten.*» En overskrift som kan si at ordet homo ikke blir brukt ofte i idretten, slik jeg ser dette.

Brødteksten sier:

«Flere lag og organisasjoner hevder at det ikke er en aktuell problemstilling for dem ettersom de ikke har homofile utøvere. Problemet er at alle tror at alle er hetero, men det kan man ikke vite. Alle kjenner en som er homo eller lesbisk. Kanskje vet ikke vedkommende det selv enda, kanskje er den redd for at nettopp du ikke er positiv til det. Det går ikke an å se på en person at vedkommende er homo. Homofile er like forskjellige som alle andre, og det er ikke slik at en er homo fordi en er litt feminin, sier Øvregård.»

Øvregård trekker frem at man ikke kan se på en person at han er homofil. Noe som kan være med å vise at det antas at man er heterofil innen idretten, slik kan det være i samfunnet for øvrig også, der alle sider av samfunnet kan være preget av en heteronormativ kultur.²⁷⁴ Til slutt i denne brødteksten trekker Øvregård frem at man kan bli sett på som homofil ut i fra å være litt feminin. Noe som kan tolkes som å være basert på en stereotyp holdning og en myte som Eng nevner i sin forskning.²⁷⁵ Stereotypier kan som nevnt være klare forenklinger av

---

²⁷⁴ Eng, 2003.

²⁷⁵ Ibid.

antatte typiske trekk. Et begrep som ofte kan bli brukt i en negativ sammenheng. Eksempelvis gjennom kjønnsstereotyper, som kan være bilder og tekster som kan uttrykke overforenklede, fikserte og en gammeldags måte å uttrykke forskjeller i tanker og handlinger mellom de to kjønnene.²⁷⁶ Slik jeg tolker dette, kan det relateres til herrefotballen, der enkelte kan bruke klare forenklinger i beskrivelsen av homofile, ved å se på de som feminine, uansett om de har feminine egenskaper ved seg eller ikke.

Videre i brødteksten skrives det:

«Homohets i idretten handler likevel ikke om forelskelse og sex, men om kjønnsroller. Feminine gutter opplever homohets om de er homo eller ei, og enkelte slutter å spille fotball på grunn av det.»

Her kommer det frem at kanskje den største grunnen til homohets i idretten og kanskje fotballen spesielt kan være overskridelse av kjønnsroller. Feminine gutter, uansett homofil eller heterofil kan altså bli utsatt for homohets. Dette kan da være fordi de overskrider kjønnsrollene. Dette forstår jeg som en bekreftelse på at det kan eksistere en hegemonisk maskulinitet i idretten, spesifikt i herrefotballen og at spillere kan bli tvunget ut av sirkelen av legitimitet på grunn av deres feminitet. Av Connell kommer det også frem at maskulinitet innen idretten kan være en av de største faktorene som bidrar til å skape en såkalt «riktig» måte å gjøre seg til mann på. Han mener også at dette er en kulturell konstruksjon og at den kan være skapt og skapende.²⁷⁷ Det kan bety at former for maskulinitet kan forandre seg over tid, slik jeg ser det.

En av grunnene til at vi kan forbinde feminitet med svakhet, kommer frem av Alfred Adler, i boken av Connell, 2005, der Adler sier at barn kan bli tvunget til å vise en feminin posisjon. Dette for å vise svakhet. Dette kan være med å vise hvilken posisjon feminitet kan ha og på hvilken måte det er sosialt konstruert og skapt gjennom samfunnet sitt syn på feminitet.²⁷⁸ Denne sosiale konstruksjonen kan være noe av grunnen til at det har vært liten plass til feminitet i idretten gjennom historien. Her kan fotballen være et eksempel. Det kommer også frem at idretten gjør gutter til menn og kvinner mer maskuline.²⁷⁹ Av Anderson, 2005, kommer det også frem at homofili kan bli sammenlignet med feminitet og for å unngå å bli

---

²⁷⁶ Lippe, von der, 2010.

²⁷⁷ Connell, 2005.

²⁷⁸ Ibid.

²⁷⁹ Lippe, von der, 2010.

tatt for å være homofil, må guttene til stadighet ty til oppførsel som er kodet til det motsatte av femininitet til enhver tid. Dette er noe som kan beskrives som fem-fobi.²⁸⁰

Neste artikkel er også en artikkel, tidligere brukt, der Håvard Øvregård fra Idrettsforbundet er intervjuet. Artikkelen er hentet fra Aftenposten. Datoen er: 19.06.2011. Overskriften for artikkelen er: «*Homohets skremmer vekk fotballtalenter.*» Inngressen for artikkelen er skrevet slik: «*Norge mister mange gode homofile fotballspillere fordi de ikke tør å stå frem, sier Håvard Øvregård i Norges Idrettsforbund.*» Slik jeg tolker denne inngressen kan den tyde på at homofile fotballspillere lever et dobbeltliv i herrefotballen, noe som kan føre til at enkelte slutter med idretten. Dermed tap av talenter.

Videre i brødteksten kommer dette frem:

«I 2011 er det fremdeles homofobi i norsk fotball. På herresiden finnes det ingen kjente homofile fotballspillere, og ordet homo brukes ofte som et skjellsord. –Homo er det skjellsordet unge gutter frykter mest. Det er ensbetydende med at de ikke er macho og mandige. Og fotballaget er i dag der du skal bevise at du er macho, og hele miljøet har en egen machokultur, hvor det ikke føles komfortabelt å stå frem som homofil, sier rådgiver i Norges Idrettsforbund, Håvard Øvregård.»

Øvregård sier her at herrefotballen har en egen machokultur og at homo kan bli brukt som et skjellsord. Slik jeg tolker denne brødteksten kommer det også frem at bruken av homo som et skjellsord tilsier at homofile kan bli sett på som feminine i herrefotballen, sagt av rådgiveren fra Idrettsforbundet. En person som kommer fra Idrettsforbundet kan oppnå en symbolsk kapital i idretten, dette ved å jobbe for den øverste enheten i idretten og kan få symbolsk kapital av det. Uttalelsen kan også være med å bekrefte at herrefotballen kan ha en «femi-fobi», slik Anderson har skrevet og tidligere nevnt i oppgaven. Der oppførelsen går på å motbevise at man er feminin. Noe bruken av homo som et skjellsord kan være med på, slik jeg ser det.

---

²⁸⁰ Anderson, 2005.

I brødteksten nevnes også dette:

«Vanskelig. Øvregård trakk fram de tradisjonelle kjønnsrollestereotypiene i idretten som årsak til at homofile og lesbiske ikke har fått «aksept» i idretten. En mannlig homofil blir sett på som feminin, mens en kvinnelig blir ofte sett på som maskulin. Øvregård påpeker at det ofte er maskulinitetsidealet i idrett som gjør at det blir vanskeligere for mannlige enn for kvinnelige homofile å stå fram.»

Denne uttalelsen trekker frem mye av det samme som er kommet frem tidligere i diskursen. Igjen kan det tolkes som en bekreftelse på at idretten kan være preget av et maskulinitetsideal. Et slikt ideal kan ha mannskroppen som utgangspunkt, spesielt i fotballen.²⁸¹ Kan maskulinitetsidealet gjøre det lettere å stå frem som lesbisk i idretten? Slik tolkes det fra undertegnede side. Det kommer også frem av Lippe, von der, 2010, at idretten kan gjøre kvinner mer maskuline.²⁸² Kan det bli sett på som mer korrekt å være maskulin som kvinne i idretten i forhold til feminin for herrene? Slik forstår jeg dette. I boken, *Out of Play*, 2007, av Messner, kommer det frem at maskuliniteten i idretten kan sosialisere gutter til menn. I tillegg sier Messner i samme bok at gutter kan komme inn i idretten med allerede kjønnede identiteter, og en spesiell type idrett kan ha spesielle former for maskulinitet. Noe fotballen kan ha, slik jeg forstår det. I tillegg kan det også dyrkes en spesiell type maskulinitet i forskjellige idretter, der det kan være en forskjell på alpint, skihopp og fotball her.

Undertegnede sitter igjen med et spørsmål etter denne diskursen, og det er hvorfor det kan se ut til at den metroseksuelle mannen kan passe inn i fotballen, mens homofile ser ut til å være tilsidesatt? Slik jeg ser det kan ulike former av maskulinitet dyrkes i forskjellige idretter, og i fotballen kan den metroseksuelle mannen være innenfor sirkelen av legitimitet, mens homofile kan bli stående utenfor. Dette kan være vanskelig å forstå når idrett og metroseksualitet kan bli sett på som to ytre diametere.²⁸³ Der metroseksualiteten ikke helt passer inn i idretten, men de mest anerkjente metroseksuelle kan være idrettsutøvere.²⁸⁴ Der David Beckham kan være det mest kjente eksemplet. Beckham kan ha fått kommentarer og reaksjoner i hjemland og utland for utseende og å motsette seg tradisjonelle kjønnsnormer.

---

²⁸¹ Lippe, von der, 2010.

²⁸² Ibid.

²⁸³ Coad, 2008.

²⁸⁴ Ibid.

I de kvalitative intervjuene kom det frem svar rundt maskulinitet og feminitet i herrefotballen og kvinnefotballen. I intervjuet med den homofile spilleren kommer dette frem:

Intervjuer: «Det er mer aksept for macho kvinner enn det det er for feminine gutter?»

Objekt: «Ja det var det jeg mente.» «Det var egentlig det jeg skulle frem til.»

Intervjueren: «Kan du tenke deg hvorfor det?» «Faller vi igjen tilbake igjen til kulturen i fotballen?»

Objekt: «Ja jeg tror kanskje det. Og så er det litt det her med at, du skal være macho når du spiller fotball. Du skal helst være litt mann når du spiller fotball. Da er det litt mer akseptert at damer da er litt mer manndig når de da spiller fotball. Mens gutter som er feminine vil slite i fotballen fordi det er ikke aksept for at du skal være feminin. Eller at du skal ha feminine trekk når du spiller fotball.»

Etter min tolkning av hva objektet her sier, kommer det frem at man skal være macho når fotball blir spilt. Objektet sier at spillerne helst skal være litt mann og at det er mer aksept for maskuline damer i forhold til feminine gutter. Objektet sier også at gutter med feminine trekk vil slite i fotballen og det er liten aksept for det i herrefotballen, slik jeg tolker denne delen av intervjuet.

I intervjuet med den heterofile spilleren, som har spilt på a-lag i 2.divisjon i flere år, kommer dette frem om homofile og feminitet i herrefotballen:

Intervjuer: «Tror du homofile blir sett på som feminine og «femi» i fotballen?»

Objekt: «Ja det tror jeg. Der er du er på sporet av noe viktig noe. At homofili og feminitet er to sider av samme sak. Ofte blir oppfattet som det. Derfor. Kanskje det er derfor det ikke blir... Ja.. Ja det tror jeg. Vanskelig i fotballen tror jeg, å forestille seg homofile som ikke er feminine. Det er nok noe av det første som dukker opp tror jeg.» (Her er det ingen usikkerhet i svaret.)

Intervjuer: «Så spillere på et fotball lag, hvis de blir spurt om en homofil person da, ikke nødvendigvis en spiller, så vil feminitet kanskje være noe av det første de tenker på?»

Objekt: «Ja det tror jeg altså. Jo det tror jeg... Tror ikke du det. Det tror jeg.»

Intervjuer: «Men tror du nødvendigvis alle homofile er så veldig feminine?»

Objekt: «Nei absolutt ikke. Det er ikke noe sammenheng mellom homofili og heterofili og feminin og maskulin er dikotomier som ofte sidestilles. Og er den ene på den ene siden så er du det og på andre siden så er du det. Og det henger sammen, men slik er det jo ikke. Det vet man jo. Det er jo ikke slik. Men det kan fort oppfattes slik i fotballen tror jeg.»

Intervjuer: «For det finnes feminine og spillere som blir oppfattet som feminine i toppfotballen, både i Europa og i Norge i dag som er meget gode fotball spillere?»

Objekt: «Ja da. Det gjør det. Og det er mye hårbøyer blant annet. Det bryter jo litt med klassiske norske 4.divisjons forestillinger om at hva fotball spillere er da. Og han BALE da, veldig mye hår på han.»

En spiller med lang erfaring fra høyt amatørnivå i Norge, objektet, sier at homofile fort blir assosiert med feminitet i herrefotballen og at objektet vanskelig kan se for seg at de ikke blir det, slik jeg forstår objektet her. Feminitet kan være noe av det første de tenker på hvis de hadde fått høre at en spiller er homofil. Dette kan si noe om hvilke assosiasjoner en spiller får hvis han hadde hørt en lagkamerat var homofil, etter min tolkning. Slik jeg ser det kommer det også frem at det kan være liten eller ingen sammenheng mellom homofili og feminitet. I tillegg kommer det frem at det kan bryte med hva en norsk 4.divisjon spiller ser på som klassisk for en fotballspiller, etter mitt syn på dette.

[Redsel for å komme ut av skapet.](#)

Den første artikkelen er fra Aftenposten, morgenutgaven. Datoen er 19.03.2011. En artikkel skrevet av Erik Torsnes. Overskriften er: «*Homofobiens utpost*». Dette er en kommentar artikkel.

I artikkelen kommer det frem blant annet at Thomas Berling er den eneste spilleren her i Norge som har stått frem, i den øverste divisjonen i Norge. Han holdt ut en uke før han sluttet på det tidspunktet. Han sa på daværende tidspunkt at han trodde homofile slutter med fotball før junioralder. I brødteksten sier han dette: «*Og hvis det fortsatt er noen som spiller i senior, så gjemmer de seg langt inne i skapet og håper ingen oppdager dem.*» Her ønsker undertegnede å trekke frem at Berling mener homofile slutter før junioralder og at de som eventuelt er med fremdeles gjemmer seg i skapet. Slik jeg tolker hva Berling her sier er at det kan være et miljø eller en kultur innen herrefotballen som kan gjøre de homofile redde for å stå frem med hvem de er. Berling sier også at han tror de homofile håper ingen oppdager dem. Kan det være at de er redde for konsekvensene ved at de blir oppdaget? Slik forstår jeg det.

Brødteksten viser videre:

«Det er synd, men dessverre forståelig, når man leser hva Jesper Fundberg, svensk lektor i idrettsvitenskap, oppdaget da han for noen år siden fulgte livet i fotballgarderoben. For å definere seg selv tar ifølge Fundberg fotballguttene sterk avstand fra tre stereotyper: Kjerringa, homsen og innvandrerens. Spillerne og trenerne sier dette er ufarlig humor, men det stemmer ikke sier Fundberg, fordi spøken og historiene er med på å forme guttenes identitet og mannsideal.»

Det Fundberg her sier kan tolkes som fotballguttene og kanskje også menn har en utviklet kultur der kjerringa, homsen og innvandrerens blir mobbet, ertet eller latterliggjort. Stereotyper er som tidligere nevnt klare forenklinger av antatte typiske trekk. Betyr dette at de antatte typiske trekkene er det gutter eller menn tar sterk avstand fra? Slik forstår jeg dette. De tar avstand fra blant annet «kjerringa» og «homsen». Kan de ta avstand fra feminitet? Etter hvordan jeg tolker det, ja. Dette fordi både kvinner og homser kan ha fått et stereotyp bilde på seg som feminine, eller bli forbunnet med svakhet som tidligere nevnt. Grunnlaget for dette kan være hva som assosieres med feminitet, der blant annet svakhet og følsomhet kan være eksempler.²⁸⁵ I tillegg kan dette være et eksempel på hvor sterk den «heteroseksuelle matrise» kan være. Denne matrisen av Butler kan vise hvilken styrke defineringen av heteroseksualitet som norm kan ha. I tillegg kommer det frem av Butler at homofile kan antas å være feminine.²⁸⁶ Noe jeg tolker guttene, som Fundberg snakker om, tar avstand fra. Ett poeng som Fundberg her trekker frem, kan være at trenere og ledere ser på dette som ufarlig humor. Fundberg sier at spøken og historiene kan være med på å forme gutters identitet og mannsideal. Kan dette idealet og identiteten være en av grunnene til at homofile ser på det som vanskelig å stå frem og kan disse idealene og mannsidealet være en ubevisst kultur som herrefotballen har bygget opp? Slik ser undertegnede det. Dette kan være noen av grunnene til at homofile er redde for «å komme ut av skapet». Denne ubevisste kulturen som kan være bygget opp rundt at homofili kan fleipes, tulle og sjikaneres med, kan være en redsel for å bli «smittet» av homofile i idretten.

---

²⁸⁵ Lippe, von der, 2010.

²⁸⁶ Butler, 2005.

Videre i brødteksten skrives:

«På de fleste områder lever fotballen opp til målet om at alle skal med. Unge, gamle jenter, gutter, dårlige, med og uten handicap. Dette skal fotballen ha all ære for. Men hvor er de homofile? Begynner de aldri med fotball? Slutter de ved junioralder? Eller fortsetter de, men føler de seg presset til å leve et dobbeltliv?»

Slik jeg forstår brødteksten her ønsker journalisten å stille spørsmålet om de homofile ikke begynner med fotball. Eller om de slutter før junior alder og eventuelt de som fortsetter, om de føler seg presset til å leve et dobbelt liv. Kan de bli det på bakgrunn av hva de tar avstand fra ved bruk av såkalt «uskyldig humor», som trenere og ledere kaller det? Slik forstår jeg dette.

Neste artikkel er hentet fra Hammerfestingen. Journalisten heter Caroline Greiner og er redaktør i avisen. Artikkelen har overskriften: «*Homo er ikke et skjellsord.*» Datoen er: 22.10.2013. Videre i brødteksten kommer dette frem:

«Det er veldig få åpne homofile fotballspillere på profesjonelt nivå. Statistisk sett vil det være mellom to og fem prosent homofile. Derfor er det statistisk sett mange fotballspillere som er homofile, men som da av ulike grunner ikke står frem. Hvis miljøet rundt fotballen og på laget er for hardt og for homofobt, vil det naturligvis kreve et stort mot å stå fram som åpen homofil. Ifølge homofile jeg prater med er fotballen ille, men det er også veldig vanskelig å være homofil i skolen og etter hvert på arbeidsplassen.»

Her trekker journalisten frem en viss prosentandel det angivelig skal være av homofile. Dette blir ikke begrunnet eller vist hvor hun har funnet denne informasjonen. Noe som gjør at undertegnede ikke stoler på den og vil kommentere dette. Hun sier at det er få homofile som har stått frem, der Thomas Berling er det eneste navnet i Norge.²⁸⁷

Hun skriver at det kan være tøft å stå frem i fotballmiljøet. Noe Thomas Berling har gjort, daværende spiller for Lyn fotballklubb. I boken, *FAIR PLAY-et dydsetisk perspektiv på idretten*, 2013, av Sæle, kommer det frem at Berling har blitt intervjuet av Dagbladet.

---

²⁸⁷ Sæle, 2013.

Den 2.2.2009 i Magasinet, der han gir denne skildringen av hvordan det var å stå frem ti år tidligere: «Treneren ville vite hva vi skulle gjøre hvis jeg ble forelsket i en lagkamerat. Han ville vite hvordan vi skulle gjøre det med dusjing. Han konfronterte meg med sånne ting. Herregud! Jeg hadde spilt der i halvannet år. Jeg kjente alle spillerne veldig godt. Vi hadde bodd på rom sammen, jeg vet ikke hvor ofte. Jeg hadde jo dusjet med dem to ganger hver dag. Hvor var logikken? Jeg tenkte: Er dette noe som sies for å få meg bort? Orda som ble sagt på det møte der, hadde stor betydning for den avgjørelsen jeg tok dagen etter. Jeg sluttet. Tvert.»²⁸⁸ Her kommer erfaringene fra Berling frem. Erfaringer som kan være med å vise hvilke tabu belagte områder det kan være med en slik legning, eksempelvis gjennom forelskelse og dusjing. Noe som kan være med å holde på stereotype og fordomsfulle holdninger etter min forståelse. Dette kan også si noe om hvilken sentral rolle den nærmeste lederen har for spillere som står frem. Deres rolle kan være avgjørende om en spiller tørr å stå frem eller ikke, etter min forståelse. Erfaringene fra Berling og rollen den nærmeste lederen har, kan også være grunner for at homofile kan holde seg i «skapet», slik jeg ser det. Dette hvis lederen kan ha homofobiske undertoner.

Journalisten trekker også frem at det kan være vanskelig å være homofil i skolen og på arbeidsplassen, noe som kan være en bekreftelse på at det ikke bare er tøft å være det i herrefotballen, men generelt i samfunnet slik jeg ser det. Kan det da være holdninger som blir tatt med inn i herrefotballen fra samfunnet eller har fotballen alltid hatt disse holdningene selv? Slik jeg ser det, kan det være en kombinasjon av begge deler. Dette fordi samfunnet er bygget opp rundt en heteroseksuell kultur.²⁸⁹ Der fotballen i dagens samfunn er en sterk aktør, på grunn av penger, sponsorer og tilskuere. Slik jeg ser dette kan fotballen prege samfunnet med sine holdninger og sin kultur, det samme kan samfunnet med fotballen.

---

²⁸⁸ Sæle, 2013

²⁸⁹ Ibid.

Neste artikkel er hentet fra VG. Datoen er: 10.07.2015. Overskriften er: «VIL TA ET OPPGJØR MED MACHOKULTUREN.» Inngressen for artikkelen er slik: «*Idrettspresidenten Tom Tvedt: -Det er ganske tøft. –Jeg husker ingen homofile fra den gangen jeg spilte håndball. Men stakkars han som var der- om han var der. Og statistisk sett så var han jo det.*»

Her kommer det frem en uttalelse fra Idrettspresident Tom Tvedt. I form av hans posisjon i norsk idrett kan han ha en sterk symbolsk kapital. Dette i form av hvilken stilling han har og hvilken maktutøvelse denne personen kan ha i idretten, slik jeg ser det. Idrettspresidenten sier også at under hans aktive karriere var han ikke i kontakt med noen homofile. I tillegg at det hadde vært synd på han hvis han var der. Dette tolker jeg som at det kan ha vært vanskelig å være homofil i idretten generelt.

Videre i artikkelen sin brødtekst kommer dette frem:

«Jeg er klar på at vi må endre måten vi tenker på, det må skiftes noen «hoder», det er en generasjonskløft uten å generalisere. Jeg tror det vil ta lang tid å endre, altfor lang tid. Derfor må slike ting snakkes om hverdag, sier han. – Og det er et lederansvar. Man må være åpen om alt, og ikke forsøke å gjemme noe unna. Dette handler om respekt og lederskap. Det handler om mangfold. På området homofili og lesbiske har vi gjort mye, men det er lenge igjen før vi er i mål.»

Denne «*generasjonskløften*» Tvedt sier kan være noe på vei ut og han sier også at dette kan ta lang tid å endre, altfor lang tid. Dette ser jeg på som en bekreftelse på at herrefotballen kan ha bygget opp en habitus og en spesiell «*væremåte*» som kan ta lang tid å endre på. Kan denne «*væremåten*» gjenspeile hele fotballen, helt opp til lederskapet i Norges Fotball Forbund? Slik jeg ser dette, fremstår lederne lite åpne for å uttale seg om homofile og lesbiske. Det betyr at det kan være tabu belagt hele veien opp til lederne, etter min tolkning. Dette kan etter undertegnedes tolkning komme av en kroppsliggjort tilstand og en bestemt måte å se verden på, altså habitus hele veien opp i styrerommene i NFF.

Brødteksten videre:

«VGs spørreundersøkelse blant Tippeliga-spillerne viser at halvparten tror det ville være problematisk å komme ut av skapet i norsk toppfotball. Og aldri noensinne har en norsk spiller på toppnivå stått frem som homofil. – Først og fremst tenker jeg at det må være tøft for alle de som enten var på vei til å bli, som er, eller som ikke tør eller vil stå frem. Idretten har mistet mange på sin vei fordi dette er vanskelig. Det er noe vi må jobbe med hver eneste dag, og det viktigste ansvaret mitt er å være tydelig på dette som leder. Alle skal være velkomne i idretten, og det betyr alle, sier Tvedt.»

Her referer VG til en spørreundersøkelse som avisen har gjennomført sammen med NISO, spillerorganisasjonen. En undersøkelse tidligere skrevet om av Truls Dæhli i oppgaven. Idrettspresidenten sier her at det er tøft for de som skal komme ut med dette og at idretten kan ha mistet mange på veien på grunn av at dette er vanskelig. Noe presidenten her kan være tydelig på er at alle skal være velkomne, og det betyr alle, også homofile, slik jeg ser dette. Kan det bety at herrefotballen har en vei å gå? Slik ser jeg dette. Uttalelsene til Idrettspresidenten kan også være med på å bekrefte at det er vanskelig å komme ut av skapet i herrefotballen, et skap der enkelte kan befinne seg, etter min tolkning av viste brødteksten fra artikkelen.

I de kvalitative intervjuene kommer det frem elementer som kan si noe om denne diskursen. I intervjuet med den homofile spilleren kommer dette frem:

Intervjuer: «For Thomas Berling uttalte grunnen til at han sluttet var hvordan han ble behandlet, men vi snakker 10-12 år siden i hvert fall?»

Objekt: «Ja men jeg vet om et par andre homofile fotballspillere som ikke har kommet ut, som er skjulte, og de også sier at de tørr ikke komme ut....»

Intervjuer: «De sier faktisk det? De tørr ikke?»

Objekt: «Nei så lenge de spiller på toppnivå eller på relativt høyt nivå så tørr de ikke komme ut...»

Intervjuer: «Og du vet dette altså?»

Objekt: (Her har objektet er sikkert kroppsspråk, der objektet virker trygg på å vite dette svaret) «Ja...»

Intervjuer: «Og det er spillere som spiller 1.divisjon eller Tippeliga i Norge?»

Objekt: «Ja som spiller på høyt nivå... Ja..» «Ja de har sagt også at sannsynligvis vil de ikke komme ut med dette før de er ferdig med å spille på toppnivå fordi de er redd de skal ødelegge karrieren deres...»

Intervjuer: «Så det er de redd for?»

Objekt: «De er jo redd fordi kulturen er jo slik at, det er såpass tøft å være homofil i fotballen at de er redd det skal ødelegge karrieren, at de ikke blir valgt ut til å spille kamper for klubben og ja bli sendt ut rett og slett. Bli presset ut på en eller annen måte...»

Intervjuer: «De er redd for det ja, å bli utstøtt?»

Objekt: «Ja rett og slett?»

Her kommer det frem at objektet kjenner homofile spillere som lever skjult med sin legning. Grunnen til at de ikke tørr å komme ut er ifølge objektet at de er redde for konsekvensene, slik jeg ser det. Konsekvensene som kan være at de ikke får spille kamper, ødeleggelse av karrieren, rett og slett bli presset ut på en eller annen måte. Dette er også spillere som spiller på relativt høyt nivå ifølge objektet og det vil si Tippeligaen eller 1.divisjon slik jeg forstår objektet og tolker dette. Denne delen ser jeg på som sentral for diskursen, altså redsel for å

komme ut av skapet. Dette kan være sentralt for de som ikke tørr å stå frem med hvem de er, etter min forståelse av intervjudelen.

«Slenger med leppa»

Den neste artikkelen er hentet fra Hammerfestingen. Tidligere brukt artikkel, skrevet av Frank Lande. Den er delt i to. Datoen er 22.10.2013.

Denne delen er om Tor-Ørjan Holm. Han er trener for 11-åringene i HIF-Stein. Overskriften sier: «Jeg har hørt foreldre rope mye rart fra sidelinjen.» I ingressen blir dette skrevet: «Tor-Ørjan Holm er trener for 11-åringer og opplevde under trening i sommer at to 14-åringer fra et annet lag slo ned to av spillerne hans.» Dette kan fortelle oss at voldelige episoder skjer nedover i årsklassene og kan bekrefte en maskulin og tøff kultur i denne idretten. Videre i brødteksten kommer dette frem: «De gutta jeg trener ville aldri funnet på å bruke et ord som «homo» fordi da vet de at vi stopper treninga og at de blir kasta ut.» Slik jeg ser det, kan herrefotballen ha utviklet et miljø der former for homohets fremdeles kan være greit, men hvor går linjen mellom hets og «uskyldig mobbing» av homofile? Slik jeg ser det kan denne linjen være vanskelig å oppdage og kanskje oppleves dette individuelt forskjellig. Her kan vi se et eksempel på konsekvenser ved bruk av «homo» som et skjellsord, der det ikke er akseptabelt.

I brødteksten kommer dette også frem:

«Det var en annen gutt som tok seg veldig nær av språkbruken på fotballbanen da var det veldig mye banning. Nå orker han ikke dra på trening lenger. Vi kan ikke ha det slik, ungene skal føle seg trygge når de er på fotballbanen. Hvor kommer disse holdningene fra? –Det er ikke godt å si... Man vil jo ikke tro at det er foreldre som går foran med slike eksempler, men jeg har hørt foreldre rope mye rart fra sidelinjen på turneringer fra foreldre. Når det står foreldre på sidelinja og roper negative utsagn, at ungen skal ta han spilleren der, og lignende.»

Slik jeg ser det ut i fra brødteksten, kan denne språkbruken som her blir nevnt være med på å bekrefte hva som er nevnt tidligere, nemlig uttrykk for en maskulin kultur.

Slik det fremstår her kommer holdningene ikke bare fra fotballen selv, men også fra foreldre. Dette kan tyde på en forventning av oppførsel i fotballen, slik jeg ser det. Fotballen kan bli forstått som et friområde, der supportere og kanskje også foreldre kan spy ut glede, frustrasjon

og hets.²⁹⁰ Brødteksten kan også være med på å bekrefte tøffe holdninger. Her ser undertegnede dette som en bekreftelse på de «ryggmargsreflekser» som tidligere er vist i oppgaven, der en av de var høylytte dommerprotester.

Neste artikkel kommer fra Hammerfestingen også. Datoen er 22.10.2013. Journalisten heter Caroline Greiner og er Redaktør i Hammerfestingen. Artikkelen har overskriften: «*Homo er ikke et skjellsord.*» Den trekker også frem noe som undertegnede ser på som logos. Slik jeg tolker dette er ikke homo et skjellsord, det er en seksuell legning, og det uttrykker journalisten her. Ingressen sier dette: «*En tiåring jeg kjenner godt fortalte meg etterpå om en episode på fotballskolen han deltok på for et par helger siden i Hammerfest. Han kom i konflikt med tre motspillere og det ble knuffing på banen.*» En ingress som kan gi oss en bekreftelse på en røff kultur i fotballen. Helt ned i barnefotballen.

Videre i brødteksten kommer dette frem:

«Et av skjellsordene som ble brukt mot ham var «Din homo». Tiåringen jeg kjenner reagerte av flere grunner, deriblant at han kjenner naturligvis noen som er homofil og synes det er helt feil at det blir brukt som skjellsord.»

Her kan man ut i fra brødteksten tolke at bruken av homo som et skjellsord kan være utbredt og bli brukt helt ned på barne-nivå. Noe som kan bekrefte at barn kan ta etter de voksne, der skjellsordene haglet på en kamp, som tidligere nevnt. Slik jeg forstår dette kan det gi sosial anseelse innad i herrefotballen av å ta avstand fra feminitet og bruken av homo som et skjellsord kan være en av måtene dette blir gjort på.

Videre i brødteksten kommer dette frem:

«De yngre plukker opp fra de eldre hvordan man oppfører seg på banen. Og de eldre har nedarvet holdninger fra dem som var eldre enn dem. Det kan ligne litt på et lukket miljø der stereotype og gammeldagse holdninger får leve videre uten særlig innblanding. Mens samfunnet for øvrig endrer seg holder man i et fotballmiljø fast med språkbruk og holdninger som alltid har vært der.»

Her trekker journalisten frem at dette kan være noe som går i arv i fotballen og kanskje det har blitt så innarbeidet at det er få som faktisk tenker over dette. Er det slik at fotballen holder

---

²⁹⁰ Lippe, von der, 2014. (Intervju med sørlandssendingen, 2014.)

ved like gammeldagse maskuline og fordomsfulle holdninger? Slik brødteksten skrives, fremstår det slik. Slik jeg tolker dette kan herrefotballen fremdeles ha slike holdninger.

Neste artikkel som er tatt med er hentet fra VG. Datoen er: 13.07.2015. Forfatterne er: Øyvind Askeland og Joar Time. Overskriften sier dette: «*Har fått «homo» slengt etter meg så mange ganger på fotballbanen at det har mistet betydningen.*» En uttalelse fra Magne Hoseth. Daværende Viking spiller. Her kan det være viktig å merke seg hvem som sier dette. Magne Hoseth har en høyere symbolsk kapital når det gjelder spill i Tippeligaen. Dette fordi han har spilt for Molde FK i lengre periode. Har også spilt for andre klubber i utlandet og i Norge. Klubber som blant annet FC København, en stor klubb i skandinavisk fotball. I tillegg har Hoseth spilt for det norske landslaget og vært en spiller som har figurert en del i mediene. Dette kan være fordi spilleren har fått et rykte som litt «*femi*», etter undertegneds tolkning. Noe som kan stride mot machokulturen i herrefotballen, etter min tolkning.

I brødteksten skrives dette:

«Bortesupporterne slenger med leppa uansett, men jeg tror ikke det hadde blitt verre for en homofil spiller som sto frem. Jeg har fått ordet «homo» slengt etter meg så mange ganger på fotballbanen at det har mistet betydningen, sier Viking spilleren til VG.»

Hoseth sier at bortesupporterne vil slenge med leppa uansett. Noe som kan være med å bekrefte at fotballbanen kan være et fristed for hva man kan si.²⁹¹ Spilleren tror ikke det ville blitt verre for en homofil som hadde stått frem, men sier samtidig at han har fått «homo» slengt etter seg så mange ganger at det har mistet betydningen. Noe som kan tolkes som litt selvmotsigende. Grunnen til det er at, som tidligere nevnt kan homo brukes som et skjellsord for å ta avstand fra feminine verdier. Undertegnede ser dette som en bekreftelse på at homofobiske uttalelser kan skje i herrefotballen. Dette blir sagt av en av de mer meriterte spillerne i Tippeligaen de senere årene. Spilleren sier også at han ikke tror det ville blitt verre av at en spiller stod frem, noe som kan bekrefte at dette kan være en innarbeidet, sosialisert kultur, som kan være vanskelig å forandre, slik jeg ser dette. Undertegnede tolker også utsagnet fra den daværende Viking spilleren at dette kan være noe herrefotballen sakte har begynt å ta tak i, men har en lang vei å gå fremdeles.

---

²⁹¹ Lippe, von der, 2014. (Intervju med sørlandssendingen.)

Brødteksten videre:

«Allerede i 2005 fortalte Magne Hoseth at han var lei av hetsen fra motstandernes supportere. Seks år senere ble en RBK-supporter anmeldt for homosjikaner mot Hoseth, og i 2013 fikk RBK-supporterne refs for språkbruk «langt over streken» i retning av angriperen. Og så sent som i juni i år ble Bærums Simen Juklerød utestengt i to kamper for å ha kalt Sandnes Ulfs Aksel Berg Skjølvik for «jævla homo».»

Her kommer det frem som det vises i brødteksten, tilfeller av homohets og sjikaner de senere årene. Seneste eksempel er i fra sesongen 2015. Dette kan bekrefte at det finnes eksempler og eksemplene kan være en bekreftelse, slik jeg ser det, på at homofobi kan eksistere i herrefotballen. En homofobi som kan være noe enkelte «slenger med leppa» om, der de kan ta avstand fra feminitet. Noe som er tidligere vist i oppgaven.

Brødteksten sier dette videre:

«-Vi må reagere på homohets slik vi reagerte på rasisme. Nå er det ingen som lager apelyder på tribunen eller hetser spillerne på grunn av religion eller hudfarge. Om vi tar tak i dette på samme måte, kan vi få rensket opp hets på grunn av seksuell legning, sier Kristoffer Vatshaug til VG. Et tidsspørsmål? Den tidligere Molde-spilleren la opp for to år siden, og jobber i dag som klubbutvikler i Norges Fotballforbund. Før midtstopperen ga seg, engasjerte han seg mot homohetsen han selv opplevde fra tribunen. Vatshaug mener det er tre hovedgrunner til at ingen spillere i Tippeligaen har stått frem som homofile: Supporter- og garderobekulturen i lagene, i tillegg til oppmerksomheten i pressen. –Ingen 20-åring har lyst til å bli kjent som «den homofile fotballspilleren». Det er ikke slik at homofile fotballspillere på død og liv må stå frem, men fotballen snakker om åpenhet og inkludering –uten at det er det når det gjelder homofile. Idretten er et sted der stigmaet er størst, hvor utøverne ikke vil skille seg ut.»

I denne brødteksten kommer det frem blant annet en sidestilling med rasisme. Der fotballen på herresiden kan ha kommet langt og ingen lager apelyder lengre. Noe som kan bekrefte at rasisme har blitt jobbet mye med. Paulsen Vatshaug, tidligere Molde spiller sier at problemet med hets av seksuell legning burde håndteres på samme måte. Blir det håndtert på samme måte? Slik jeg kan tolke dette, blir det ikke håndtert slik. Paulsen Vatshaug kommer frem med tre hovedgrunner til at homofile ikke har stått frem hos herrene. Dette er garderobe og supporter kulturen i lagene og oppmerksomheten i pressen. I idretten er stigmaet størst sies det i brødteksten der ingen har lyst til å skille seg ut. I så fall hva skjer med de som skiller seg

ut i herrefotballen? Slik jeg tolker dette, kan det å skille seg ut bli brukt mot deg og være en grunn for å bli «holdt utenfor», slik Eng nevner i hennes forskning. Et naturlig spørsmål da vil være om homofili vil være et av elementene som kan gjøre at du ikke er «en av gutta»? Slik jeg ser dette, kan det være slik. Paulsen Vatshaug nevner også her supporter kulturen i Norge. Kan supporter kulturen i Norge være noe de homofile kan være redde for, hvis de står frem? Slik jeg tolker brødteksten, kan den være et av elementene som homofile kan frykte. Det de kan frykte er militante og maskuline praksiser i supportermiljøer for menn. Noe som har røtter i arbeiderklasse. Det kan også gi høyest avkastning innad i dette miljøet ved å oppføre seg slik.²⁹²

I intervjuet med den heterofile fotballspilleren kommer dette frem:

Intervjuer: «Hvordan oppfører norske fotball fans seg med tanke på fordommer, stygt ordforråd skriking av eksempelvis «djævla homo», bruk av det som et skjellsord?»

Objekt: «Jeg har ikke vært så mye borti det. Noen få ganger har jeg vært borti akkurat den tanken, men det er etter at jeg ble bevisst på at det er et problem her og det er ikke så veldig mange årene siden da. Mine første 25 år i fotballen så kan jeg ikke si at jeg har registrert noe, men det er ikke dermed sagt at det ikke har skjedd. Det var vell for at jeg ikke var innstilt på det da og det kan hende jeg var en del av problemet som spiller. Det var jeg helt sikkert. Når det gjelder supportere så er det veldig vanskelig for meg å si noe om. Supporter identiteten skiller seg ikke veldig fra den interne fotball identiteten da. Jeg føler at det er det samme ja. Samme oppfattelsen.»

Intervjuer: «Går på mange av de samme prinsippene?»

Objekt: «Ja jeg synes det.»

Intervjuer: «Tenker du at vi har en ukultur blant supportere i dag, med tanker på hets av homofile, lesbiske og rasisme?»

Objekt: «Nei jeg kan ikke se det. Nei jeg kan ikke se det så veldig godt. Nei jeg gjør ikke det. Jeg tror ikke det er der problemet ligger. Nei jeg gjør ikke det.»

Intervjuer: «Nei så du ser ikke på dette som en eventuell grunn til at homofile menn ikke tørr å stå frem i toppfotballen?»

---

²⁹² Hognestad og Lippe, von der, 2014.

Objekt: «Nei absolutt ikke. På mange måter så tror jeg det at.... Er det noen som vil omfatte en åpen homofil spiller så er det supporterne først og fremst. Og er det ikke det som skjedde i Bergen. Nei der var det supporteren som var homofil. Men jeg tror supportere er en reflektert gruppe og det er en indre justis. Jeg tror IKKE det er supporterne som er problemet. Det må være spillere, ledere og trenere som kan være et problem og den tyngende diskursen. Men selvfølgelig nå har ikke jeg vært i skoene til en som er homofil, til en lukket homofil fotball spiller... Så jeg vil jo tro at frykten for hva supportere kan si og ha meninger om...»

Intervjuer: «Ja så du tenker at det kan være en frykt der?» (Avbryter objektet etter en liten stund her, og kan legge litt ord i munnen på objektet, men objektet virker klar på at det kan være en frykt her.)

Objekt: «Ja blant de som er homofile fotballspillere som lever i det skjulte så tror jeg kanskje at de kan være redde for hva supportere kan si. Aller mest fotball spilles jo uten supportere til stedet.»

Her kommer det frem av en spiller fra høyt breddenivå at herrefotballen ikke nødvendigvis har et supporter problem når det kommer til dette, men objektet kan se at homofile kan være redde for hva supportere kan si. I tillegg sier objektet at det selv kan ha vært en del av problemet og når bevisstheten økte, kom også synet for et mulig problem. Kan det være en økning av bevisstheten herrefotballen kan ha behov for? Slik jeg forstår det, kan det være slik.

Redsel for å stå frem.

Artikkelen er hentet fra Bergens Tidene. Datoen er 25.01.2007. Forfatteren er Birgitte Lygre. Overskriften er: «-Idretten er verre enn kirken.» Her bruker journalisten patos, slik undertegnede ser det. Dette fordi patos handler om hvordan journalisten eller taleren kan bearbeide sine egne følelser og reaksjoner til seere eller i dette tilfellet lesere. Her ved at hun påstår idretten er verre enn kirken på området inkludering av homofile.

Dette er en artikkel basert på en paneldebatt om temaet idrett og homofili. Debatten skjedde under en vinterfestival som ble kalt: «Skeiv i slapsen.» En paneldebatt som bestod av flere representanter for idretten. I brødteksten i artikkelen kommer dette frem:

«Mange unge homofile opplever det som et stort problem å stå frem i et miljø som er preget av maskulinitet og snuskete garderobesnakk.»

Dette tolker jeg som en bekreftelse på at fotballen ha en maskulinitet som kan være vanskelig å stå frem i. Noe som har blitt gjort rede for tidligere. Ut i fra denne uttalelsen kan det også

tolkes at spillere i herrefotballen kan ha en seksualisert form for prat, dette tolkes ut i fra «snuskete garderobesnakk.» Kan en seksualisert form for prat eller humor være et av elementene som kan gjøre det vanskelig for homofile å stå frem? Slik er min tolkning av dette.

Videre i brødteksten sier daværende leder i LLH, Lesbisk og Homofil frigjøring:

«I fotballmiljøet er det akseptert å snakke nedlatende om homofile i garderoben. For meg var det veldig vanskelig å høre at de som var gode venner av meg, snakket nedlatende om den jeg egentlig var. Det endte til slutt med at jeg sluttet å spille fotball, selv om jeg var talentfull, forteller Øyan.»

Dette tolker jeg som også et eksempel på at det kan forekomme homofobiske uttalelser i herrefotballen. I tillegg kan det også vise at dette miljøet kan gå glipp av talenter, som en konsekvens av oppførsel og kan gi redsel for å være homofil i miljøet.

Videre i artikkelen sin brødtekst skrives dette:

«Tertnes spiller Mette Davidsen var også med på debatten for å fortelle om hvordan hun har opplevd å spille på lag med flere som har stått frem som lesbiske. Både Davidsen og de andre paneldeltakerne mener det er mye lettere for en jente å stå frem enn det er for gutter. – Fordi det er flere profilerte idrettsutøvere som har stått frem som lesbiske, blir det lettere for andre å gjøre det, sier Davidsen. Nå håper guttene at det samme skjer i herreidretten. Vi må begynne på toppen. Noen må stå frem. Da tror jeg det blir lettere for andre å gjøre det samme, sier Gundersen.»

Det kommer her frem at paneldeltakerne mener det er lettere å stå frem for en lesbisk kvinne. Grunnlaget for at de mener dette er at det er flere profilerte utøvere som har stått frem som lesbiske og det er det ikke hos herrene. Når de har gjort dette kan det bli lettere for andre å gjøre det. Dette kan være en av grunnene til at kvinner står frem oftere enn menn, slik jeg ser det. Herrene håper her det samme skal skje i herrefotballen. De mener at det må skje noe på toppen, altså en av de mest profilerte må stå frem. Det kan se ut som jentene har et mer åpent og inkluderende miljø i forhold til guttene, ut ifra hva som kommer frem her. Kan dette være fordi de har hatt profilerte spillere som har stått frem? Slik jeg tolker brødteksten og som tidligere vist i oppgaven, kan det være slik. Dette er en artikkel skrevet for 8 år siden. På den tiden har ingen mannlig fotballspiller i Norge stått frem. Hva kan det fortelle oss? Slik jeg ser

det kan dette fortelle oss at herrefotballen preges av et miljø der det kan være vanskelig å stå frem og derfor kan det være lettere å leve et dobbeltliv i forhold til å stå frem.

Den neste artikkelen som er tatt med her er hentet fra VG. Datoen er: 09.07.2015.

Overskriften er: «353 Tippeliga-spillere: Ingen har stått frem som homofil.» Ingressen er slik: «Halve Tippeligaen tror det vil være vanskelig for en spiller å stå frem som homofil i fotballmiljøet.» Ut i fra ingressen kan man se at artikkelen legger til grunn en spørreundersøkelse gjort av VG og NISO, som er spillerorganisasjonen. Det kommer frem av VG at de har sendt ut en spørreundersøkelse på mail til totalt 353 spillere i Tippeligaen. Derav har 149 av disse svart. Det sies at antall svar varierer fra spørsmål til spørsmål. Svarprosenten er på 42. Det er oppgitt feilmargin i tabeller og når undersøkelsen er gjennomført. Undertegnede ser ikke på dette som konkret forskning.

I brødteksten kommer dette frem:

«Lederen av idrettsutøvernes fagforbund NISO, Joachim Walltin, sier det ikke har vært noen mannlige homofile spillere som har tatt kontakt med dem ennå, men at dette er et tema de tar på alvor og jobber med. – Vi står klare. Han tror det ville vært mulig å stå frem som homofil fotballspiller uten å oppleve det som spesielt problematisk. – Jeg tror det ville vært ganske greit, men den som eventuelt står frem som den første på toppnivå må nok være forberedt på et voldsomt medietrykk den første tiden. Så det er nok viktig at det å stå frem er gjennomtenkt.»

Her kommer det frem at det er ingen som har tatt kontakt med NISO om dette. Slik jeg tolker dette, kan eventuelle homofile spillere velge å holde på hemmeligheten sin i stedet for å ta kontakt med sitt fagforbund. Lederen Walltin trekker også frem medieoppmerksomheten den første spilleren ville fått og sier det ville vært voldsomt. Noe som kan være en av grunnene til at homofile spillere heller lever med sin hemmelighet, slik jeg tolker det. Dette voldsomme medietrykket som Walltin her nevner, hvorfor kan det være at mediene trekker frem homofile eller lesbiske mer? Slik jeg tolker dette kan det bryte med den heteronormative kulturen som preger samfunnet, nevnt tidligere. Dette kan også si noe om hvilken makt mediene har. En mediemakt som kan være mer flytende i dagens bilde, i forhold til tidligere. Kampen om hvem som kommer til orde i dagens mediebilde og et større trykk på hvem som får klikk og selger aviser. En homofil fotballspiller kan her være noe mediene vil være meget interessert i. Dette på grunn av fotballen sin store plass i dagens mediebildet, med store summer i TV-

avtaler og andre sponsorer. Noe som kan gjøre de homofile redde for deres egen karriere og kanskje også klubben sine sponsorer ved å stå frem, etter min tolkning.

Det skrives også dette i brødteksten:

«I en undersøkelse som er utført av VG i samarbeid med NISO, kommer det frem at flertallet sier de er positivt innstilt til at homofile norske fotballspillere står frem. Men spillerne erkjenner at det ikke nødvendigvis er enkelt –halvparten mener det etter deres syn vil være vanskelig for en spiller å stå frem som homofil i fotballmiljøet. En spiller oppgir at han kjenner en spiller i Tippeligaen som er homofil, som ikke har valgt å stå frem.»

Her kommer det frem henvisninger til resultater fra denne undersøkelsen som er gjort.

Undertegnede ser på dette som indikasjoner på hva som kan forekomme av holdninger. Noe som kan vise at holdningene til homofile, kan gjøre det vanskelig å stå frem i dette miljøet, etter min tolkning. Det kommer også frem at en spiller kjenner en homofil, som ikke ønsker å stå frem. Dette ser jeg på som en bekreftelse på at homofile spillere kan finnes i Tippeligaen eller i Obos ligaen og dermed leve i skjul med sin legning, slik jeg tolker uttalelsen.

I det kvalitative intervjuet med den heterofile spilleren kommer dette frem:

Intervjuer: «Er kvinner flinkere til å inkludere enn det menn er?»

Objekt: «Ja det kan godt hende.»

Intervjuer: «Er de mer åpne?»

Objekt: «Det kan godt hende. Det er litt større rom for annerledes het hos kvinner enn det det er hos menn. Det kan godt hende og det kan godt være mange årsaker til det. Og en av de kan jo være det... Kvinner vil alltid være underlegne den mannlige kjønnsmakten i all idrett. Det er jo menn som definerer spillerrommet og hele idrettsfeltet er definert ut i fra menn. Ut i fra menn sine bilder og... så kvinner har alltid vært i en undertrykt posisjon og derfor så har de kanskje også større forståelse for annerledes het. Det kan være en sammenheng der. Men jeg tror at det er en sammenheng der.»

Intervjuer: «Ja du tror det?»

Objekt: «Ja tror de har lettere for å være åpen for annerledes het på kvinne siden enn på herre siden. Det tror jeg altså.»

Her kommer det frem at objektet mener at kvinnene kan ha en større forståelse for annerledes het. Dette ut i fra deres undertrykte posisjon i idretten, der de kan kjenne seg igjen i det å være annerledes på en annen måte i forhold til menn. Noe som kan gjøre de mer inkluderende, slik jeg ser dette. Spilleren som blir intervjuet sier også at menn er de som definerer spillerrommet og idrettsfeltet. Kan frykten for å miste makt være en av grunnene til at homofile ikke blir inkludert på lik linje med lesbiske i fotballen? Slik tolker undertegnede det, og jeg tolker også hva objektet sier som en bekreftelse på at homofile kan bli forbundet med feminine verdier. Tidligere vist i oppgaven.

Herrefotballen er en kunnskapsløs boble.

Avisen artikkelen er hentet fra er Bergens Tidene. Datoen er: 12.06.2013. Journalisten er: Kristoffer Paulsen Vatshaug. Daværende midtstopper for Molde FK. Overskriften er: «*En kunnskapsløs fotballboble.*» Dette er en overskrift som kan tolkes som at fotballen kan være preget av kunnskapsløshet. Ingressen i artikkelen er slik: «*Jeg er inne i mitt 14.år som profesjonell fotballspiller i tippeligaen. Jeg har fått ordet «homo» slengt etter meg flere ganger.*» Ingressen kan gi en klar bekreftelse på at homo blir brukt som et skjellsord, kan vise at supportere bruker det som hets og at spillere i Tippeligaen og Obos-ligaen kan oppleve dette. Denne spilleren har veldig lang erfaring fra den øverste divisjonen i Norge. I tillegg kan spilleren ha høy symbolsk kapital ut i fra sin erfaring og at han har spilt over en lengre periode på et av Norges beste lag, nemlig Molde. En klubb med høy symbolsk kapital innen fotballen i Norge, dette fordi det er en meget tradisjonsrik klubb og er veldig kjent. Har gjort gode resultater i Norge over lengre tid.

Lengre ned i artikkelens brødtekst kommer dette frem:

«Som aktiv har jeg fått ordet «homo» slengt etter meg flere ganger. Ikke fra motstandere, men fra tribunen: «Faen Vatshaug, du er ræva-jævla homo.» Det er selvfølgelig ment som ned-latende sjikane og som forsøk på å støtte sitt lag. Dette går for min del like fort ut av systemet som situasjonen man er oppe i. Jeg løper rundt, trener, spiller kamper med og mot menn fra 15-40 år. Hetsing og sjikane av seksuell legning er ikke et tema.»

Her kommer det frem at den erfarne spilleren har fått «homo» slengt etter seg av tilskuere flere ganger. Noe som kan stille spørsmålstegn ved supporter kulturen i Norge. Supporter kulturen kan, som nevnt, bli sett på som et fristed for å spy ut glede, frustrasjon og

aggresjon.²⁹³ Kan dette fristedet være noe homofile frykter ved å ikke stå frem? Slik undertegnede ser det kan det være en av grunnene, etter tolkning av hva Paulsen Vatshaug skriver i brødteksten.

Vatshaug sier også at dette kan være ment som nedlatende sjikane og forsøk på å støtte sitt lag, men er det virkelig å støtte sitt lag ved å sjikanere andre? Slik fremstår det her, etter min tolkning. Spilleren sier også at dette går fort ut av systemet igjen. Kan dette være en godtatt sjikane ettersom det går rett ut av systemet igjen? Slik fremstår det for undertegnede. Min tolkning av denne stygge språkbruken fra tribunen, kan bli sett på som et forsøk på symbolsk dominans forhold. Forholdet mellom motstanders supportere og spilleren som blir hetset. Der supportere forsøker å dominere og sette spilleren ut av spill ved stygg ordbruk, en stygg ordbruk som også kan være en form for symbolsk vold, dominans eller makt. Der den symbolske volden kan være når ordbruken går over i sjikane, dominansen kan være når supportere klarer å sette spillere ut ved sin ordbruk og makten kan være når de rekrutterer nye medlemmer ved sin ordbruk, slik jeg tolker dette.

Videre i brødteksten skrives det:

«Det som finnes er langt på vei en manglende forståelse blant utøvere og ledere på hva det vil si å være homofil. Ofte opplever jeg at emne seksualiseres. Da kan man lett dra en parallell til Thomas Berling og det eventuelle problemet med dusjing og forelskelse. Mange vil kanskje påstå at dette likevel kan være en form for sjikane, men det ser jeg på som mangel på kunnskap. Kunnskap om seksualitet, legning og livet generelt. Som fotballspiller kan man oppleve at man befinner seg i en «boble». Denne «boblen» består av gutter/menn som trener, spiser, konkurrerer sammen. Slik jeg kjenner dem i dag, er dette i utgangspunktet alle heterofile gutter og menn. Jeg har alltid hatt menn som fotballtrenere, heterofile menn. Kanskje ligger utfordringene og løsningene nettopp her?»

Paulsen Vatshaug trekker frem en manglende forståelse for hva det vil si å være homofil. Noe som også kan være med å skape fordommer og stereotype holdninger rettet mot homofile, slik jeg ser det. Emnet seksualiseres ofte, sier han. Noe som kan gjøre at dusjing og forelskelse kan bli et problem, der han trekker frem Berling episoden. Tidligere nevnt. Paulsen Vatshaug nevner også at dette kan bli sett på som sjikane, men han ser på det som mangel på kunnskap. Kan denne mangelen på kunnskap skape sjikanøse situasjoner? Slik jeg ser det kan dette

---

²⁹³ Lippe, von der, 2014. (Intervju med sørlandssendingen, 2014.)

skapes. Det kommer frem av brødteksten at spillerne trener, spiser og konkurrer sammen, noe som kan gjøre at de går glipp av livskunnskap, slik jeg tolker Paulsen Vatshaug her. Kan det være en kunnskapsløshet rundt dette med homofili som kan skape stereotype holdninger, hets, fleiping, mobbing osv.? Det fremstår slik for undertegnede.

Brødteksten fortsetter:

«Herrefotballen kan og bør se til kvinnene. Hvordan har de løst de utfordringene, og hvorfor har de kommet så mye lengre enn oss gutta? Mange mener homofile spillere i toppfotballen bør ta steget ut og være åpne om sin seksuelle legning. Alt for å være veiviser, symbol og forkjemper. Men er dette nødvendigvis det rette? Kan det være slik at disse homofile heller vil være idrettsutøveren, fotballspilleren og ikke bare den seksuelle legningen?»

Paulsen Vatshaug sier herrefotballen kan og bør se til kvinnene. Han sier også at de har kommet mye lengre på dette området i forhold til gutta. Vil herrefotballen lære av damene? Slik jeg ser det kan guttene ha vanskeligheter med dette. Dette fordi kvinnene er i mindretall i fotballen og har ikke den symbolske kapitalen i fotballen som det menn har. I tillegg til dette blir de betraktet som «*det annet kjønn*», ifølge Gerd von der Lippe.²⁹⁴

Etter min tolkning av dette kan det vise hvilke symbolske dominans forhold som kan eksistere i fotballen. Der herrefotballen er de som «*setter standarden*», slik jeg ser det, og kan sette kvinner og homofile til de som blir dominert. Dette kan tolkes som en underliggende symbolsk dominans der herrespillerne er de som «*skaper og regjerer*», mens homofile og kvinner står utenfor denne «*gjengen*». Noe som også kan bekrefte hegemonisk maskulinitet.

Videre setter Paulsen Vatshaug spørsmålstegn ved at de homofile skal stå frem, og at de skal være veivisere, forkjempere og symboler. Her setter jeg spørsmålstegn ved Paulsen Vatshaug sine uttalelser. Dette fordi han sier at gutta skal lære av kvinnene. Har ikke kvinnene hatt noen til å gå foran og vært veivisere og gjort det mindre farlig for de som kommer etter å stå frem? Slik fremstår det for undertegnede. Slik jeg tolker brødteksten kommer også Paulsen Vatshaug her med kritikk av mediene, ved å si at de homofile ikke ønsker bare å være den seksuelle legningen ved å stå frem.

---

²⁹⁴ Lippe, von der, 2010.

Neste artikkel som har blitt pukket ut denne diskursen er hentet fra Bergens Tidene. Den er skrevet av fotballsosiologen Arve Hjelseth. Temaet er homohets. Datoen er: 14.06.2013.

Overskriften er: «*Røff humor i garderoben.*» Inngressen lyder: «*Fotballen uttrykker, sammen med et fenomen som jakt, en form for mannsfelleskap som har forvitret i takt med kvinners inntog på stadig flere samfunnsområder.*» Her kan det tolkes at kvinnene sitt inntog i fotballen har gjort at mannsfelleskapet kan være i ferd med å forvitte, falle bort.

Videre i brødteksten skriver Hjelseth dette:

«Forskning på garderobekultur tyder på at heterofili er et underforstått premiss for mye av den sosiale interaksjonen som er grunnlaget for etableringen av solidaritet og fellesskap blant gutter og menn.»

Av brødteksten kan man tolke at et underliggende premiss for mye av sosialiseringen i en garderobekultur er heterofili. Dette premisset kan danne utgangspunktet for det meste av fellesskapet og samholdet i en garderobesituasjon slik jeg ser det. Undertegnede tolker dette som en bekreftelse på hvor sterkt den heteroseksuelle matrise kan stå i herrefotballen og i garderoden. Noe som kan føre til «*ufarlig humor*» og at homofili kan bli et tabu belagt tema, slik jeg tolker dette.

Videre i brødteksten:

«Dette handler imidlertid ikke primært om seksualitet. I stedet er seksualitet ett av flere momenter i en kulturell pakke som inkluderer mandighet, tøff humor og evne til å stå opp for lagkamerater og medsupportere. Tradisjonelt har denne maskuline væremåten også inkludert antiintellektualisme, vilje til å sosialisere seg ved delta i byturer etter kamp, og ikke minst sans for røff, ofte seksualisert, humor.»

Hjelseth trekker her frem en kulturell pakke som kan inneholde flere momenter. Pakken kan inneholde blant annet en antiintellektualisme som kan være med på å støtte opp om en kunnskapsløshet i herrefotballen. Han trekker frem det som en væremåte, altså oppførsel slik jeg ser det. Det kan bety at å oppføre seg tidvis dumt kan gi en anseelse eller symbolsk kapital. Noe som også kan underbygges av byturer, der alkohol kan være en av faktorene som spiller inn. Når det gjelder den røffe seksualiserte humoren, kan den være, som tidligere nevnt en form for å ta avstand fra eksempelvis homofile. Dette også gjennom bruk av stereotype holdninger, slik undertegnede ser det.

Hjelseth trekker også frem dette i brødteksten:

«Kulturen har mange positive sider og kan skape sterke prestasjonsgrupper i velfungerende felleskap, men sterke felleskap har dessverre også den egenskap at de har tydelige grenser mot annerledeshet. Det er verdier som de overfor nevnte som gjør at Graeme Le Saux i mange år ble hetset som homofil. Både på banen og fra tribunen, fordi han hadde akademiske interesser og leste den intellektuelt anlagte avisa The Guardian. Le Saux interesserte seg ikke for flertallets tradisjonelle måter å vedlikeholde mannsfellesskapet på. Dermed var han ingen ekte mann til tross for at han var godt gift og hadde barn.»

Her kommer det frem at sterke fellesskap kan ha tydelige grenser mot annerledes het. Disse grensene kan blant annet være intellektuelle, slik det fremkommer av eksemplet til Hjelseth her. Graeme Le Saux er en tidligere kjent engelsk landslagsspiller. Han ble hetset både på og utenfor banen, som homofil. Dette kan vise at homofile blir sett på som annerledes het i herrefotballen. Noe som også kan gjøre at de står utenfor dette mannsfellesskapet. Hjelseth sier også at hvis du ikke er for tradisjonelle måter å vedlikeholde mannsfellesskapet på kan du bli sett på som mindreverdige som mann. Noe å lese intellektuelle aviser og kanskje også å være homofil. Slik jeg forstår brødteksten kan den være med å bekrefte hegemonisk maskulinitet i herrefotballen. Dette kan også vise at det ikke bare er homofile og kvinner som kan bli satt i et motsetningsforhold til heterofile menn, men også de som ikke passer inn i de tradisjonelle formene for mannsfellesskap.

I tillegg skriver han dette:

«Slik norsk fotball med relativt stort hell har bekjempet rasisme fra tribunen, bør den også klare å bekjempe homofobi. Utfordringene i garderoben er trolig vel så store som de er på tribunen. En del uheldige uttalelser fra profilerte fotballfolk også i Norge, tyder på at det gjenstår en hel del holdningsarbeid. Fra fotballmiljøets perspektiv er det sentrale spørsmålet om hvordan det sosiale fellesskapet en prestasjonsgruppe utgjør, kan videreføres innenfor videre og mer tolerante rammer.»

Her kommer det frem av fotballsosiologen Hjelseth at fotballen i Norge bør klare å bekjempe homofobi i lik skala de har gjort det med rasisme, slik jeg forstår Hjelseth. Min tolkning av

brødteksten er at problemet kan være sammensatt. Dette fordi problemene slik Hjelseth ser det, kan være like store i garderoben som de kan være det på tribunen.

Mot større åpenhet i herrefotballen.

Den første artikkelen er hentet fra Aftenposten. Datoen er 18.09.2012. Den er skrevet av Øyvind Nordli. I en artikkel der Henrik Lunde har blitt intervjuet. Overskriften er: «*Lettere å stå frem som homofil i dag.*» Ingressen sier dette: «*Mannlige fotballspillere og homofili har vært hysj, hysj. Nå er den holdningen i endring.*»

Ingressen kan her antyde at homofili i herrefotballen kan ha vært noe som har blitt lagt lukk på, det skal ikke snakkes om. Slik jeg tolker dette, kan det ha vært tabu basert tidligere ifølge Lunde.

I brødteksten blir dette skrevet:

«- Vi opplever en generell holdningsendring i samfunnet overfor lesbiske og homofile. Det gjelder også innen fotball. Å stå frem i dag er lettere enn det var for 30 år siden. Men forskjellene blant kvinner og menn er der, sier Henrik Lunde i Norges Fotballforbund.»

Her kommer det frem av inkluderingsansvarlig for NFF at det kan være lettere å stå frem nå i forhold til hvordan det var for 30 år siden. Dette kan gjelde for samfunnet, men Lunde mener dette også gjelder innen fotballen. Noe jeg stiller spørsmålstegn ved ettersom det ikke har stått frem noen i herrefotballen siden Thomas Berling, tidligere nevnt, og han sluttet. Lunde trekker også frem at det kan være forskjeller på herrer og kvinner her. Eksemplifisert gjennom kvinnefotball. Slik jeg tolker dette, kan det være en annen kultur hos damer i forhold til menn, og derfor kan de stå frem. Er det virkelig så mye lettere å stå frem, slik inkluderingsansvarlig her sier. Slik jeg tolker dette, kan det være lettere å stå frem i samfunnet generelt etter de 30 årene som Lunde snakker om, men slik det fremstår av artikler og denne brødteksten kan herrefotballen fremdeles ha en vei å gå.

Videre i brødteksten sier Lunde:

«-Jentene har fått noen forbilder, noen som har stått frem og som gjør det lettere for andre igjen. Å få noen slike forbilder blant gutta ville gjort det lettere for andre igjen, sier Lunde. Blant mannlige toppspillere er det helt stille.»

Her sier inkluderingsansvarlig i NFF at jentene har fått forbilder for lesbiske og det kan gjøre det lettere å stå frem. Noe han også mener kan gjøre en forskjell for herrene. Lunde sier også

at det er helt stille blant mannlige toppspillere, noe som undertegnede tolker som et tegn på at herrefotballen har en vei å gå før det blir forbilder for yngre homofile spillere å se opp til.

I brødteksten kommer dette frem:

«Mange mannlige toppspillere frykter nok medietrykket med å stå frem. Dessuten tror jeg noen tenker at «det vil fungere å være kjent homofil i Norge, men holdningene ute i Europa- som kanskje i England – vil ødelegge proff mulighetene.» I mange fotballforbund jobbes det med å forandre holdningene, men det er en vei å gå fortsatt, sier han.»

Medietrykket kan være en av faktorene for at homofile ikke har stått frem, slik tidligere artikler har vist. Slik jeg tolker dette og tidligere artikler kan mediene være med på å opprettholde stereotype holdninger ovenfor homofile. Det nevnes også at det kan være mulig å stå frem i Norge, men proffmulighetene kan bli vanskeligere ved å stå frem. Kan dette være noe de homofile er redde for? Slik jeg tolker hva som har kommet frem i oppgaven, kan det være slik, men fremdeles har ingen stått frem og det kan være en bekreftelse på at det ikke bare er vanskelige proffmuligheter som de kan være redde for.

Neste artikkel som har blitt plukket ut er fra Dagsavisen. Datoen er 16.04.2013. Den er skrevet av Henrik Lunde. Overskriften er: «*Homofobiens utpost?*» Dette er et motsvar fra Henrik Lunde og NFF fra den kritikken som har gått i mediene på dette tidspunktet. Ingressen til artikkelen sier dette: «*Når en på laget kommer ut, reagerer fotballspillere ikke som heteromannssjåvinistiske neandertalere, men som reflekterte medmennesker og støttespillere.*» Denne ingressen kan si noe om en holdningsendring i herrefotballen. Videre i brødteksten kommer dette frem:

«NFF er landets største barne- og ungdomsorganisasjon og har et særlig ansvar for at fotballen ikke har en ukultur som kan medføre en tilleggsbelastning for denne gruppen. NFF vil tvert imot bidra til at homofil ungdom kan føle trygghet og aksept for egen orientering som fotballspillere. Fordommer mot homofile og lesbiske er en utfordring for hele samfunnet og NFF har arbeidet med dette i flere år i vårt Fair-Play program, i kurset «Fotball for alle» og sammen med NIF i kampanjen «Med idretten mot homohets».

Lunde sier her at NFF er landets største barne- og ungdomsorganisasjon. Lunde sier selv at de har et særlig ansvar ovenfor denne gruppen, at de skal føle den tryggheten de har behov for.

Slik jeg ser dette tar NFF ansvaret for inkluderingen av denne gruppen. Det fremkommer også at fordommene mot homofile er en utfordring for hele samfunnet. Slik jeg tolker dette, sier Lunde her at fotballen kan ha et problem med fordommer. Dette ettersom NFF er den største idrettsorganisasjonen i landet, og kan reflektere samfunnet. De hevder de har tatt dette på alvor gjennom Fair Play programmet, kurs og i et samarbeid med NIF. Samarbeidet med NIF har vært i mediene de seinere årene. Dette har vært en foredragsvirksomhet som kan være med å skape åpenhet rundt temaet. Det spørsmålet undertegnede sitter igjen med er om dette kan være nok og om det blir gjort spesifikt nok i herrefotballen? Slik det fremstår for meg, er det ikke nok.

Videre i brødteksten kommer det frem flere prosjekter og tiltak som NFF skal og har gjort. Det er blant annet laget en film, møter med kretsag og utarbeidelsen av «Skeiv Fotball». Denne rapporten for NFF om homofile og lesbiske og deres opplevelser av hvordan det er å være homofil og lesbisk i fotballen. Det kommer frem at NFF har gjort flere tiltak, ifølge de selv, men ingen har stått frem. Dette kan fortelles oss at det fremdeles er vanskelig å være homofil i fotballen og noe kan gjøre det vanskelig å stå frem med sin legning. Undertegnede ser på dette som en bekreftelse på at fotballen har en vei å gå på dette området. Det kan også sees på som en bekreftelse på at homofili kan være noe som ikke er akseptert i herrefotballen.

I brødteksten kommer også dette frem:

«Det har tidvis blitt hevdet at fotballen henger etter og er «homofobiens utpost». Men hvor stor kan avstanden være mellom en organisasjon og et samfunn, så lenge organisasjonen utelukkende består av individer som også er en del av samfunnet? Fotballspillere som kommer ut i dag, gjør det ovenfor trenere og medspillere som har levd i et samfunn med økt åpenhet om homofile. Når man så opplever at en på laget kommer ut, reagerer de ikke som hetero-mannssjåvinistiske neandertalere, men som reflekterte medmennesker og støttespillere.»

Her kommer Lunde med et motsvar om at fotballen kan bli sett på som «homofobiens utpost». Lunde stiller et meget godt spørsmål her, slik jeg ser det. Slik jeg tolker dette kan det være en avstand mellom organisasjonen og samfunnet i dette tilfellet. Dette fordi det finnes ingen toppspillere på herresiden som har stått frem på meget lang tid. Noe som det kan være flere grunner til. Deriblant bruken av homo som et skjellsord, den maskuline dominansen i herrefotballen og at feminitet, som homofile kan bli sett på som, kan bli sett på som svakhet og ikke ønskelig i denne idretten. Lunde hevder at spillere kommer ut for trenere og

medspillere i dag. Kanskje de gjør det uten at mediene får vite dette? Det kan forekomme etter min tolkning, men i dagens mediesituasjon kan dette være vanskelig å skjule. Etter mitt syn på dette bruker journalisten her en form for logos når han sier at fotballen ikke kan være langt unna samfunnet generelt, når den består utelukkende av medlemmer fra samfunnet. Dette tolker jeg som et forsøk på å få leseren til å tenke at dette er logisk og en lett sammenheng å se.

Den neste artikkelen er hentet fra Bergens Tidene. Datoen er 04.06.2013. Journalisten heter Mathias Macody Lund. Mastergrad i idrettsvitenskap ved Universitet i Agder. Overskriften er: «Først og fremst verdens vakreste spill.» Dette kan gi en tolkning av en subjektiv mening om fotballen som spill. Slik jeg ser det brukes det her patos av Aristoteles. Dette fordi forfatteren av artikkelen her kan vise sine egne følelser for spillet gjennom hva han skriver.

I brødteksten kommer dette frem:

«For meg er det vanskelig å lese enkelte innlegg og uttalelser som fremstiller fotballmiljøet som en «versting» når det gjelder aksept for homofile. Dels på grunn av at jeg, gjennom mine 19 år som spiller og supporter aldri har opplevd at fotballen har et problem med homofobi, slik Gjert Moldestad mener, men også fordi at enkelte debattanter velger å fremstille fotballfamilien med karakteristikk som «grisete», «uten folkeskikk» og «kakofonisk flokkmentalitet». Slike uttalelser er etter min mening sårende, feilaktige og basert på fordommer.»

Slik jeg tolker dette kan det være forskjellige mennesker med forskjellige oppfatninger om fotballen i fotballen og utenfor fotballen. Det kan finnes stereotype og fordomsfulle holdninger i fotballen, noe tidligere vist. I tillegg kan det være de, slik som forfatteren her, som ikke har opplevd homofobi på 19 år.

Denne artikkelen er svar til hva Gjert Moldestad skrev i artikler i Bergensavisen og Aftenposten, som kronikker. Den hadde overskriften, homofobiens siste skanse.²⁹⁵ Gjert Moldestad er ivrig Bann tilhenger og homofil. Han sier dette i en artikkel: «Hvorfor tørr ikke noen å stå frem? Jeg tror det handler om at homofile ikke tror på fine taler eller flotte ord fra NFF. Jeg tror de frykter det enorme presset, dersom de velger å komme ut av skapet. Mediekjøret. Pinlige episoder i garderoben. Å bli sett rart på av kollegaer. Skjellsord fra tribunen eller fra medspillere på banen.»²⁹⁶

---

²⁹⁵ Sæle, 2013.

²⁹⁶ Ibid. side 130.

Moldestad sier her hva han tror kan være grunnene til at homofile ikke står frem. Dette kan være en bekreftelse på hva som er sagt og vist tidligere. Der han trekker frem mediekjøret, episoder i garderoben, bli sett rart på av kollegaer og skjellsordene fra både tribunen og medspillere. Når det gjelder hva Macody Lund sier i forhold til dette, kan det vise at det er mange mennesker som er medlemmer i fotballen. Det kan være miljøer som er åpne og inkluderende og det kan være det motsatte, noe vist i oppgaven.

I brødteksten skriver Macody Lund også dette:

«Mange argumenterer for at det er svært uheldig at ingen mannlige fotballspillere i eliteserien har «stått» frem. Vel, kanskje er dette uheldig, kanskje ikke. Men hvorfor skal disse fotballspillerne føle et behov for å stå frem offentlig som homofil?» I tillegg skriver han dette: *«Det er selvsagt mange homofile i Tippeligaen, og det vet lagkamerater og venner og kjente av disse personene. Men hvorfor skal hele Norge vite det? Dette tror jeg handler mer om at homofile i Tippeligaen ikke har behov for å stå frem enn at de frykter det.»*

Macody Lund sier at det selvfølgelig er mange homofile i Tippeligaen i Norge, men behovet for å stå frem har ikke vært der. Det kan være homofile som ikke står frem fordi de tenker at dette har ingen andre enn den nærmeste familien noe med. I tillegg til dette kan det være spillere som ikke står frem på grunn av flere faktorer, der homofobi, mediepress, bruken av legningen som et skjellsord og erting, mobbing og hets kan være grunner. Disse faktorene kan også sees i sammenheng med hvilken maskulinitet som idretten preges av. Fotballen har sitt utspring fra mannlig rugby. En idrett sterkt preget av maskulinitet.²⁹⁷ Hvor kan denne maskuliniteten i idretten komme fra? Det kan komme fra samfunnet. Dette begrunner jeg i hva Sæle skriver i boken, *Fair Play-et dydsetisk perspektiv på idretten*, 2013: *«I de fleste europeiske kulturkretser har idrettskulturen fremmet en tydelig maskulin dydsetikk i nær forbindelse med samfunnets krigsetikk.»*²⁹⁸ Her kan det sees en sammenheng en maskulin dydsetikk og krigsetikken. Kan det å konkurrere sammenlignes med det å *«gå i krigen»*? Slik jeg tolker det, kan det være slik. En kampkultur ble utviklet i samfunnet på 1500 og 1800-tallet. Denne kulturen utfordret mannens «mandighet». Den kan ha blitt forbunnet med mannens ære og stolthet, og til dydene mot, utholdenhet og selvkontroll. I dag har idretten fjernet seg fra denne voldskulturen og råskapen. Det var noe vi kan finne tidligere i idretten,

---

²⁹⁷ Sæle, 2013.

²⁹⁸ Ibid. side 139.

men den er fortsatt bærer av tradisjonelle maskuline verdier som mot, aggressivitet, styrke og kampvilje.²⁹⁹ Det kommer også frem at gymnastikken, altså kroppsøvingfaget, ble brukt som et middel for å skaffe gode, sterke soldater. Dette kan ha vært tuftet på et maskulint dydsmønster. Det skulle skapes soldater med blant annet sterk kropp og psyke.³⁰⁰ I følge Kolnar i boken av Sæle, kommer dette frem: «*Kolnar mener også at utøverne lærer seg de nødvendige dydene og egenskapene som forbereder dem på det moderne konkurransesamfunnet gjennom konkurranseidretten, uttrykt i mantraet «a winner in sport will be a winner in life».*³⁰¹ Her kan en se at det som kan ha blitt skapt i idretten sin konkurranse mentalitet kan også bli en stor del av samfunnet. Der elementer av maskulinitet kan brukes i andre samfunnsområder og femininitet kan brukes som motsatsen til dette? Slik tolker jeg det. Her skriver også Kolnar dette, i bok av Sæle, 2013: «*Gjennom kritikkløs inkorporering av sportens og kroppskulturens etikk via massemedia, helsesentre og institutter blir konkurranse og rivaliseringsetikken videreført. De gjennomtrenger samfunnsbyggingen i ulike former.*»³⁰² Ifølge Kolnar kan samfunnet være preget av konkurranse og rivalisering. Massemediene spiller en sentral rolle her sier Kolnar. Dette kan tolkes slik at mediene kan være opptatt av både konkurranse, maskulinitet og rivalisering. Rivaliseringen og maskuliniteten kan komme ekstra godt frem i herrefotballen, slik jeg forstår dette. Noe som kan gjøre at avstanden mellom fotball som organisasjon og samfunnet kan fremstå som liten.

Siste artikkelen som er tatt med er hentet fra VG. Den er om supporter kulturen i herrefotballen. Skrevet den: 10.07.2015. Temaet er homofili i idretten. Skrevet av: Nils Christian Mangelrød, Lillian Holden og Mattis Sandblad. Overskriften lyder slik: «*De som roper «djævla homo» gjør det for siste gang.*» Ingressen i artikkelen er skrevet på denne måten: «*Supporterne mener stemningen på tribunen har endret seg.*» «*Lillestrøm (VG) Den homofile supporter veteranen Vidar Evje (47) har sunget for sitt lag på Åråsen i snart 30 år.*»

Her kan det fremstå som at homohets ikke forekommer på tribuner i herrefotballen lengre, slik jeg ser det. Et eksempel kan være den homofile supportereren som nevnes i ingressen. Det kan også være med å bekrefte at supportergjenger i Norge har fått en indre justis, der det å skrike «djævla homo» ikke er akseptabelt. Noe som kan bekrefte hva som kom frem i et intervju med den heterofile spilleren tidligere i oppgaven, at supportere kan ha utviklet en indre justis.

---

²⁹⁹ Sæle, 2013.

³⁰⁰ Ibid.

³⁰¹ Ibid. side 140.

³⁰² Ibid.

Brødteksten sier dette:

«Nå gikk det dårlig mot slutten her. Men man hører ikke skjellsord som «jævla homo» som kanskje er noe man kunne hørt for 10-15 år siden. Slik sett er det luket ut. Det er ingen grunn til at homofile supportere skal være redd for å gå på kamp. Her er det plass til absolutt alle. Legning er ikke et tema i det hele tatt.»

Her fremstår det for undertegnede at det kan ha vært en utvikling blant supportere i Norge. Det kan ha eksistert homohets ved et tidligere tidspunkt, men noe som kan ha blitt luket vekk. Legning kommer også frem som noe som ikke blir tatt opp eller diskutert slik jeg ser det ut i fra brødteksten.

Videre brødtekst sier dette:

«Gjert Moldestad husker fra da han var ung at Brann-supporterne gjerne kunne synges at «dommeren han er homofil». Nå hører han aldri slike ord lenger. –Den viktigste årsaken til det er at supporterne lenge har vært flinke til å jobbe med dette temaet. Selvjustisen har også blitt bedre, sier han.»

Her kommer det også en brødtekst som kan være med å bekrefte en utvikling innenfor supporter kulturen i Norge frem til i dag. Hvorfor blir det fremdeles nevnt at supporter kulturen kan være noe de homofile da frykter? Dette kan være fordi det er forskjellige kulturer innen fotballen, og noen kulturer kan være inkluderende mens andre kan være ekskluderende, slik jeg tolker hva som har blitt presentert i denne oppgaven.

Til slutt i brødteksten kommer dette frem:

«På de tre årene som har gått siden han kom ut av skapet i full offentlighet, har ikke Moldestad møtt et eneste sjikanerende ord fra fotballtribunen. –Jeg tror det kommer til å gå greit for en norsk fotballspiller å stå frem nå. Men det er klart, noen idioter vil det allsids finnes.»

Her kommer det også frem av en homofil supporter at det kan være på tide at en homofil spiller står frem. Tolker også at Moldestad ikke har møtt sjikane som en utvikling innen supporter kulturen og at det kan være lettere å stå frem i dag i forhold til tidligere. Moldestad nevner også at det allsids vil være noen idioter der ute. Kan det være disse idiotene de homofile frykter når de ikke står frem? Det kan være en av grunnene slik jeg tolker dette.

6.0 En kort oppsummering.

I denne oppgaven har problemstillingene vært: «*Hvorfor ser det ut til å være lettere å stå frem som lesbisk i forhold til homofil i fotballen i Norge?*» Den andre problemstillingen er: «*Hvordan dekker mediene dette temaet?*»

Diskursene er for kvinnene:

- 1: *Mye færre lesber enn før, mer hetero nå.*
- 2: *Feminitet og maskulinitet i kvinnefotballen.*
- 3: *Åpnere og mer inkluderende miljø hos kvinnene.*

For menn:

- 1: *Homo som tabu i den maskuline mannsfotballen,*
- 2: *Femi+homo=sant, redsel for å komme ut av skapet.*
- 3: *Slenger med leppa.*
- 4: *Redsel for å stå frem.*
- 5: *Herrefotballen er en kunnskapsløs boble og mot større åpenhet i herrefotballen.*

Av den første diskursen, *mye færre lesber enn før, mer hetero nå*, kommer det frem at det kan være stereotypier om utseende og at kvinnefotballen har nesten bare lesbiske utøvere på grunn av at andelen var større tidligere. Av en artikkel skrevet av Pat Griffin kommer det frem at lesbiske utøvere kan bli sett på som unormale blant annet. Dette kan komme av den heteronormative kulturen i samfunnet og kan være en av grunnene til at lesbiske ofte kan bli trukket frem i mediene. Det kommer også frem av en artikkel skrevet av Fasting at kvinner kan møte uttalelser om at de er lesbiske bare fordi de spiller fotball.

Den andre diskursen er, *feminitet og maskulinitet i kvinnefotballen*, av denne kommer det frem at kvinnelige fotballspillere kan bli sett på som «*traktoraktige*». Det vil si assosiert med maskuline egenskaper. Idretter som hadde kraft og utholdenhet ved seg har blitt sett på som «*ukvinnelige*». Der fotballen kan være et eksempel. Kvinnefotballen kan fortsatt ha et stereotyp inntrykk hos den generelle befolkningen, der kvinner kan bli assosiert med maskuline egenskaper. Kvinnene kan bli oppfattet som «*maskuline*», hvis utgangspunktet er

en mannskropp, mens hvis utgangspunktet er en kvinnekropp kan toppidrettskvinner tolkes å ha et utvidet rom for kvinnelighet. En kjønnspraksis som kan være i ferd med å endres. Spilleren Gulbrandsen ønsker ikke å assosieres med maskuline verdier, at kvinnene skal bli sett på som «*mannlige*» lengre, noe som tolkes at kvinnene vil bli sett på som «*feminine*», utseendemessig. I intervjuet kommer det frem at femininitet kan være godtatt i kvinnefotballen og at det fort kan bli en overflod av maskulinitet.

Den tredje diskursen hos kvinnene var, *åpnere og mer inkluderende miljø hos kvinnene*, der kommer det frem at det faller seg helt naturlig for en spiller å stå frem i det kvinnelige miljøet. Dette gjelder for både Herlovsen og Stensland, spillere med høy symbolsk kapital i kvinnefotballen, etter deres spill på landslaget over flere år. Det kommer frem at det ikke er noe tema i klubbfotballen for kvinnene og de kan ha utviklet en «*habitus*» over tid, der alle er velkomne. Dette uansett seksuell legning. Kvinnefotballen kan bli sett på som et eget univers, med egne regler for inkludering av lesbiske. Herlovsen nevner at det kan være vanskelig for yngre jenter å stå frem, og at det kan være store forskjeller mellom menn og kvinner når det gjelder inkludering av homofile. Dette underbygges av forskningen til Fasting som sier at det kan eksistere homonegativisme hos kvinnene, men i mindre grad enn hos herrene. Det er også aksept for å være en «*tomboy*», altså en «*guttejente*». Eng sin forskning nevner at homofile kan bli assosiert med avvik, uønsket seksuell atferd og et tabu belagt privatliv. Dette tabu belagte privatlivet kan være en av grunnene til at de kan bli trukket frem i mediene. Homofili kan være preget av myter, rykter og tabuer, noe som fremstår fraværende i kvinnefotball. Pronger sin forskning viser at man kan bli kalt, «*djævla homo*» ved å stirre for lenge på en annen i garderoben hos menn, noe som kan eksistere i mindre grad hos kvinnene. Stensland nevner at hun ønsker fokus på hennes sportslige prestasjoner og ikke på hvem hun er sammen med. Mediene kan være med å bygge opp under fordommer om et sterkt lesbisk miljø ved å trekke frem lesbiske i en større skala i forhold til heterofile. Her kan mediene bruke en destruktiv makt. Lesbiske kan trekkes frem på grunn av sensasjon, identifikasjon og konflikt. I det kvalitative intervjuet med den homofile spilleren kommer det frem at det kan være større aksept for lesbiske i forhold til homofile i samfunnet som en grunn til at lesbiske står frem.

I den første mannlige diskursen, *homo som tabu i den maskuline mannsfotballen*, kan det vise seg at lag og organisasjoner ikke har for vane å ta opp dette temaet, eller bruke ordet homo. Noe som kan gjøre temaet tabu belagt. Herrefotballen kan ha bygget opp en *habitus* over tid, der dette ikke skal snakkes om. En sosial struktur som tilsier at ordet homo er tabu belagt, og kan gjøre at fordommer kan leve videre. Eng nevner at bruken av ordet «*homo*» som et

skjellsord kan gjøre for å rekruttere yngre spillere til en maskulin idrett. En tradisjonell idrett preget av hegemonisk maskulinitet kan være fotball. Den hegemoniske maskuliniteten kan vise et motsetningsforhold mellom de som er «inne» og de som er «ute» av gjengen. Her kan også heterofile ekskluderes, ikke bare homofile og kvinner. Dette kan gjøres gjennom skjellsord med en feministisk undertone. Det kan være mobbing av de som viser feminine sider. Dette kan også bli sett på som symbolsk vold. I diskursen kommer det også frem at mangel på åpenhet, mediepress og machokultur kan være grunner til homofobi i herrefotballen. Lederen for «klanen» sier at det vil være mer fokus hans legning enn på fotballen han spiller. I tillegg sier han at det å være homofil fotballspiller på toppnivå i dag er så tabu belagt at ingen vil takle dette. Mediene fokuserer på sex og derfor kan homofile bli trukket frem. Et eksempel på at sex kan fokuseres på er Lars Kristian Eriksen sine lettklede bilder.

Diskursen viser også at trenere sier at dette ikke er relevant for dem. Ettersom ingen har stått frem på laget deres. Noe som kan gjøre at dette fortsetter å være tabu belagt. Treneren er viktig for å unngå tabu, de mest kjente trenerne, med sterk symbolsk kapital, må gå foran for å unngå dette. Klubber som Rosenborg og Brann har tatt opp temaet, men få har fulgt etter. Dette kan bekrefte en tabu belagt holdning. En idrettsjournalist med sterk symbolsk kapital, gjennom flere år med artikler om norsk idrett, er Truls Dæhli. Han skriver at fotballens iboende machokultur er en brems i seg selv. I tillegg sier han at fotballen kan være god på inkludering av rase, men ved ulik seksuell orientering kan fotballen henge etter. Dæhli nevner også at gode forbilder har gjort mye for utviklingen i andre idretter. Noe herrefotballen ikke har. Journalisten nevner også at medietrykket vil være stort for den første som står frem. Når dette kommer fra en så meritert sportsjournalist som Dæhli, kan man anta at presset fra media vil være stort. Han nevner også at fotballorganisasjonene ikke må vike i saken, regnbuefargene vil være å se fremover og at fotballen kan ha en vei å gå når idretten fremstår kjemisk rensset for en menneskegruppe.

Den andre diskursen for herrer, *femi+homo=sant*, kan vise at det antas at man er heterofil i idretten og i samfunnet for øvrig. Dette kommer av den heteronormative kulturen. I idretten og i herrefotballen kan man bli sett på som homofil, bare ved å være litt feminin. I Eng sin forskning sier hun at dette kan være en myte. Overskridelse av kjønnsroller kan være en grunn til homohets, der feminine gutter kan oppleve å bli hetset enten de er homofile eller ei. Av Connell kommer det frem at maskulinitet innen idretten kan være en «riktig» måte å gjøre seg til mann på. Det kommer også frem av Adler at femininitet kan bli sett på som svakhet og det

kan komme av at barn blir tvunget i feminine posisjoner, forbundet med svakhet. Anderson nevner at homofili kan bli sammenlignet med feminitet og for å unngå å bli tatt for å være homofil, må guttene stadig ty til oppførsel som er kodet til det motsatte av feminitet. Noe som kan beskrives som «fem-fobi». Bruken av ordet «homo» som et skjellsord kan være med å bekrefte «fem-fobi» i herrefotballen. Det kommer også frem at det kan være større aksept for maskulinitet i kvinnefotball, i forhold til feminitet i herrefotballen. Den metroseksuelle mannen ser ut til å være innenfor sirkelen av legitimitet, mens homofile kan bli stående utenfor. I intervjuet med en homofile fotballspilleren sies det at feminine gutter vil slite i fotballen. I intervjuet med den heterofile spilleren kommer det frem at homofili bli assosiert med feminitet. Objektet sier at herrefotballspillere har vanskelig for å se for seg at homofile ikke er feminine.

Den tredje diskursen er, *redsel for å komme ut av skapet*, i denne delen kommer det frem av Fundberg at gutter tar avstand fra «*kjerringa, homsen og innvandrerer*». De kan ta avstand fra feminitet ettersom de tar avstand fra kjerringa og homsen. Noe som kan vise hvor sterkt den heteroseksuelle matrisen står i herrefotballen. Trenere og ledere ser på denne humoren rettet mot kvinner og homofile som «*ufarlig*». Fundberg ser på dette som en måte å forme gutters mannsideal og identitet på. Det kan være en ubevisst kultur, der homofile fleipes, tulle og sjikaneres. Dette kan komme av en redsel for å bli «*smittet*». Av Sæle kommer Berling sine erfaringer frem, der han sier han ble konfrontert med dusjing og forelskelse. Erfaringene fra Berling kan si noe om hvor viktig den nærmeste lederen er. Fotballen kan ha bygget opp en spesiell væremåte, en habitus som kan ta tid å endre på. En væremåte som kan eksistere helt opp til styrevernet i NFF. I det kvalitative intervjuet med den homofile spilleren kommer det frem at han vet om spillere som er homofile på toppnivå eller relativt høyt nivå i Norge. De tør ikke komme frem med hvem de er, fordi de er redde for konsekvensene. Det vil si at de er redde for å miste plassen på laget, tap av sponsorer og rett og slett å bli presset ut.

Fjerde diskurs, *slenger med leppa*, kan vise oss at fotballen kan ha en maskulin kultur, eksisterende helt ned på barnenivå. Fotballen kan bli sett på som et fristed, der glede, frustrasjon og hets kan spres. Dette kan bli sett på som internaliserte «ryggmargsreflekser», der disse kan ha vært der over tid. Noe som kan gjøre det vanskelig å forandre. Det kommer frem at barn kan bruke «homo» som et skjellsord og som en måte å ta avstand fra feminitet på. Fotballen kan ha nedarvede gammeldagse holdninger som ikke tenkes over. I diskursen kommer det også frem av Magne Hoseth at han har fått ordet «homo» slengt etter seg så mange ganger at det har mistet betydningen. En spiller med høy symbolsk kapital, ettersom

han har spilt på noen av de beste lagene i Skandinavia i sin karriere. Dermed kan det han sier gi oppmerksomhet. Hans uttalelser kan også være en bekreftelse på at fotballen kan være et fristed for hva som blir sagt og at homofobi kan eksistere. Diskursen trekker også frem eksempler på hets og sjikane i herrefotballen, der det siste eksemplet er fra sesongen 2015. Det kommer også frem at homofile kan være redde for medieoppmerksomheten, garderobe og supporter kulturen. I supporter kulturen kan de være redde for militante og maskuline praksiser. Der dette kan gi sosial avkastning innad i miljøet. I intervjuet med den heterofile spilleren kommer det frem at supporter identiteten skiller seg ikke veldig fra den interne fotball identiteten. Objektet ser på seg selv som en del av problemet frem til objektet ble bevisst på dette temaet. Objektet ser også på trenere, ledere og spillere som den tyngende diskursen.

Den femte diskursen, *redsel for å stå frem*, kan vise at det kan forekomme en form for seksuell humor eller prat i herregarderober. Det kommer også frem at det å snakke nedlatende om homofile i garderoben er akseptert. Her kommer det også frem at noen mener en av de på toppen burde stå frem, det vil si en topp spiller. Dette vil kunne gjøre at flere vil stå frem som homofil i herrefotballen. Ingen har tatt kontakt med NISO, fagforbundet deres, dette kan være med å bekrefte at homofile lever med en hemmelighet i dette miljøet. En annen bekreftelse på dette kan komme ved at noen kjenner en homofil Tippeliga spiller som ikke tørr å stå frem.

Mediepresset blir også nevnt i denne diskursen, som en av grunnene til at homofile ikke tørr å stå frem. Denne gangen er det NISO-lederen Joachim Walltin som nevner dette. Noe som kan fortelle oss hvilken posisjon fotballen har i mediene i dag. Der Tv-avtaler og andre sponsorer kan være store aktører. Noe som kan gjøre homofile redde for at klubben kan miste sponsorer ved at de står frem. I intervjuet med den heterofile spilleren kommer det frem at kvinner kan ha et større rom for annerledes het i forhold til menn. Dette ettersom de har en undertrykt posisjon i idretten generelt. Der menn er de som blir betraktet som de som «*setter standarden*», noe som kan gjøre at de kjenner seg igjen i det å være annerledes og kan gjøre de mer inkluderende.

Av den sjettede diskursen, *herrefotballen er en kunnskapsløs boble*, kommer det frem at hets og sjikane kan bli brukt for å støtte sitt lag. Ved bruken av «homo» som et skjellsord. En godtatt form for sjikane ettersom den kan gå rett ut av systemet igjen av de som er involverte. Denne stygge ordbruken kan være et forsøk på sosiale dominans forhold. Der supportere forsøker å dominere og sette spillerne ut av spill, ved denne ordbruken. I diskursen trekkes det også frem en manglende forståelse av det å være homofil. Dette av Paulsen Vatshaug, daværende Molde

spiller. Han opplever ofte at emne seksualiseres, der Berling episoden trekkes frem som eksempel. Dette kan bli sett på som sjikane, men Vatshaug ser på dette som mangel på kunnskap. Han sier også at herrerne burde se til damene, og lære av dem. Han nevner også at homofile kan bli fremstilt som bare den seksuelle legningen i mediene. Fotballsosiologen Hjelseth nevner at heterofili kan være et underliggende premiss for sosialisering i en herregarderobe. Han nevner også en kulturell pakke, som blant annet inneholder antiintellektualisme, vilje til å sosialisere seg ved byturer og røff seksualisert humor. Der det å oppføre seg dumt kan gi sosial anseelse blant herrefotballspillere. Det kommer også frem at velfungerende felleskap, kan ha tydelige grenser for annerledes het. Der Graeme Le Saux kan være et eksempel, ved at han ble hetset for å være homofil, selv om han var godt gift og hadde barn. Dette fordi han ikke fulgte de tradisjonelle måtene å vedlikeholde mannsfellesskapet på. Ved å lese en intellektuell avis eksempelvis. Dette kan gi en bekreftelse på hegemonisk maskulinitet i herrefotballen, og ikke bare i Norge

Den siste diskursen, *mot større åpenhet i herrefotballen*, kommer det frem at homofile fotballspillere kan ha vært et tabu belagt tema tidligere. Inkluderingsansvarlig i NFF, Lunde nevner at det kan være lettere å stå frem i samfunnet, men også i fotballen. Hvorfor har da ingen stått frem siden Berling, og han sluttet. Lunde mener at jentene har forbilder for de lesbiske, men det er stille blant guttene. Noe som kan sees på som en bekreftelse på at herrerne har en vei å gå når det gjelder inkludering av homofile. Lunde nevner også medietrykket. Han nevner også at homofile kan tro at Norge går greit, men proffmuligheten kan bli mindre ved å stå frem. Det nevnes også at fotballforbund jobber med å endre holdninger i Europa, men har en vei å gå. Dette kan være en av grunnene til at homofile ikke står frem.

En holdningsendring kan være på vei. NFF sier at de har jobbet med dette gjennom kampanjer som «Fair Play», «Fotball for alle» og «Med idretten mot homohets». De har også blant annet laget rapporten, «Skeiv Fotball». Det er gjort flere tiltak ifølge NFF, men ingen har stått frem. Noe som kan bli sett på som en bekreftelse på at det er vanskelig å være homofil i fotballen. Inkluderingsansvarlig Lunde nevner at avstanden mellom samfunnet og organisasjonen ikke kan være stor når den utelukkende består av personer fra samfunnet, men ingen har stått frem og det kan være med å bekrefte at det kan være avstand.

Macody Lund nevner i diskursen at homofile kan stå frem for venner og familie, men ikke i mediene. Dette fordi de ikke har behovet, mer enn at de frykter det.

I diskursen kommer det også frem at den som skriker «djævla homo» som supporter kan ha gjort det for siste gang. Dette kan være med å bekrefte at supportere kan ha fått en indre justis i sine supportergjenger. En større selvjustis for enkelt supportere kan også forekomme, men det kan forekomme homofobiske uttalelser av idioter. Uttalelser som homofile kan frykte.

Svarer diskursene på problemstillingene? Den første problemstillingen var: *hvorfor ser det ut til å være lettere å stå frem som lesbisk i forhold til homofil i fotballen i Norge*. Det kommer frem av diskursene at det kan ha vært et større antall lesbiske i kvinnefotballen tidligere og en del av de har stått frem, noe som kan gjøre det lettere å stå frem i dag. Det faller seg helt naturlig i kvinnemiljøet å stå frem. Dette nevnes av anerkjente kvinnelige fotballspillere som Herlovsen og Stensland. Der de begge har stått frem og har ikke opplevd at dette er noe tema. Kvinnene kan ha utviklet en *habitus* over tid, der alle er velkomne i kvinnefotballen, uansett legning. Det kan eksistere homonegativisme hos kvinnene også, mot lesbiske, men ikke i like stor grad som hos herrene. Diskursene viser også at det kan være akseptabelt å være «guttejente» hos kvinnene. Homofili kan være preget av rykter, myter og tabuer, noe som fremstår fraværende hos kvinnene.

Pronger sin forskning kan vise at herrene kan bli kalt «djævla homo», ved å stirre for lenge på en annen i garderoben, noe som kan eksistere i mindre grad hos kvinnene. I det kvalitative intervjuet med den homofile spilleren kommer det frem at det kan være større aksept for lesbiske i forhold til homofile i samfunnet. Noe som kan være en grunn for at flere lesbiske står frem.

Ordet homo og temaet kan være preget av tabu i herrefotballen. Fotballen for herrer kan ha bygget opp en *habitus* over tid, der dette ikke snakkes om. En sosialisert struktur som sier at dette er tabu belagt og fordommer kan leve videre. Bruken av «homo» som et skjellsord kan rekruttere yngre spillere til en maskulin idrett, som fotballen for herrer kan være. Den kan være preget av en hegemonisk maskulinitet, noe som kan vise et motsetningsforhold mellom de som er «inne» og de som er «ute» av gjengen. Heterofile kan også ekskluderes, ikke bare kvinner og homofile. Noe som kan gjøres gjennom skjellsord, med en feministisk undertone, det kan også være mobbing av de som viser feminine sider, som å vise følelser. Dette kan være grunner til at homofile ikke står frem. Mangel på åpenhet, mediepress og machokulturen kan være grunner til homofobi i herrefotballen. Trenere kan si at temaet er irrelevant ettersom de ikke har noen som har stått frem på laget. Rosenborg og Brann har tatt opp temaet, men få

har fulgt etter. Når trenere og klubber ikke tar dette opp kan temaet fortsatt være tabu belagt. Truls Dæhli nevner at den iboende machokulturen er en brems i seg selv. Journalisten sier også at herrefotballen mangler forbilder som har gjort mye for andre idretters utvikling rundt temaet.

Det antas at man er heterofil i idretten, også i fotballen. I herrefotballen kan man bli sett på som homofil, bare man er litt feminin. En myte ifølge Eng sin forskning. Overskridelse av kjønnsroller kan være en grunn til homohets. Feminine herrer kan oppleve dette. Anderson nevner at homofili kan bli sammenlignet med feminitet og for at gutter/herrer skal unngå å bli sett på som homofile, må de stadig ty til oppførsel kodet til det motsatte av feminitet. Beskrives som «fem-fobi», der herrefotballen kan ha dette gjennom bruken av ordet «homo» som skjellsord. Det kan være en større aksept for maskuline kvinner i forhold til feminine menn i fotballen. I intervjuet med den heterofile spilleren kommer det frem at herrefotballspillere kan vanskelig se for seg homofile som ikke er feminine. Noe som kan være grunner for at homofile ikke står frem i forhold til lesbiske i fotballen.

Av Fundberg kommer det frem at gutter tar avstand fra stereotypiene om «*kjerringa, homsen og innvandrerer*». Dette kan være å ta avstand fra feminitet, ettersom de tar avstand fra «*kjerring og homsen*». Trenere og ledere ser på humoren som er rettet mot de, som «*ufarlig*», mens Fundberg ser på det som en måte å forme mannsideal og identitet på. Det kan være en ubevisst kultur, der homofili fleipes og sjikaneres med. Noe som kan være en redsel for å bli «*smittet*». Berling er den eneste som har stått frem og sluttet rett etter, der han ble konfrontert med dusjing og forelskelse. Dette kan være grunner for at homofile ikke står frem i dag, i forhold til lesbiske, der dette fremstår mindre problematisk. I det kvalitative intervjuet med den homofile spilleren kommer det frem at han vet om homofile på toppnivå i Norge. De tør ikke stå frem på grunn av redsel for å miste sponsorer, miste plassen på laget og bli presset ut.

Fotballen kan ha nedarvede gammeldagse holdninger som ikke tenkes over. Magne Hoseth har fått slengt «homo» etter seg så mange ganger at det har mistet betydningen. Dette kan bekrefte at fotballen er et fristed for å spy ut glede, frustrasjon og hets, og at homofobi kan eksistere. Noe som kan være en grunn til at homofile ikke står frem. Paulsen Vatshaug trekker frem at sjikanen i herrefotballen kan komme av en mangel på kunnskap om homofili. En sjikane som homofile kan frykte. Denne sjikanen fremstår fraværende hos kvinnene, der mangelen på kunnskap om lesbiske ikke fremstår like høy. Inkluderingsansvarlig Lunde nevner at kvinnene har forbilder å se opp til, mens det er stille hos herrene. NFF har gjort flere tiltak, eksemplifisert gjennom «Fair Play» kampanjen. Ingen har stått frem, noe som kan

bekreftede at det kan være vanskelig å være homofil i forhold til lesbisk i fotballen. Her kommer det frem flere grunner for at homofile kan velge å holde på sin hemmelighet slik jeg tolker dette. Kvinnene ser ut til å ha større rom for annerledes het, i tillegg til et mer åpent og inkluderende miljø.

Problemstilling nummer to var: «*Hvordan dekker mediene dette temaet?*» Av diskursene kommer det frem at mediene kan dekke dette ved å trekke frem lesbiske oftere i forhold til heterofile i mediene. Noe som kan begrunnes i at deres legning bryter med den heteronormative kulturen som foreligger i samfunnet. Den kan også trekkes frem på grunn av medienes satsing på sex, der deres seksuelle legning vil være til interesse, provokasjon eller noe noen identifiserer seg med. Spilleren Stensland ønsker seg mer oppmerksomhet rundt sportslige prestasjoner i forhold til hvem de er sammen med. Her kan mediene utøve en destruktiv makt, ved at de kan holde på fordommer og stereotypier om et større antall av lesbiske i kvinnefotballen ved slik journalistikk.

Når det gjelder for herrene, kommer det frem av daværende leder for «klanen» at mediene vil fokusere mer på hans legning i forhold til hvordan han spiller fotball. Dette kan fortelles oss at den seksuelle legningen kan være mer interessant og bryter med det heterofile premisset som ligger til grunn i herrefotballen. Dette kan være konfliktskapende og med tanke på fotballens plass i mediene kan dette bli tungt debattert. Mediene fokuserer på sex, noe som kan gjøre at homofile kan bli trukket frem i en større grad når de eventuelt står frem. Dæhli nevner at mediepresset vil være stort på den første som står frem. Dette kommer fra en meritert sportsjournalist, derfor kan man anta at presset vil være stort. Homofile kan være redde for denne medieoppmerksomheten. De kan også være redde for å miste sponsorer ved å stå frem i mediene, både for seg selv og klubben.

Av Paulsen Vatshaug kommer det frem at homofile kan bli fremstilt som bare den seksuelle legningen i mediene. Dette kan si noe om fokuset mediene vil velge, der de sportslige prestasjonene vil være satt til side.

Mediene vil kunne fokusere mye på legningen av den første som står frem hos herrene, slik kvinnene har nevnt for de lesbiske. En dekning som kan være på bakgrunn av hvor sterkt den heteroseksuelle normen står i kvinne og mannfotballen.

7.0 Litteraturliste.

Anderson, Eric, (2005): *In the Game: Gay athletes and the Cult of Masculinity*. Albany, New York, USA. SUNY Press.

Butler, Judith, Rosenberg, Tina (2005): *Könet brinner. – Texter i urval av Tina Rosenberg*. Stockholm, Sverige. Red: Judith Butler. Natur och Kultur.

Coad, David, (2008): *The Metrosexual. –Gender, sexuality, and sport*. New York, USA. State University of New York Press.

Cowles, Anlaug, Aase, (2013): *Kva står i VG? –Ei analyse av korleis VG konstruerer diskursane trening og helse innan diskursordenen livsstil i frå 2003-2012*.

Mastergradsavhandling ved Høgskolen i Telemark, avdeling Bø. 2013.

Connell, Robert. W. (Bob) (2005): *Masculinities, second edition*. Cambridge, UK. Polity Press

Cushion og Jones, (2006): Power, Discourse and Symbolic Violence in Professional Youth Soccer: The Case of Albion Football Club. *Sociology of Sport Journal*. Page: 142-161.

Dalland, Olav, (2013): *Metode og oppgaveskriving*. Oslo. Gyldendal akademiske

Eide, Martin, (2001): *Til Dagsorden, Journalistikk, makt og demokrati*. Oslo. Gyldendal akademisk.

Eng, Heidi, (2003): *Sporting sex/uality: Doing Sex and sexuality in a Norwegian Sport Context*. Oslo, Norges Idrettshøgskole.

Fairclough, Norman, (2010): *Critical Discourse Analysis. –The Critical Study of Language*. Storbritannia. Pearson Education Limited.

Fairclough, Norman, (2003): *Analysing Discourse. –Textual analysis for social research*. London & New York, Routledge.

Griffin, Pat (1999): Lesbians and Bisexual Women in Sport. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. Page: 53-62.

Hognestad, Hans K. og Hjelseth, Arve, (2012): *Kampen om tribunen. Fotball, identitet og makt*. Oslo/Trondheim. Akademika Forlag.

Hågvar, Yngve Benestad, (2007): *Å forstå avisa: Innføring i praktisk presseanalyse*. Bergen. Fagbokforlaget. Vigmostad & Bjørke AS& Landslaget for Norskundervisning.

- Jørgensen, Marianne Winther og Phillips, Louise. (2006): *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde, Danmark. Samfundslitteratur. Roskilde Universitetsforlag.
- Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend, (2009): *InterView, Introduktion til et håndværk*. 2.utgave. Danmark. Hans Reitzels.
- Lilleaas, Ulla Britt, (2007): *Masculinities, Sport and Emotions*. Sage Publications. Page: 39-53.
- Lippe, Gerd von der, (2010): *Et kritisk blikk på sportsjournalistikk, medier og idrett i en globalisert verden*. Kristiansand. IJ-Forlaget.
- Lippe, Gerd von der, og Hognestad, Hans, K.(red) (2014): *Kjønnsmakt i idrett og friluftsliv*. Bø. NOVUS FORLAG.
- Loland, Sigmund red. (1998): *Toppidrettens Pris. En debatt bok*. Norge. Universitetsforlaget.
- Lorentzen, Jørgen og Mühleisen, Wenke, (2006): *Kjønnsforskning, en grunnbok*. Oslo. Universitetsforlaget.
- McKay, Jim, Messner, Michael og Sabo, Don, (2000): *Masculinities, Gender Relations and Sport. – Research on men and masculinities*. USA. Sage Publication Inc.
- Messner, Michael. A, (2007): *Out of Play, Critical Eassays on Gender and Sport*. New York. State University of New York Press.
- Prieur, Annick og Sestoft, Carsten, (2006): *Pierre Bordieu. En introduktion*. Danmark. Reitzels Forlag.
- Pronger, Brian, (1990): *The Arena of Masculinity. Sports, Homosexuality and the meaning of Sex*. Storbritannia. GMP Publishers LTD.
- Seippel, Ørnulf, (2002): *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo. NOVUS FORLAG.
- Skogvang, Bente Ovedie & Fasting, Kari (2013) *Football and sexualities in Norway. Soccer & Society*. Page 872-886.
- Slaatta, Tore, (2003): *Den norske medieorden. Posisjoner og privilegier*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag AS.

Sæle, Ove Olsen, (2013): *FAIR PLAY-et dydsetisk perspektiv på idretten*. Oslo. Universitetsforlaget.

Nettsider.

Oversikt over nettsider henvist i fotnoter i gjennom oppgaven.

https://www.youtube.com/watch?v=ZOhfUu_arX4 (Tv2 intervju med mif supportere)

<http://vgd.no/sport/fotball-norsk/tema/650898/tittel/supportersanger/side/2> (VG-forum)

<Http://www.fotball.no/nff/NFF-nyheter/Forbundstinget-2012/Handlingsplan-2012-2015-vedtatt/>

http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/Bredde/Rapport_skeiv_fotball_NFF.pdf

Oversikt over analyserte artikler.

Diskurs 1: «Mye færre lesber enn før, mer hetero nå»

Artikkel: «Fotballjentene er like feminine som andre jenter – Folk må følge bedre med» Fra Dagbladet: 20.07.2005.

Diskurs 2: «Femininitet og maskulinitet i kvinnefotballen»

Artikkel: «Fotballjentene er like feminine som andre jenter – Folk må følge bedre med.» Fra Dagbladet: 20.07.2005.

Diskurs 3: «Åpnere og mer inkluderende miljø hos kvinnene»

Artikkel 1: «De respekterer meg som jeg er.» Fra Aftenposten: 19.09.2012.

Artikkel 2: «Fotball-EM. NORGE-SPANIA I KVELD.» Fra Aftenposten 22.07.2013.

Diskurs 4: «Homo som tabu i den maskuline mannsfotballen.»

Artikkel 1: «Man må tørre å bruke ordet homo i idretten.» Fra Bergens Tidene: 10.07.2011.

Artikkel 2: «Homohets skremmer vekk fotballtalenter.» Fra Aftenposten: 19.06.2011.

Artikkel 3: «Ta ansvar-unngå tabu. –Norges Idrettsforbund snakket om homofili og idrett med studenter på Høgskolen i Molde.» Fra Romsdals Budstikke: 13.03.2014.

Artikkel 4: «Det går fremover. Men bare så vidt.» Fra VG: 09.07.2015.

Diskurs 5: «Femi+Homo=Sant.»

Artikkel 1: «Man må tørre å bruke ordet homo i idretten.» Fra Bergens Tidene: 10.07.2011.

Artikkel 2: «Homohets skremmer vekk fotballtalenter.» Fra Aftenposten: 19.06.2011.

Diskurs 6: «Redsel for å komme ut av skapet.»

Artikkel 1: «Homofobiens utpost» Fra Aftenposten, morgenutgaven: 19.03.2011.

Artikkel 2: «Homo er ikke et skjellsord.» Fra Hammerfestingen: 22.10.2013.

Artikkel 3: «VIL TA ET OPPGJØR MED MACHOKULTUREN» Fra VG: 10.07.2015.

Diskurs 7: «Slenger med leppa.»

Artikkel 1: «Jeg har hørt foreldre rope mye rart fra sidelinjen» Fra Hammerfestingen: 22.10.2013.

Artikkel 2: «Homo er ikke et skjellsord.» Fra Hammerfestingen: 22.10.2013.

Artikkel 3: «Har fått «homo» slengt etter meg så mange ganger på fotballbanen at det har mistet betydningen.» Fra VG: 13.07.2015

Diskurs 8: «Redsel for å stå frem.»

Artikkel 1: «-Idretten er verre enn kriken.» Fra Bergens Tidene: 25.01.2007

Artikkel 2: «353 Tippeliga-spillere: Ingen har stått frem som homofil.» Fra VG: 09.07.2015

Diskurs 9: «Herrefotballen er en kunnskapsløs boble.»

Artikkel 1: «En kunnskapsløs fotballboble.» Fra Bergens Tidene: 12.06.2013

Artikkel 2: «Røff humor i garderoben.» Fra Bergens Tidene: 14.06.2013

Diskurs 10: «Mot større åpenhet i herrefotballen.»

Artikkel 1: «Lettere å stå frem som homofil i dag.» Fra Aftenposten: 18.09.2012

Artikkel 2: «Homofobiens utpost?» Fra Dagsavisen: 16.04.2013

Artikkel 3: «Først og fremst verdens vakreste spill.» Fra Bergens Tidene: 04.06.2013

Artikkel 4: «De som roper «djævla homo» gjør det for siste gang.» Fra VG: 10.07.2015

Oversikt over figurer.

2.1.3 Norman Faircloughs tre-dimensjonale modell.

Vedlegg 1:

Intervjuguide for Bjørn Tore Støvern.

Ved gjennomføring av kvalitative intervjuer.

Temaet er homofile og lesbiske idrettsutøvere innen idrettene fotball og håndball. Dette er for både herrer og damer.

Problemstillingen for prosjektet er:

Hvorfor fremstår det lettere å stå frem som lesbisk enn homofil i kvinnefotball og håndball i forhold til herre fotball og håndball? Hvilken rolle spiller media i dette spørsmålet?

Selve intervjuet:

Intervjuet vil starte med en innledning om hvem jeg er og hva jeg driver med og hvorfor jeg startet dette prosjektet.

Det vil også bli nevnt at personen må være klar over at intervjuet vil bli tatt opp på bånd og spilt av i ettertid, men deres fulle anonymitet vil bli overholdt under hele prosessen.

Deretter vil det komme noen få korte enkle spørsmål om hvor lenge personen har drevet med idrett, om han eller henne er fortsatt aktiv, eventuelt hvorfor de sluttet og nevne at jeg selv har drevet med fotball over en lang periode.

Spørsmålene er delt inn i to store temaer, Idretten og Media. Det vil bli gjort et forsøk på å dele spørsmålene inn i to emner, men den praktiske gjennomføringen av dette kan være vanskelig. Det vil bli plukket ut enkelte sentrale spørsmål i forhold til hvert tema, de viktigste undertegnede ønsker svar på, deretter vil det ikke være mange ekstra. Dette på grunn av at det er lett å låse seg til et manus, og derfor ikke få en god flyt i intervjuet. Det kan bli gjort forandringer frem til intervjuet.

Begrepsavklaringer:

Feminitet: Femininitet, kvinnelighet, det å være feminin, samlebetegnelse på de egenskapene som regnes for å være kvinnelige. Man kan skille mellom feminin kjønnsidentifisering, som står for i hvor stor grad vedkommende opplever seg som pike eller kvinne, og feminin interesseorientering, i hvilken grad man aksepterer og opptrer innen rammen av det som regnes for kvinnelig, noe som vil variere sterkt mellom kulturer og over tidsaldrer.³⁰³

Maskulinitet: Maskulinitet, fellesnavn på de egenskaper som tradisjonelt karakteriserer den mannlige personlighet i motsetning til den kvinnelige. Som maskuline egenskaper regnes bl.a. dristighet, påståelighet, dominans, uavhengighet og instrumentalitet. Mens en del av disse egenskapene antas å ha tilknytning til biologiske kjønnsforskjeller, vil svært mange være bestemt ut fra forskjeller i oppdragelse og rolleforventninger, og variere fra kultur til kultur.³⁰⁴

Macho: Macho, om menn som viser særlig tøffe og virile trekk.³⁰⁵

Homofili: Homofili betegner seksuelle og erotiske forhold mellom likheter. Begrepet er mest brukt for å beskrive menn som tiltrekkes av, blir forelsket i, og/eller har sex med andre menn.³⁰⁶

Lesbiskhet: Lesbisk, betegnelse som brukes for å beskrive kvinner som tiltrekkes av, blir forelsket i, og/eller har sex med andre kvinner.³⁰⁷

Fordommer: Fordommer rettes ofte mot sosiale grupper som en selv ikke er medlem av. Slike grupper kan defineres ved rase, etnisk eller religiøs tilhørighet, seksuell orientering, kjønn, utdanningsnivå, yrke, osv. Fordommer baserer seg på stereotypier eller ideer man har om medlemmene i slik en gruppe. Når fordommer uttrykkes gjennom adferd, kalles det diskriminering.³⁰⁸

Hets: Hets, hatkampanje, ondsinnet og usaklig agitasjon rettet mot noe(n).³⁰⁹

Rasisme: Rasisme, oppfatning eller sett av holdninger som tar utgangspunkt i at mennesket kan deles inn i distinkte «raser», og at disse kan rangeres etter deres verdi. Vurderingen

---

³⁰³ <https://snl.no/femininitet>

³⁰⁴ <https://snl.no/maskulinitet>

³⁰⁵ <https://snl.no/macho>

³⁰⁶ <https://sml.snl.no/homofili>

³⁰⁷ <https://sml.snl.no/lesbisk>

³⁰⁸ <https://snl.no/fordom%2Fpsykologi>

³⁰⁹ <https://snl.no/hets>

gjøres gjerne på grunnlag av antatte sammenhenger mellom stiliserte biologiske egenskaper på den ene siden og mentale eller kulturelle egenskaper på den andre.³¹⁰

Første tema: IDRETTEEN.

Spørsmål: Fortell om ditt forhold til idretten din og eventuelt håndball eller fotball i tillegg?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Har idretten din noen fordommer? Møter du de i hverdagen?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Er det store forskjeller etter din mening på herre og dame idrett, i form av press for å være på en bestemt måte?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Er det en machokultur i kvinneidretten også tror du? Eventuelt trene mest, hardest og være tøffest?

Svar:

Kroppsspråk:

---

³¹⁰ <https://snl.no/rasisme>

Spørsmål: Hvordan er garderobekulturen? Hva prates det om? Tror du det her er store forskjeller mellom herre og dame garderobe?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Er det en forskjell i fotball og håndball tror du? Hvorfor eventuelt?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Er det noe problem innad i klubben å ha en spiller med homofil eller lesbisk legning, etter din mening?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Trenere, hvordan forholder de seg til dette? Eventuelt egne erfaringer med saker?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Har du noen gang opplevd hets angående din legning i idretten? Eventuelt hvordan?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Enkeltutøvere har her et eget ansvar, hvordan er utøverne mot hverandre innad i klubben? Tror du spillere tar ansvar for sine egne handlinger og kan det være hets innad mot enkeltspillere?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Har vi en dårlig og lukket kultur innen disse idrettene tror du?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Hvem har ansvaret for at idrettene skal være åpen for alle, trenere, ledere og er virkelig idrettene for alle?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Tror du det er slik at de som ikke er tøffe nok eller annerledes blir silt ut i en ung alder? Kan dette være en av grunnene til at vi ikke har noen åpne homofile i toppfotballen for herrer i dag?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Hvorfor tror du jenter står frem oftere i toppidretten enn det menn gjør?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Har feminitet en plass i både håndball og fotball tror du? Eventuelt hvorfor ikke? Blir homofile ofte sett på som feminine i fotballen og håndballen?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Fordommene mot kvinnelige fotballspillere er blant annet at damene er macho, kraftige og tøffe. Hvorfor er det slik tror du?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Har kvinnefotballen en annen kultur enn den herrefotballen har? Eventuelt på hvilken måte. Samme spørsmål kan stilles i forhold til håndball.

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I rapporten «Skeiv Fotball» fra 2012 ble det skrevet at i opphetede situasjoner på banen kan det forekomme uttalelser og slengbemerkinger en ikke mener, som kanskje «homo». Er dette riktig og er det noe som alltid vil være der?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I den samme rapporten sies det at det kan være kjønns atypisk å være med å spille fotball for jenter, noe som er rart ettersom det er Norges største kvinneidrett, hva tenker du om dette?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I rapporten og i mediene er det kommet frem noen dårlige historier, som blant annet Justin Fashanu, Nottingham Forest spiller, som ble utsatt for hets og avvísning av egen trener tidlig på 90-tallet. Han tok sitt eget liv i 98. Kan slike historier skje i Norge i dag og er det med på å redusere muligheten for at noen står frem?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I den samme rapporten sies det om homofile at homofile kan oppleve at heterofile sier: «ikke rart at du er deprimert, du som bærer på et slikt avvik», noe som er diskriminerende i utgangspunktet, men hva tenker du om dette?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I den samme rapporten sies det at idretten er en gjenspeiling av samfunnet, og samfunnet har kommet langt i forhold til inkludering av homofile og lesbiske. Har fotballen og håndballen kommet like langt i dette temaet?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I samfunnet er det kommet en bredere forståelse og inkludering av homofile og lesbiske, men kirken har kommet kort, kan kirken og idrettene håndball og fotball sammenlignes? Er det en kultur innenfor begge som ikke tillater homofile og lesbiske?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Tror du homohets, fordommer, å bli stemplet og kanskje bli sett på som feminin er noen av grunnene til at spillere ikke velger å stå frem?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Homofile spillere har laget sine egne lag, som eksempelvis Rabalder har gjort, som er en håndballklubb for homofile spillere, tror du dette er veien å gå i fremtiden? Med det menes egne homofile toppidrettslag?

Svar:

Kroppsspråk:

Tema nummer to: MEDIA. Eksempler på relevante spørsmål.

Spørsmål: Hvordan føler du at kvinnelige fotballspillere blir fremstilt i media?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Tror du media spiller en rolle i hvorfor spillere ikke velger å stå frem med sin legning? Eventuelt hvorfor?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I 2002 var det en artikkel der Sandviken spiller Helen Ellingsen var lei av lesbe stemplet bare fordi hun spilte fotball, er dette noe som kunne forekommet i dag?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: I 2012 sa Isabell Herlovsen at hun ikke hadde hatt noe problem med å stå frem i dag, to år seinere, altså 2014 i dag er det like lett å stå frem? Evt, hvorfor og hvorfor ikke?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Herlovsen nevnte også i samme artikkel at det er mindre aksept i herrefotballen enn det er hos kvinnefotballen og en annen kultur, tror du dette stemmer?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Gro Hammerseng og Anja Edin er et meget profilert par i media og jobber for lesbiske og homofile sine rettigheter, hva tenker du om dette? Er det et slikt par, både herre og dame fotballen savner?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Håvard B. Øvergård sa til BT i 2008 at: «Homo er fortsatt et skjellsord i idretten. Folk blir straffet for å komme med rasistiske bemerkninger, men går fri dersom de roper **jævla homo.**» Er det fortsatt slik? Må NFF komme mer på banen med strengere straffer og større kampanjer for at det skal bli tatt på alvor?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Kristian Stalset Gundersen sa i det samme intervjuet at hvis en står frem så er det mange som er usikre på hvordan de skal forholde seg til dette og ikke sier noe. Noe han mente ga en enda større følelse av avvisning og at en måtte tørre å snakke om det. Tror du dette blir snakket om rundt i klubber, eller er det noe som neppe kommer opp?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Kristine Holmelid skrev en artikkel i BT i 2014 og der kom det bla. ut at den norske kirke hadde fått kritikk for å være transsynt, men fotballen lå ikke så godt an den heller. Hva tenker du om det? Denne artikkelen er skrevet i år, er fotballen mer transsynt for herrer enn damer og fotballen mer enn det håndballen er?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Gjert Moldestad, homofil BRANN, bataljonen leder, sier at NFF burde «gi rødt kort til homohets», slik de har gjort mot rasisme. Er dette veien å gå?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Er det supporterne som skriker «jævla homo» som er problemet? Har vi en ukultur blant norske fans? Er dette noe av grunnen til at spillere ikke tør å stå frem?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Håndballspiller Are Grongstad har stått frem, men har frarådet andre å stå frem på grunn av medieomtalen han fikk i ettertid. Er det medieomtalen og media som kan være skylden for at spillere ikke tør å stå frem? I så fall hvorfor er media så interessert i spillere med denne seksuelle legningen tror du?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Kan angsten for media og hvordan den opererer være større enn angsten for idrettsmiljøet for homofile og lesbiske utøvere tror du?

Svar:

Kroppsspråk:

Spørsmål: Tror du det ville være hetsen av homofile og lesbiske utøvere på internett og sosiale medier som stopper utøverne for å stå frem, i forhold til idrettsmiljøet?

Svar:

Kroppsspråk:

Det vil bli lagt til og trukket fra spørsmål når det blir klart hvem som skal intervjues og når.

På slutten av intervjuet vil det være en avslutning med litt mer generelle betraktninger om dette emnet og ikke så konkrete og direkte spørsmål. Deretter vil det være en avslutning med takk for hva en har fått og kanskje spørre om det er noe vedkommende lurer på i forbindelse med dette temaet.

